

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_198194

UNIVERSAL
LIBRARY

OSMANIA UNIVERSITY LIBRARY

Call No. K 83.1 // Accession No. K 19

Author B 938
Title

This book should be returned on or before the date
last marked below.

ಪರಿವಿಡಿ

- ೧ ಸಿಡಿಲು
  - ೨ ರಾಜಾರಾಣಿ
  - ೩ ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ
  - ೪ ವಿಧವೆಯ ತುಳಸಿ ಪೂಜೆ
  - ೫ ಕನಸು
  - ೬ ಬಹಿಷ್ಕಾರ
  - ೭ ಕಲಿತ ಹೆಂಡತಿ
  - ೮ ಕಾರ್ಯಸಾಧು
  - ೯ ರಾವಬಹದ್ದೂರ
  - ೧೦ ಬಡತನದಬಾಳು
  - ೧೧ ನೌಕರಿ
  - ೧೨ ಹೊಲೆಯರ ಹುಡುಗಿ
-

ಮುನ್ನುಡಿ

ಈ ಮೊದಲು ನಾನು “ಸಮಾಜೋನ್ನತಿ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆ” ಯ ಮುಖಾಂತರ ಒಂದಾಣೆ ಬೆಲೆಯ ಚಿಕ್ಕ ಚಿಕ್ಕ ಕತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರಾದ ತಾವೆಲ್ಲರೂ ಆದರದಿಂದ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹನವನ್ನೀಯುತ್ತ ಬಂದಿರುವರಿ ದೊಡ್ಡ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಹೊರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರಾಡೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಕೇಳಕರರು ಕಳೆದ ವರುಷ ನನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಾನು ಬರೆದ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು “ಹೃದಯಮಂಥನ” ವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಅವುಗಳಾದರೂ ಬೇಗನೆ ಮಾರಿ ಹೋಗಿ ಈ ನನ್ನ ಬೇರೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಬೆಳಕಿಗೆ ತರಲು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಹನ್ನೆರಡು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕತೆಗಳಿದ್ದು “ಹೃದಯಮಂಥನ” ದಲ್ಲಿಯ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕತೆಯನ್ನು “ದೇಶದ್ರೋಹಿ”ಯೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಬದಲುಮಾಡಿ “ರಾವಬಹದ್ದೂರ”ಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಕತೆಗಳನ್ನು ಈ ಮೊದಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ಈಗ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಂದೆಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿ ತಮ್ಮ ದುರಿನಲ್ಲಿ ಇಡುತ್ತಲಿದ್ದೇನೆ. ಅವು ತಮಗೆ ರುಚಿಸಿದಲ್ಲಿ ತುಸು ದಿವಸದಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೊಂದು ಕಥಾ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ತೆಗೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇದೆ.

ಈ “ಸಿಡಿಲು” ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೀಳಲಿ! ಇದು ಅವಾಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸಿಡಿಲಲ್ಲ. ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಬಲಿ ಬಿದ್ದು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಘೋರ ಅನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ದಕ್ಕೆ ಇದು ಅಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನೆರವಾಗಬಹುದೆಂಬ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಚಿತ್ರಿಸಿದ ಕಥಾಸಂಗ್ರಹ ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿದ್ದ ಹನ್ನೆರಡು ಕತೆಗಳೂ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದವುಗಳೆಂದರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸತ್ಯ ಚಿತ್ರಗಳೇ ಆಗಿವೆಯೆಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಹಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವ ಮಾತಾಗಿದೆಯೆಂದು ನಾನಂತೂ ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಧಾರವಾಡ
ತಾ|| ೧-೮-೩೭ }

ಸಮಾಜ ಸೇವಾಭಿಲಾಷಿ:
ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ

ಸಿ ದಿ ಲು

ಲೀಲಾವತಿಯು ಒಬ್ಬ ಬಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮಗಳು. ಅವಳ ತಂದೆಯು ಒಂದು ಅಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರಕೂನನಾಗಿದ್ದನು. ಆತನಿಗೆ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯೆಂದರೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಬಾಗಾಯತ್ತು. ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮನೆಯ ವೆಚ್ಚ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಬೇರೆಯವರಂತೆ ಚಹಾಫಲಾಹಾರದ ರೂಢಿಯು ಇವರಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಬಂದಸ್ಸರಲ್ಲಿಯೇ ವೆಚ್ಚವು ನೀಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಲೀಲಾವತಿಯ ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ತಂಗಿ, ಇಬ್ಬರು ತಮ್ಮಂದಿರು ಹೀಗೆ ಒಟ್ಟಾರೆ ಆರು ಜನರು. ಲೀಲಾವತಿಯೇ ಹಿರಿಯಮಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಲೀಲಾವತಿಯೆಂದರೆ ಸೌಂದರ್ಯದ ಸಾಗರದಲ್ಲಿಂದ ಆಯ್ದು ತೆಗೆದ ದಿವ್ಯ ರತ್ನ ! ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟಿಸುವವರು ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಯಾರೂ ದೊರೆಯರು. ದಂಡಾದ ಶೋಭಿಸುವ ಮುಖ. ಕಣ್ಣುಳ್ಳ ಕಣ್ಣುಗಳು. ಕರಗಿನ ಗುದ್ದವಾದ ಕೇಶರಾಶಿ ಹವಳದಂತೆ ಒಪ್ಪುವ ತುಟಿಗಳು. ಅದಮ್ಯಕಾಂತಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುವ ಮೃದುವಾದ ಕವೋಲಗಳು. ಊರ ಜನರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಳನ್ನು ಕಂಡರೆ ತುಂಬಾ ಸಂತೋಷ. ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವು ಹುಣ್ಣಿವೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಚ್ಚಿಗ ತೊಡಗಿತ್ತು.

ಹುಡುಗಿ ದೊಡ್ಡವಳಾದಳೆಂದು ಅವಳ ತಂದೆ ವರವನ್ನು ಶೋಧಿಸತೊಡಗಿದನು. ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕುಮಾರಿಯಾಗಿ ಡುವದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಭಾವನೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಾಯಿತಂದೆಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಲಗ್ನದ ಒಗ್ಗಿ ದೊಡ್ಡದೊಂದು ಚಿಂತೆಯೇ ಆಗಿದ್ದಿತು. ಲೀಲಾವತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಚಿಂತೆಯ ಕಾರಣ ತಿಳಿಯದು. “ಲಗ್ನವಾಗದಿದ್ದರೇನಾಯಿತು ? ಇಷ್ಟೇಕೆ ಚಿಂತಿಸುವಿರಿ ” ಎಂದು ಅನ್ನವಳು.

ಅವಳ ತಂದೆಯ ದೂರದೂರದ ನೆಂಟರೂ ಮಿತ್ರರೂ ಸಹ ಇವಳಿಗಾಗಿ ವರ ತಪಾಸು ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವರಗಳು ಬಂದಾಗ ಪುರೋಹಿತರು ವಿಘ್ನ ತಂದುಬಿಟ್ಟರು. ಹುಡುಗಿಗೆ ಮಂಗಳ ವಿದೆ. ಮಂಗಳಗ್ರಹದ ವರನೇ ಬೇಕು. ಇಲ್ಲವಾದರೆ ಅಪಶಕುನವಾಗಿ ಬಿಡುವದು, ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿದರು. ಪುರೋಹಿತರ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಆಟ ನಡೆಯುವದು ?

ಮೋಹನನು ಅದೇ ಊರ ಶಾನಭೋಗರ ಮಗನು. ಕನ್ನಡ ನಾಲ್ಕು ನೆಯ ಇಯತ್ತೆಯವರೆಗೂ ಒಂದೇ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಲೀಲಾವತಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಕಲಿತಿದ್ದನು. ಅದರೆ ವಾಪ ! ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಲಿಸಿದರೆ ಕೆಟ್ಟು ಹೋದಾ ರೆಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೊಂದಿದೆಯಲ್ಲ ! ಅಲ್ಲಿಗೆ ಲೀಲಾವತಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೊನೆಯಾಗಿ ದ್ದಿತು. ಮೋಹನ-ಲೀಲಾವತಿಯರ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಋಣಾ ನುಬಂಧ ! ಬಳಿಕೆ ಬಹಳ. ಹೀಗಾಗಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಳ್ಳೇ ಕಕ್ಕುಲತೆಯಿಂದ ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದರು. ಮೋಹನನು ಇಂಗ್ಲೀಷ ಕಲಿಯಲಿಕ್ಕೆಂದು ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಹೋದ ಲಾಗಾಯ್ತು ಅವರ ಬಾಲಲೀಲಾಕಾಂಡವು ಸಮಾಪ್ತಿ ಯಾಯಿತೆನ್ನಬಹುದು.

ಬೇಸಿಗೆಯ ಬಿಡುವಾದ್ದರಿಂದ ಮೋಹನನು ಊರಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಗಾಳಿ ತಿನ್ನಲಿಕ್ಕೆಂದು ತೋಟದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಿದ್ದ. ರೂಢಿಯಂತೆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿಯ ದುರ್ಗಾದೇವಿಯ ಮುಂದೆ ಶಿರಬಾಗಿದನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಅದೊಂದು ಮೋಹದ ಮಿಂಚು ಅವನನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಗೊಡಲಿಲ್ಲ. ಬೆಪ್ಪನಂತೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು. 'ದೇವಿ ಸುಮಂಗಲೇ ಸರ್ವಮಂಗಲೇ ಮೋಹನನೊಡನೆ ನನ್ನ ಮದುವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಗೆ ನೀಡು ಆ ಮುದಿಹದ್ದಿ ನೊಡನೇ ನಾನು ಬಾಳುವೆ ಮಾಡಲಾರೆ' ಎಂದು ಕೋಗಿ ಲೆಯ ಕಂಠದಿಂದ ಮಂಜುಳವಾದ ದೈನ್ಯಬೆರೆತ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟಿತು.

ಮೋಹನನು ಬೇಕೆಂತಲೆ ಅರಿಯದವರಂತೆ ಮಂದಿರವನ್ನು ಸೇರಿ ಗಂಟೆ ಯನ್ನು ಬಾರಿಸಿದನು. ನಮಸ್ಕಾರದ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಬಳಿಕ,

ಎನು ಲೀಲಾ ಸಂಜೆಯಾಯಿತು. ಒಬ್ಬಳೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆಯಲ್ಲ, ಎಂದೂ ಕೇಳಿದ.

‘ಗೆಳತಿಯರು ಮುಂಚೆ ಬಂದು ಹೋದರು. ಮನೆಗೆಲಸ ಮುಗಿಸಿ ಕೊಂಡು ಬರಲು ತಡವಾಯಿತು.

ಮುಂದೆ ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಇಬ್ಬರೂ ಮೌನವಾಗಿದ್ದರು. ಇಂದಿನ ಅವಳ ರೂಪರಾಶಿಯು ಮೋಹನನನ್ನು ಬಹಳೇ ಹುಚ್ಚನಂತಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದಿತು. ತಾರುಣ್ಯದಿಂದ ಉಕ್ಕೇರುವ ಆ ಮುಖದ ಬೆಡಗು, ಬಳಕುವ ಪುಷ್ಪವಾದ ಆ ಶರೀರ, ಆಕರ್ಷಯುಕ್ತವಾದ ಆ ನೋಟ. ಇವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಅವನನ್ನು ದಂಗು ಬಡಿಸಿದವು. ತಂಗಾಳಿಯ ಸೆಳೆತದಿಂದ ಹಾರಾಡುವ ಅವಳ ಆ ಉಂಗುರು ಗೂದಲಗಳನ್ನು ಸಾವರಿಸುವ ಭಾಗ್ಯವು ತನಗೆ ದೊರೆಯಬಹುದೋ ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ನಟದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮನದಲ್ಲೆಯೇ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯಾಮೃತವನ್ನು ಸೇವಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅವಳೂ ಇದೇ ಆನಂದವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಇಬ್ಬರ ಮುಖದಲ್ಲಿಯೂ ನಗೆಮಲ್ಲಿಗೆ! ಲೀಲಾವತಿಗೆ ಲಜ್ಜೆಯು ತಲೆಬಾಗಿ ಸಿತು. ಮಾತನಾಡಿಸಬೇಕೆಂದು ಮೋಹನನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಗೆ ಕಾಲು ಸದ್ದು! ಕಾಯಿ ಒಡಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ನಾಲ್ವಾರು ಜನರು ಬರಲು ಇಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ಬಿಟ್ಟರು.

ಆದಿನ ಲೀಲಾವತಿಗೆ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಒಳಿಕೆ ಸಮಾಧಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಮೋಹನನೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾದರೆ ಅಪಶಕುನವೆಂದು ಪುರೋಹಿತರು ಬೊಗಳಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಂರಂತೆ. ಈ ವರೆಗೆ ಅವಳ ಜಾತಕಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವಶ ನೆಂದರೆ ಒಬ್ಬ ಶಂಕರ ವರುಷದ ಮುದುಕನಿದ್ದನು. ಪುರೋಹಿತರು ಪರಿಶ್ರಮ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹುಡುಕಿ ತೆಗೆದ ವರವಿದು. (ಪರಿಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಫಲ (ಲಂಚ) ತುಂಬಾ ಇರಬಹುದಲ್ಲವೇ?) ಅವಳಿಗೆ ಈ ಸಂಗತಿ ನೆನಪಾದಾಗೆಲ್ಲ ಮೋಹನನ ಮುಂದೆ ಮದುವೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ತಾನಾಗಿಯೇ ಎತ್ತ ಕೊಡದೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ದೇವಿಯ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ದಿನ ಲೀಲಾವತಿ ಮೋಹನರ ಭೆಟ್ಟಿಯಾಯಿತು. ಲೀಲೆಯು ತನ್ನ ಕರುಣ ಕತೆಯನ್ನೆಲ್ಲ ಹೇಳಿ ಮೋಹನನ ಮನಕರಗಿಸಿದಳು.

“ ಲೀಲಾ, ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ತಂದೆಗೇನೂ ವರ ಸಿಕ್ಕುವ ಲಕ್ಷಣವಿಲ್ಲ ನೀನು ಏನಾದರೊಂದು ಹೇಳಿ ಅದಷ್ಟು ಮುಂದೆ ತಳ್ಳು. ನಾನೀಗ ಎಂಟುತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೆ ಕಲಿಯಲು ಹೊಗಬೇಕು. ಈ ವರ್ಷ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿದೊಡನೆ ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ಸಮ್ಮತಿ ಪಡೆದು ನಿನ್ನನ್ನು ವರಿಸಿಯೇ ತೀರುವೆನು, ” ಮೋಹನನು ವಚನವನ್ನಿತ್ತ. ಇಬ್ಬರೂ ಹಿಗ್ಗಿ ನಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಆ ಬಳಿಕ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಇಬ್ಬರ ಮಿಲನವೂ ಆಗುತ್ತಿದ್ದಿತು.

ಒಬ್ಬರ ಮುಂದೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಹೃದಯ ವೇದನೆಯನ್ನು ತೋಡಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರೆ ಸಮಾಜದ ಕ್ರೂರ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಇದೆಂತು ಸಹನವಾಗಬೇಕು? ಲೀಲಾವತಿ ಮೋಹನರು ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರ ನಡೆಸಿದರೆಂದು ಊರ ತುಂಬ ಹರಡಿ ಮೋಯಿತು. ಶಿಷ್ಯಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಲೀಲಾವತಿಯ ತಂದೆಗೆ ಎಚ್ಚರಕೆ ಕೊಟ್ಟರು. “ಅವಳ ಮದುವೆಯನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮಾಡದೆ ಹೋದರೆ ನಿಮಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಿಂದ ಹೊರಗೆ ತಳ್ಳಲಾಗುವದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದೇ ವಾರದಲ್ಲಿ ಪುರೋಹಿತನು ಶೋಧಿಸಿ ತೆಗೆದ ವೃದ್ಧ ತರುಣನೊಡನೆಯೇ ಮದುವೆಯಾಗುವದೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು.

ದಿನಗಳು ದಾಟುವದೇನು ತಡ? ಇಂದೇ ಮುದಿ ಮದುವೆಯ ಮಹೋತ್ಸವ! ವರನು ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಅಳಿಯನನ್ನು ಬರಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲರೂ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ ಹೊರಗೆಹೋದರು. ವರ ಸತ್ಕಾರದ ಕೆಲಸ ಬೇಗನೆ ಮುಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಯಾಕೆಂದರೆ ಆಕಾಶವು ಮೋಡಗಳಿಂದ ಮುಸುಕಿ ಮಳೆಯು ಚಿನ್ನಬಲವಾಗಿದ್ದಿತು. ಗುಡುಗು ಮಿಂಚುಗಳ ಕೋಲಾಹಲವೆದ್ದಿದ್ದಿತು. ಲೀಲಾವತಿಯು ಮಾತ್ರ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ತನ್ನ ದೈವಲೀಲೆ, ದುರ್ಭಾಗ್ಯ, ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ನಿರಂಕುಶತ್ವವನ್ನು ನೆನೆದು ದಾರೆ ದಾರೆಯಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ

ಕಿಡಿಕಿಯಿಂದ ಏನೋ ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಸಪ್ಪಳನಾಯಿತು. ಅದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಖಡ-ಖಡಲಾಯೆಂಬ ಸದ್ದಾಯಿತು. ಬಿದ್ದ ವಸ್ತುವು ಅವಳ ಮುಂಬದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಣಿಸಿತು. ಒಂದು ಕಲ್ಲು ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮಡಿಕೆ ಹಾಕಿದ ಕಾಗದವನ್ನು ಕಟ್ಟಲಾಗಿತ್ತು. ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತಳಾಗಿ, ಸರ್ರನೆ ಅದನ್ನು ಉಚ್ಚಿ ನೋಡಿದಳು. ಮೋಹನನ ಪತ್ರ.

ಎನಿದು? ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಿದ್ದ ಸಿಡಿಲೋ ಅಥವಾ ನಿಜನಾಗಿಯೂ ಮೋಹನನ ಪತ್ರವೋ?

ಓದ ತೊಡಗಿದಳು.

“ ಹೃದಯ ದೇವಿ, ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನಿನಗೊದಗಿರುವ ಸಂಕಟವನ್ನು ನಾನು ಬಲ್ಲೆನು. ಮಾಡುವದೇನು? ಪ್ರೇಮವು ಕುರುಡಾದದ್ದು ಆದರ ಸಮಾಜವು ನಿರಂಕುಶವುಳ್ಳದು ಪ್ರಕೃತಿಯು ನಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನು ಕೂಡಿಸಿದ್ದಿತು. ಗುಣಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವಗಳು ಒಂದಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೇನು? ಈ ಕಠೋರ ಸಮಾಜವು ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಕೊಡಲಿಲ್ಲ! ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಮೋಹವನ್ನು ಬಿಡು. ನಿನ್ನ ಹೃದಯಮಂದಿರದಲ್ಲೊಂದ ನನ್ನನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಿ ಹಿಂದೂ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಪವಿತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸು. ನಾನಿನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ದೊರೆಯೆನು. ಅಂದರೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಭಾವಿಸಬೇಡ. ಸಮಾಜಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ನನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆಯುವೆನು. ”

—ಮೋಹನ

“ ಇದೀಗ ಬಿದ್ದ ಸಿಡಿಲು ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಿದ್ದುದಾದರೆ ಇದು ಸಮಾಜ ರಾಕ್ಷಸನಿಂದ ಎಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಸಿಡಿಲು ” ಯೆಂದೆನಿಸಿರಬಹುದು ಲೀಲಾವತಿಗೆ.

ಓಲೆಯನ್ನು ಓದಿದೊಡನೆ ಆಕೆಗೆ ಕತ್ತಲು ಕವಿದಂತಾಯ್ತು. ಭೂಕಂಪ ವಾಯಿತು! ವಿಚಾರಕ್ರಾಂತಿಯುಂಟಾಯಿತು “ ನಾನು ಈ ನನ್ನ ಕೋಮಲವಾದ ಪವಿತ್ರ ದೇಹವನ್ನು ಒಬ್ಬ ನರಾಧಮನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಲಾ? ಛೇ....ಮುದಿ ಹೃದಿಗೆ....ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಾರದವನಿಗೆ ಶಕೃವೇ ಇಲ್ಲ ” ಎಂದು ಸರ್ರನೆ ಮಹಡಿಗೆ ಹೋದಳು. ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳು ಸಣ್ಣವಾದ್ದರಿಂದ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು

ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮೇಲೆ ಹೋದವಳೇ ಆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆತ್ಮಾರ್ಪಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

ವರಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಲೀಲಾವತಿಯನ್ನು ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳ ತಾಯಿ ಅವಳಿದ್ದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳಿರಲಿಲ್ಲ ಮಹಡಿಗೆ ನಡೆದಳು. ವಿಚಿತ್ರವಾದ ದೃಶ್ಯ ಲೀಲಾವತಿಯ ತನ್ನ ಪ್ರಿಯಕರನನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತ ಹಗ್ಗದ ಗುಂಟೆ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕಣ್ಣು ಗುಡ್ಡೆಗಳು ಬೆಳ್ಳಗಾಗಿದ್ದವು ಅಕರಾಳ ವಿಕರಾಳವಾದ ರೂಪ! ಪಸರಿಸಿದ ಕೂದಲು! ಹೊರಗೆ ತೆಗೆದ ನಾಲಿಗೆ! ಸಮಾಜ ರಾಕ್ಷಸನೊಡನೆ ಹೋರಾಡಿದ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ರಾಕ್ಷಸವೇ ಸರಿ. ಯೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಭಾಸವಾಗಹತ್ತಿತು. ಆದರೇನು ಗೆಲ್ಲಲಿಲ್ಲ. ಸೋತು ಪ್ರಾಣ ನೀಗಿದ್ದಿತು.

ಬಹಳ ದಿವಸದಿಂದಲೂ ಮೋಹನನ ಪತ್ನಿಯೇ ಯಾರಿಗೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೆಣ್ಣಿನ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದು ದೇಶಾಂತರವಾದನೆಂದು ಕೆಲವು ಕುಹಕರು ಆಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಧಾರವಾಡ ಪಾಠಶಾಲೆಯ ಬೈಲಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಕೊಂಡಲಿ ಹಾಗೂ ವಿನಾಹದ ಬಗ್ಗೆ ಕಲ್ಪನೆ' ಎಂಬ ವಿಷಯವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೂ ಬಳಬಳ ನೀರು! ಅವನು ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹಸವನ್ನು ಕಂಡು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು ಬರೇ ಸಂತೋಷದಿಂದೇನು ಪ್ರಯೋಜನ? ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ತಂದರೆ ಮೋಹನನು ಪಡುಸ ಶ್ರಮದ ಸಾರ್ಥಕ.

ರಾಜಾ-ರಾಣಿ !

ಪ್ರಮಿಲಾ,

ನಿನಗೇನೆಂದು ಓಲೆ ಬರೆಯಲಿ? ಯಾವ ಬಣ್ಣದ ಮಸಿಯಿಂದ ಓಲೆ ಬರೆಯಲಿ? ಹೊಳೆಯಿತು. ನಾನು ನಿನಗೆ ಯಾವ ಹಸ್ತದಿಂದ ವಚನವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದೆನೋ ಆ ಹಸ್ತವನ್ನೇ ಕುಕ್ಕಿ ಅದರ ನೆತ್ತರವನ್ನು ಹೀರಿ ಅದರಿಂದ ಈ ಓಲೆ ಬರೆಯುವದೇ ಉಚಿತವು. ನೀನು ಮರಾಠಾ ಜಾತಿಯವಳು; ನಾನು ಇಪ್ರಾಹ್ಮಣ ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾಗಲು ಯಾರಪ್ಪನ ಭೀತಿಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗುಡುಗಿನಂತೆ ನುಡಿದ ವಚನದಲ್ಲಿ ಹುರುಳು ಗಂಡಸರಂತೆ ಮಾತಾಡುವದರಲ್ಲಿ ನನಗಿಂತ ಉತ್ತರಕುಮಾರನು ಸಾವಿರಪಾಲಿಗೆ ಮೇಲು. ನಾನು ತಾರುಣ್ಯದ ಆವೇಶದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ವಚನವನ್ನಿತ್ತು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪ ನಡೆಸಿದೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವು .. ....? ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವು ಸರಸ ಸಲ್ಲಾಪಕ್ಕೆ ಬೇಡನ್ನುತ್ತದೆಂದು ಮಾತ್ರ ಭಾವಿಸಿಬೇಡ ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ವೇಶ್ಯಾಬಾಜಾರವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಂಥರಿಗೆ ವೇಶ್ಯಾ ಬಾಜಾರವು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವಂತೆ! ನಮ್ಮಂಥ ಸುಧಾರಕರು ವಿಧವೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ಅನ್ಯಜಾತಿಯವಳನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ವಿವಾಹವಾದರೆ ಮಾತ್ರ ಕಣ್ಣು ಹುಬ್ಬುಗಳು ಮೇಲೆಹೋಗಿ ಮೂಗು ಮುರಿಯತೊಡಗುತ್ತವೆ. “ಶಾಂತಂ ವಾಸ.” ಶಬ್ದದಿಂದ ಕಿವಿಯು ಗಡಚಿಕ್ಕುತ್ತವೆ. ಕಲಿಯುಗವು ಬುಡಮೇಲಾಗಿ ಮಳೆಬೆಳೆಗಳು ನಾಶವಾಗತೊಡಗುತ್ತವೆ. ಒಟ್ಟೇನು ಹೇಳುವದು?—ಬೆಕ್ಕು ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಲು ಕುಡಿಯಲಿ ಅಂದರೆ ನಮಗೇನೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಗರ್ಜನೆ. ನಿನ್ನಿನ ದಿವಸ ನಮ್ಮ ಸೋದರ ಮಾವನಾಡಿದ ಮಾತು ಕೇಳಿದರೆ ಮೈ ‘ಜುಂ’ ಎನ್ನುತ್ತದೆ.

ನಿನ್ನನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಡ್ಡಿಯಿಲ್ಲವಂತೆ ಮದುವೆ ಮಾತ್ರ ಆಗಕೂಡದೆಂದು ಅವರು ಹೇಳಿದರು. ಈ ಮಾತು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸದೆ ಇದ್ದು ಕೊನೆಗೆ ವಂಚನೆಮಾಡುವದು ನೀಚತನವ್ದಾಗುವದು ಆಮವರಿಂದ ಈಗಲೇ ತಿಳಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಸಮಾಜ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಬೆದರದೆಹೋದರೆ ಗತ್ಯಂತರವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ಆಸ್ತಿಯು ನನಗೆ ಮರಳಿ ದೊರೆಯಬೇಬೇಕಾದರೆ ನಾನು ನಿಷ್ಕರಣಾಗಿರಲೇಕಾಗಿದೆ. ಹೆಚ್ಚು ಬರೆಯಲು ಕೈಬಾರದು. ಆಗಿಹೋದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಕ್ಷಮೆಯಿರಲಿ.

ಇತಿ—ರಾಜಾ

ಓಲೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ರಾಜಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಜವಾನನ ಕೈಯಿಂದ ಪ್ರಮಿಲೆಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಏರ್ಪಾಟುಮಾಡಿದ.

*

*

*

*

ರಾಜಣ್ಣ ನಮ್ಮೂರ ದೇಸಾಯರ ಮನೆತನಕ್ಕೆ ದತ್ತಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ. ದತ್ತಕ ತಂದೆತಾಯಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದರಿಂದ ಆ ಆಸ್ತಿಗೆ ಅವರ ಸಂಬಂಧಿಕನೇ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬನು ತನ್ನದೇ ಒಡೆತನವೆಂದು ಜಗಳಹೂಡಿದ. ಹೀಗಾಗಲು ರಾಜಣ್ಣ ತಮ್ಮ ಸೋದರಮಾವನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಟ್ಟು ಮೇಲಿನ ಕೋರ್ಟಿನವರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒಯ್ದು ಬಡಿದಾಡಿದ ರಾಜಣ್ಣ ನಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲಾ ನಿಕಾಲೆ ಆಗಿದ್ದಿತು ಆಸ್ತಿಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಅವನಕೈಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜಣ್ಣನ ಸೋದರಮಾವ ನರಸಿಂಗರಾಯನೊಳ್ಳೇ ಜೈನಿಯ ಗೆಳೆಯ. ಯಾವಾಗಲೂ ತಂಬಾಕು ಬಾಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿರುತ್ತಿತ್ತು ಪಿಚಿ ಪಿಚಿ ಉಗುಳುವದೇನು ಸೊಟ್ಟ ಬಾಯಿಮಾಡಿ ಸಿಗರೇಟಿನ ಹೊಗೆ ಬಿಡುವದೇನು- ಹೇಳಲಾಸವಲ್ಲ ಅವನು ಜೋಗಮ್ಮಳೊಬ್ಬಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವಳೇನು ಒಳ್ಳೇ ಚೆಲುವೆಯೆಂದು ಮೆಚ್ಚಿದ್ದನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಭಾವಿಸಬೇಡಿ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಂಗಾರದಂಥ ಹೆಂಡತಿಯಿದ್ದೂ ವೇಶ್ಯಾಗಮನ ಮಾಡುವವರನ್ನೂ ಹಣ್ಣುಮಾರುವ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುವವರನ್ನೂ ನೀವು ನೋಡಿಲ್ಲವೇ? ಆ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದವ ನಮ್ಮ ನರಸಿಂಗರಾಯ ಆದರೂ ಶಿಷ್ಟನೋಡಿ ನಮ್ಮ ಸನಾತನೀ ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಆತ! ದೇವರೂ ದಿಂಡರೂ-ಮಡೀ

ಮೈಲಿಗೀ ಬಹಳವಂತೆ ಆತನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ! ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ದಕ್ಷಿಣೆ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತೆಂಬುದನ್ನು ಬೇರೆ ಹೇಳಬೇಕೆ? ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಿಗೆಗೊ ಬ್ಬಳು ಅಮ್ಮ ! ಪೂಜೆಗೊಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ! ಸಂಬಳಗೊತ್ತುಮಾಡಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ “ಜೋಗಮ್ಮನನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾರಂತಲೇ ನಿಮ್ಮ ನರಸಿಂಗರಾಯರು” ಎಂದು ಯಾರಾದರೂ ಅವರ ಪುರೋಹಿತರಿಗೆ ಕೇಳಿಬಿಟ್ಟರೆ ಏನು ಉತ್ತರಬರುವದು ಗೊತ್ತುಂಟೋ “ ದೊಡ್ಡವರು ಹ್ಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪಾಪ ! ಅವಳನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸಹ ಅವಳ ಕೈಯಿಂದ ಎಂದೆಂದೂ ಒಂದು ಲೋಟಚಹಕುಡಿಯುವದಿಲ್ಲ. ಒಳ್ಳೇ ನಿಷ್ಠಾವಂತರು. ” (ನಿಷ್ಠಾವಂತಿಕೆ ಆಕೆಯ ಮೇಲೆ ಎಂಬುದು ಅವರ ಮನದೊಳಗಿನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಲ್ಲವಷ್ಟೇ ?)

ನರಸಿಂಗರಾಯ ಹೇಗಿದ್ದರೇನು ನಮಗೆ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ವಿಚಾರ ಮಾತ್ರ ಎಷ್ಟು ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದೆ ನೋಡಬೇಕಾಗಿದೆ.

* * * *

ಪ್ರಮಿಲೆ ಆ ಜೋಗಮ್ಮನ ಸಾಕು ಮಗಳು. ಯಾವ ಜಾತಿಯೋ ಏನೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ ಮರಾಠಾ ಜಾತಿಯವಳೆಂದು ಜೋಗಮ್ಮ ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಒಳ್ಳೇ ಮುದ್ದು ಮುದ್ದಾದ ಹುಡುಗಿ ! ಜೋಗಮ್ಮನಿಗೆ ನರಸಿಂಗರಾಯರ ಆಶ್ರಯ ಕೇಳುವದೇನು ? ದುಡ್ಡಿಗೆ ಕೊರತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ ಆಕೆಗೆ ಪ್ರಮಿಲೆಗೆ ವಿದ್ಯೆಕಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು ಪ್ರಮಿಲೆ ಓದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ರಾಜಣ್ಣನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು ರಾಜಣ್ಣನೂ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದು ಇರುತ್ತಿದ್ದ. ರಾಜಣ್ಣನಿಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ಕರೆಯುವ ಹೆಸರು “ ರಾಜಾ ” ಎಂದು. ರಾಜಾ ನ ಜೊತೆಗೆ ರಾಣಿಯೆಂದು ಕರೆಯುವುದು ಸೊಗಸಾಗಿ. ಕಾಣುತ್ತದೆಂದು ಅವಳ ಸಾಕುತಾಯಿ ಜೋಗಮ್ಮ ಎಳೆಯ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚೀಷ್ಟೆಗೆಂದು ಪ್ರಮಿಲೆಗೆ “ರಾಣಿ”ಯೆಂದು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಳೆಯ ರಿರುವಾಗ ಹಾಕಿದ ಕಲ್ಪನೆಯು ಮೊಳೆತು ಚಿಗುರಾಯಿತು.

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿಜವಾಗಿಯೇ ರಾಜಾ-ರಾಣಿಯಂತೆ ನಕ್ಕು ನಲಿನಾಡು

ತ್ತಿದ್ದರು. ಇನ್ನುರೆನ್ನ ಕಂಪನಿಯ ಏಜಂಟನೊಬ್ಬನು ಒಂದುಸಲ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅವರೊರಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಇಬ್ಬರೂ ಜಾಯಿಂಟಿ ವಿಮೆ ಇಳಿಸಿ ಬಿಡ್ಡಿ ” ಎಂದು ಅರಿಯದೆ ನುಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ. ಮುಂದಿನವರುಷ ಇಳಿಸೋಣ ” ಎಂದು ಇಬ್ಬರೂ ಖೊಳ್ಳನೆ ನಕ್ಕು ಬಿಟ್ಟರು. ಇಬ್ಬರ ಬುದ್ಧಿಯೂ ಚುರುಕು. ಯುವಕ ಸಂಘದವರು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಷಾಣ್ಣಾಸಿಕ ವಕ್ತೃತ್ವ ದಮೇಲಾಟದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗ ನೋಡಿದರೂ ಇವರೇ ಮೊದಲಿನವರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಬರೀ ಸ್ಕೂಲು ಬುಕ್ಕುಗಳನ್ನಷ್ಟೇ ಪಠಿಸುತ್ತಾ ಕೂಡದೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಓದಿಕೊಂಡಿದ್ದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ಇಂಥ ಪ್ರೇಮಳ ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ಜಾತಿಬಂಧನದ ತೊಡಕೇ ? ಹೃದಯಗಳು ಒಂದಾಗಿದ್ದರೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇದು ಸಹನೆಯಾಗದಿರುವದು ನಮ್ಮ ದುರ್ಯವವಲ್ಲವೆ ಮತ್ತೇನು ? ಬಲುಮೆಯ ಜುಲುಮೆಯ—ಹೃದಯಗಳು ಕೂಡದ-ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ-ಜೊತೆ, ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲದ-ವಿಷಮ ವಿವಾಹಗಳಿಗೆ ತಲೆ ಬೊಗ್ಗಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಎಷ್ಟುಕಾಲ ಒದ್ದಾಡಬೇಕೋ ಈ ಸಮಾಜ-ತಿಳಿಯದಂತಾಗಿದೆ

ರಾಮಣ್ಣನಿಮ್ಮೊ ವೈಫೆಯಾಗಿರಬೇಕು ಪ್ರಮಿಲೆಗೆ ಬರೆಯುವ ? ಪಾಪ! ಮೋರೆಯನ್ನು ಸಹ ಯಾರಿಗೂ ತೋರಿಸಲಾರ. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿದು ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

*

*

*

*

.

ಕೆಂಪು ಪಾಕೀಟು ! ಪ್ರಮಿಲೆ ಗಾಬರಿಯಾದಳು. ಪಾಕೀಟನ್ನು ಹರಿಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ತಾನು ತನ್ನ ಹೃದಯವನ್ನೂ ಹರಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನೇ ಎಂದೆನ್ನಿಸಿತು. ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿ ಬಂದವು. ಹಾಗೂ /ಹೀಗೂ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದಳು. ತುರುಬಿನಲ್ಲಿದ್ದ ತನ್ನ ಕಸೂತಿಯ ಸೂಜಿಯನ್ನು ಸರನೆ ಹಿರಿದುಕೊಂಡಳು. ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ ಬ್ಲೋಜಿನ ಗುಂಡಿಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಕೊಂಡಳು.

“ನೀನು ನಿನ್ನ ಕೈನೆತ್ತರದಿಂದ ಓಲೆ ಬರೆದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಈ ಮೊದಲೇ
ನಿನಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವ ನನ್ನ ಹೃದಯದ ಪವಿತ್ರ ರಕ್ತದಿಂದ ಉತ್ತರ
ಬರೆಯಬೇಕೆನ್ನುತ್ತೇನೆ. ನಿನಗೆ ನನಗಿಂತ ನಿನ್ನ ಆಸ್ತಿ ಮಿಗಿಲೆನಿಸಿತು.
ಸಮಾಜ ರಾಕ್ಷಸನ ಬಾಧೆ ತಗುಲಿತು. ವೇಶ್ಯೋಪಾಸಕ ನರಸಿಂಗರಾಯರಿಗೆ
ವೇಶ್ಯಾಬಾಜರದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಒಂದು ಅಂಗಡಿ ತೆರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಾ
ಯಿತು. ಈ ಅಂಥ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಇದಾವುದೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ನೋಡಲು
ಯತ್ನಿಸಿದರೆ ತಾನೇ ಕಾಣುವದು. ಇರಲಿ. ಇಂಥ ಘೋರನರಕದಲ್ಲಿ
ಇರುವದರಿಂದಾಗುವ ಲಾಭವಾದರೂ ಏನು?”

ಪ್ರಮಿಲೆ ಇನ್ನೂ ಏನೇನು ಬರೆಯತಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಳೋ ಅವಳಿಗೆ
ಗೊತ್ತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಗೆ ಕಾಲುಸದ್ದು. ಹಠಾತ್ತಾಗಿ ನರಸಿಂಗ
ರಾಯ ಒಳಗೇ ಬಂದುಬಿಟ್ಟನು.

“ ಏನಿದು ರಕ್ತ ಸಿಡಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದ್ದಲ್ಲ ಕೆಳಗೆ ”

“ ಏನೂ ಇಲ್ಲ ಹೊಲಿಯುವಾಗ್ಗೆ ಸೂಜ ಕೈಗೆನಟ್ಟು ಒಂದು ಹನಿ
ರಕ್ತ ಬಿದ್ದಿರಬಹುದಿಷ್ಟೆ. ” ಎನ್ನುತ್ತ ಓಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಸ್ತಕ
ವನ್ನು ಹೇರಿ ಎದ್ದು ನಿಂತಳು-ಅಲ್ಲಿಯೇ. ನರಸಿಂಗರಾಯ ಪುಸ್ತಕವನ್ನೆತ್ತಿ ಓಲೆ
ಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ. ರಾಜ-ರಾಣಿಯರ ಎರಡೂ ಓಲೆಗಳೂ ಅವನ
ಕೈಗೆ ದೊರೆತವು. ಗಾಬರಿ ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಓದಿದ ರಕ್ತಮಯ ಓಲೆಗಳನ್ನು
ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವನಿಗೆ ತಾನೆ ಧೈರ್ಯವಾದೀತು? ಅವನ
ಹೃದಯವು ಎಚ್ಚತ್ತಿತು. ಅಂದು ಅವನಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿರಬೇಕು.
ಕೂಡಿದ ಹೃದಯಗಳೆರಡರ ಅಗಲುವಾಗಿನ ಭೀಕರ ನೋಟ ಹೇಗಿರುವ
ದೆಂಬದು. ಸಿಂಪನ್ನಳಿಗಾಗಿ ಎಂಟನೇ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಬಾದಶಹನು ಸಿಂಹಾ
ಸನವನ್ನೇ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ಸುದ್ದಿಯೂ ನರಸಿಂಗರಾಯನಿಗೆ ಅಂದೇ ತಿಳಿದಿ
ದ್ದಿತು ಪ್ರೇಮಕ್ಕೆ ಜಾತಿಯಿಲ್ಲ, ಪಂಥವಿಲ್ಲ, ಭೇದಭಾವಗಳಿಲ್ಲವೆಂಬುದು
ಸುಳ್ಳಲ್ಲ! ಕಲ್ಲು ಹೃದಯವು ಕೂಡ ಕರಗಿ ನೀರಾಗಿ ಹೋಯಿತು ಅಂದು
ಒಬ್ಬರಿಗಿಂತ ಒಬ್ಬರಿಗೆ ತಮ್ಮ ದೇಹದ ಸರಿವೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನೋಡಿ ಸುರ
ವುಮಾಡಿದ ಆತನೂ ನೆತ್ತರದ ಓಲೆಯನ್ನೇ ಬರೆಯಲಿಕ್ಕೆ. ಪ್ರಮಿಲೆಯಹಾಗೆ

ತಾರುಣ್ಯದ ನೆತ್ತರನೆಲ್ಲಿಂದ ಪುಟಿಯಬೇಕು. ಏನೋ ಎರಡೇ ಸಾಲು
ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟು.

“ ಇಂದಿನಿಂದ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ರಾಜ-ರಾಣಿ. ”

ಇಂತು ಹರಸುವ ನರಸಿಂಗರಾಯ.

ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ

“ ವತ್ಸಲಾ..... ! ” ನಿಟ್ಟುಸುರಿನೊಂದಿಗೆ ಕುಮಾರನು ಆರಾಮ ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ದೊಪ್ಪನೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡನು ಚಿಕ್ಕಬಾಲಕನೊಬ್ಬನು ಕಿಡಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಣಕಿ ಹಾಕಿ “ ಕುಮಾರಣ್ಣಾ ” ಎಂದು ಕೂಗಿದಂತಾಯಿತು. ಎದ್ದು ನೋಡುತ್ತಾನೆ; ಕೆಂಪು ಮಸಿಯಿಂದ ವಿಳಾಸ ಬರೆದುದೊಂದು ಓಲೆ ಕಿಡಕಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕನು ಎಸೆದು ಓಡಿ ಹೋಗಹತ್ತಿದ್ದನು. ಓಲೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚತೊಡಗಿದನು “ ಕೊನೆಯ ಸಂದೇಶ ” ವೆಂಬ ತಲೆಬರಹವು ಆತನನ್ನು ಗಾಬರಿಗೊಳಮಾಡಿತು.

“ ಕುಮಾರ ” ಎಂದು ಕೂಗುತ್ತ ತಂದೆಯು ಕೋಣೆಯ ಒಳಗೆ ಬಂದನು. ಗಾಬರಿಯಿಂದ ಕುಮಾರನು ಓಲೆಯನ್ನು ಮೇಜಿನ ಡ್ರಾಅರದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟನು ಪಾಪ! ಕಿಡಕಿಯಿಂದ ಓಲೆ ಒಗೆದುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡೇ ತಂದೆಯು ಬಂದಿರುವನೆಂಬುದನ್ನು ಕುಮಾರನೇನು ಬಲ್ಲ ?

“ ಎಲ್ಲರ ಊಟವಾಗಿ ಎರಡುತಾಸಾದರೂ ಇನ್ನೂ ನೀನು ಊಟಕ್ಕೇ ಎಳಲೊಲ್ಲೆಯಲ್ಲ. ಬೇಗನೆ ಊಟ ಮಾಡಿಕೋ ಸೋನೂನನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಂಡು ಗೋವಿಂದರಾಯರು ಬರುವ ಹೊತ್ತಾಗಿದೆ ”

“ ತಂದೆಯವರೇ ನನಗೇಕೋ ಇಂದು ದೇಹಾಲಸ್ಯವಾಗಿದೆ. ಊಟವನ್ನು ಸಹ ಅದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸೋನೂ ಬೇಡ; ನೀನೂ ಬೇಡ; ಯಾರೂ ಬೇಡ. ”

“ ಹೌದು ಗೊತ್ತುಂಟು. ಆ ದರಿದ್ರ ಮುಂಡೆ ಅಖಂಡಸೌಭಾಗ್ಯವತಿ ವತ್ಸಲಾನ ಚಿಂತೆ ಹತ್ತಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಅಲ್ಲವೋ ಮೂರ್ಖ, ಸೋನೂ ನಂಥಾ ರೂಪವತಿ ಹುಡುಗಿ ನಿನಗೆಲ್ಲಿಯಾದರೂ ದೊರೆಯುವದುಂಟೇ? ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ೨ ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಕೊಡುವಂಥಾ ಮನೆ! ” “ ಛೇ ನಿಜವಾದ ಪ್ರೇಮ ಹಾಗೂ ತತ್ವಗಳು ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ಧನದ ಬೆನ್ನು ಹತ್ತುವದಿಲ್ಲ. ಪುನರ್ನಿವಾಹದ ತತ್ವಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಯುಳ್ಳವನು.

ನಾನು, ವತ್ಸಲೆಗೆ ಪ್ರೇಮದಾನವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಾಡಿರುವೆನು
ನಾನು ಹೀಗಿರಲು ನನಗೆ ತಾವು ಇಲ್ಲದ ಆಶೆ ಹಚ್ಚಬೇಕೆನ್ನುವಿರಾ ? ”

“ ಸಾಕು ನಿನ್ನ ತತ್ವ ! ಗಂಡಸತ್ತೂ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ
ಕೊಂಡು ಮೆರೆಯುವ ಆ ದರಿದ್ರಮುಂಡೆ.....

“ ಹಿರಿಯರಾದರೇನಾಯಿತು. ತಡೆಯಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಅಭದ್ರವಚನ
ಗಳನ್ನು ! ಆ ಪವಿತ್ರ ಬಾಲಿಕೆಗೆ ಗಂಡನ ಪರಿಚಯವಾದರೂ ಇದೆಯೇ
ನೆಂಬುದನ್ನು ನೀವೇ ಹೇಳಿರಿ ಆ ವರ್ಷದವಳಿರುವಾಗ ಲಗ್ನ ಮಾಡಿದ
ನೀಚ ಸಮಾಜದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಮುಂಡೆಯನ್ನುವಿರಾ ? ಬೇಡ
ತಂದೆಯವರೆ ನಾನವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವೆನು ತಾವು ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು
ಈಯಲೇಬೇಕು. ”

“ ಛೇ, ಅದೆಂದಿಗೂ ಆಗದು. ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧ ವರ್ತನೆಮಾಡುವ
ನೀನು ನನ್ನ ಮಗನೇ ಅಲ್ಲ. ಇದೇ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮನೆಬಿಟ್ಟು ತೆಂಳು. ”

“ ಇದೋ ಹೊರಟೆ ” ಎಂದವನೇ ಕುಮಾರನು ಹೊರಬಿದ್ದನು.
ಪತ್ರದ ಅರಿವುಕೂಡ ಆತನಿಗುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ನೆಟ್ಟಗೆ ವತ್ಸಲೆಯ ಮನೆಗೆ
ನಡೆದನು ವತ್ಸಲೆಯ ತಾಯಿಯೊಬ್ಬಳೇ ಅಲ್ಲದ್ದಳು. ‘ವತ್ಸಲೆಯೆ’ಲ್ಲಿ
ಎಂದು ಕೇಳಿದನು ಒಂದು ತಾಸಾಯಿತು. ಎಲ್ಲೆಯೋ ಹೋಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾಳೆ
ಎಂದು ಆಕೆ ಹೇಳಿದಳು.

“ ವತ್ಸಲೆ, ವತ್ಸಲೆ ” ಎಂದು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತ ಅವಳನ್ನು ಹುಡುಕ
ತೊಡಗಿದನು.

ಇತ್ತ ಕುಮಾರನ ತಂದೆಯು ಕುಮಾರನು ಹೊರಗೆ ಹೋಗುವ
ದೊಂದೇ ತಡ ಡ್ರಾಅವರನ್ನು ಓಲೆಯನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿದನು.

ಓಂ ಶಾಂತಿಃ ಶಾಂತಿಃ

ಕೊನೆಯ ಸಂದೇಶ

ಪ್ರಿಯ ಕುಮಾರ,

ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಿನಗೆ ೪-೬ ತಿಂಗಳಿಂದ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಗೊಳ
ಗಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮಂಥ ಜಾಲವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಈ ಕ್ರೂರಸಮಾಜವು

ದೇಖದಲ್ಲೆಯೇ ಇಡಬೇಕೆನ್ನುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀನು ವ್ಯರ್ಥ ನನಗೋಸುಗ ಬಹಿಷ್ಕೃತನಾಗದೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ಬೇಕಾದವರ ಜೊತೆಗೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೋ ನೀನು ವಚನವನ್ನಿತ್ತದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಈ ವರೆಗೆ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದೆನು. ನಾನಿನ್ನು ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಈ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಉಳಿಯಲಾರೆ, ಸಕೇಶಿಯರಿಗೆ ಈ ಭೂಮಿ ಮೇಲೆ ಯಾವಬಗೆಯ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲವಂತೆ. ಕೆಂಪು ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟು ಕೊಂಡು ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿಯರಂತೆ ಮೈಮುರೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತ ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಕೂಳುತಂದು ನಾಯಿಯಂತೆ ವಿನಿಹಿತವಾಗೊಂಡು ಬಿದ್ದಿರುವುದೆ ಅನರ ಕರ್ತವ್ಯವಂತೆ ಕಾರ್ಯಕಟ್ಟಳೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಮೋರೆ ಆಶುಭ ನಾವು ಮುಟ್ಟಿದ ನೀರು-ನಿಡಿ ಮೈಲಿಗೆ; ಇದೆಲ್ಲಿಯ ಧರ್ಮ. ಪುನರ್ವಿವಾಹ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂದರೆ ಧರ್ಮವು ಹಾಳಾಗಿ ಕಲಿಯುಗದ ಸಮಾಪ್ತಿ ಬೇಗನೆ ಆಗ ವದೆಂದು ಸ್ವಾರ್ಥಪರ ಸನಾತನಿಗಳ ಮತ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರು ಒನೇ ಮದುವೆಯಾದರೂ ಕೇಳುವವರಾರಿರುವರು. ಮುಳಗೊಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಶುವನ್ನು ಒಗೆದು ಅವಳು ಪಾರಾದಳು. ಇದನ್ನು ಅಡಗಿಸಿಡಲು ಧರ್ಮಿಷ್ಟರೆಂದು ಕೊಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ರೂರ ಪಿಶಾಚಿಗಳಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯೆಲ್ಲಿ ಬರಬೇಕು ಶಿಶುವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಿದ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರೇ ಮಧ್ಯಸ್ಥರಾಗಿ ಬಂದು ಲಂಚಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟದ್ದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಮಾಡುವದೇನಿದೆ, ದುಡ್ಡಿದ್ದವರು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಛಂದ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಪುರೋಹಿತರು ನಾನು ಕುಲಕಂಟಿಕಿ.... ಬೇಡ- ಪರರಿಗೆ ದೋಷಕೊಡದೆ ಇನ್ನು ಅರ್ಧ ತಾಸಿನೊಳಗೆ ದೇವೀಘಟ್ಟಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಂಗೆಯ ಮೊರೆಹೋಗುವೆನು.

ನೀನು ಸುಖಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು,

ಇದೇ ನನ್ನ ಕೊನೆಯ ಸಂದೇಶ

ನಿನ್ನ ವತ್ಸಲೆ

ಪತ್ರವನ್ನು ಓದಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕುಮಾರನ ತಂದೆಗೆ ವಿಷಾದವೂ ಬೋಧನೆಯೂ ಆಗತೊಡಗಿತು. ಕೂಡಲೇ ದೇವೀಘಟ್ಟದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದರು.

ಇನ್ನು ನಮ್ಮ ಕುಮಾರನ ಅವಸ್ಥೆ ಏನಾಗಿದೆ ನೋಡೋಣ. ಕುಮಾರನು ಒಂದೆರಡು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ವತ್ಸಲೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊನೆಗೆ ದೇವೀಘಟ್ಟದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದನು. ದೇವೀಘಟ್ಟವೆಂದರೆ ಕುಮಾರ-ವತ್ಸಲೆಯರ ಮಿಲನ ಸ್ಥಾನ. ಬೇಸರ ಬಂದಾಗ ಅವರು ಆ ಬಂಡೆಗಲ್ಲ ಮೇಲೆ ಹೋಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಬಿಸಲಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ಸಂಭವವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಂದೇಹದಿಂದ ಆತನು ಅಲ್ಲಿ ತೆರಳಿದ್ದು.

ವತ್ಸಲೆಯು ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೆ ಅನೇಕ ವೈಷಮ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತವಳು ಎದ್ದೇಳಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಘಂಟೆ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನ ತೆರೆಗಳ ನೀರಿಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂದಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಇನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಹಾರಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಕುಮಾರನು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವಳ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅವಳು ಬಿಚ್ಚಿಬಿದ್ದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಕುಮಾರನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಿವರಿಸಿದನು. ಅವಳಿಗೆ ಅನಂದವಾಯಿತು “ಕುಮಾರ ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಮುಂದೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಂಕಟ ಬರುವದೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು” ಎಂದು ಮರುಗಿದಳು.

“ನಾನಿರುವ ವರೆಗೆ ಯಾವ ಸಂಕಟವೂ ಬರಲಾರವು. ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯಾಗಿ ಬಾಳು” ದೂರದಿಂದ ಧ್ವನಿಯೊಂದು ಕೇಳಿಸಿತು ಅದಾರದಿರಬಹುದು? ಕುಮಾರನ ತಂದೆಯವರದಿರಬಹುದೆಂದು ವಾಚಕರು ತರ್ಕಮಾಡದೆ ಇರುವುದು ಸಾಧ್ಯವೇ?

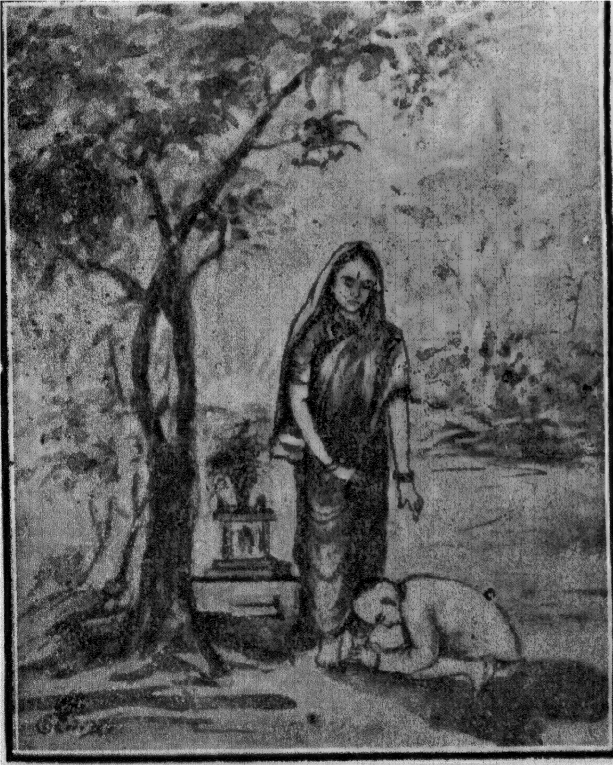
ವಿಧವೆಯ ತುಳಸೀ ಪೂಜೆ

ಗದಗು

ಶ್ರೀಕಾಂತ

ತಾ|| ೨೫-೧೦-೩೫

ಎಂದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ನಾನಿಂದು ಓಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಿರುವ
ದನ್ನು ಕಂಡು ನಿನಗೆ ಸೋಜಿಗವಾಗಬಹುದು; ಎಂದು ನಿನಗನಿಸಬಹುದು.

ಗೆಳೆಯಾ ಹಾಗೆ
ಭಾವಿಸಬೇಡ
ನೀನು ವಿಧವಾ
ವಿವಾಹವನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ
ಯೆಂದು ನಾನು
ನಿನ್ನೆಗೆಳೆತನ
ವನ್ನು ಹೆಂಡ
ಕೊಂಡೆ. ಕಂಡ
ಕಂಡವರೆದುರಿ
ನಲ್ಲಿ “ಶ್ರೀಕಾಂತ
ಧರ್ಮವನ್ನು
ಹಾಳು ಮಾಡಿದ.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಮಾ
ಜಕ್ಕೆ ಕಲಂಕ
ವನ್ನು ತಂದ”
ಎಂದು ಕಿರುಚಿ

ಕೊಂಡೆ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಗಂಧ ಕೂಡ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ. “ಶಾಸ್ತ್ರ-ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದು
ಬೋಗಲಿ ಅಡುಗುಲಜ್ಜೆಯರ ಕಡೆಯಿಂದ ನಮ್ಮ ಕಿಟ್ಟೊ ಬಲು ಧರ್ಮಸ್ವ
ನೋಡಿರೆ” ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಉತ್ತರ ಕುಮಾರನು ನಾನು! ಕಿಟ್ಟೊ

ನಾನೆಷ್ಟು ಸಂಭಾವಿತನೆಂಬುದು ನಿನ್ನಾ ಕೆಗೆ ಗೊತ್ತುಂಟು. ನಿನ್ನ ಮದುವೆ ಇನ್ನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗೊಂದು ದಿನ ಓಣಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವಾಗ, ನಿನ್ನಾ ಕೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಇರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಭಾರೀ ಕೆಮ್ಮು ಬಂದವರ ಹಾಗೆ ಕೆಮ್ಮಿದನ್ನು ಅವಳು ನಿನಗೆ ಹೇಳದೆ ಇರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಕೆಂಡದ ಹಾಗೆ ಒಳಗಿಂದೊಳಗೆ ಎಷ್ಟು ಘಾತಕಿಯಾಗಿ ದ್ದೇನೋ ದೇವರೇ ಬಲ್ಲ ಅದ್ದರಿಂದ ಗೆಳೆಯಾ ಬುದ್ದಿ ಬಂದಿದೆ. ಸುಧಾರಣೆಯ ಅಂಶವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ದುರಭಿಮಾನ ದಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಿನ್ನ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸಬೇಕೆನ್ನು ತ್ತಿದ್ದೇನೆ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸವಿಯಷ್ಟೇ? ಬುದ್ದಿ ಬಂದುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದರೆ, ದೀಪಾವಳಿಯ ಉಡಗೋರೆಯೆಂದು ಕಳಿಸಿದ ಈ ಚಿತ್ರ! ನಮ್ಮ ನೆರೆಮನೆಯ ನರ್ಮದಾಬಾಯೀ ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಂಡದ್ದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿಯ ಸುದ್ದಿ ಗೊತ್ತಾಗುವ ಬಗೆಯಾದರೂ ಯೇನು? ಅವಳ ಗಂಡ ತೀರಿಕೊಂಡು ಮೂರು ವರ್ಷ ಗಳಾದವು. ಪಾಪ ಸಾತ್ವಿಕಳು. ಓದುಬರಹ ಕಲಿತ ಹುಡುಗಿ ಕೇಶಮುಂಡ ನಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪದ್ದರಿಂದ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯವರು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದ್ದಾರೆ. ಸಕೇಶಿಯರೆಂದರೆ ಅಪವಿತ್ರರೆಂದು ನಮ್ಮವರ ಭಾವನೆ. ಕೇಶಮುಂಡನ ಮಾಡಿಸುವದೆಂದರೆ ಪಾಪಾಚರಣೆ ಮಾಡಲು ಲಾಯಸೆನ್ನ ಕೊಟ್ಟ ಹಾಗೆಯೋ ಏನೋ? ನಾನು ಕಾಣೆ ಇದೇ ನೋಡು ಸಕೇಶಿಯನ್ನು ಅಸ್ಪೃಶ್ಯಳಂತೆ ಭಾವಿಸುವ ಅವರ ಅತ್ತೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಜ್ಜನ ಶ್ರಾದ್ಧದ ದಿವಸ ಹುಲಾಕೋಟಿಯ ಗೋದಾವರಿಯನ್ನು ಅಡಿಗೆಗೆ ಕರ ಸಿದ್ದರು. ಹಾಯ್....ಹಾಯ್....ಅವಳು ಪಂಥರಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾಲ್ಕು ಸಲ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಶಿಶು ದಾನ....ಮಾಡಿಒಂದ ಸಂಗತಿ ಇಡೀ ಊರಿಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತು ! ಅದರೇನು ಲಾಯಸೆನ್ನ ಒಂದಿದೆಯಲ್ಲ ಕೆಂಪುಸೀರೆ! ಅಂದು ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದೆ. ಗೋದಾವರಿ ಬಡಿಸಿದ ಅಡಿಗೆ ಯೆಂದರೆ ಒಂದು ತುತ್ತ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೆಚ್ಚು ಹೋಗುವದು. ಒಳ್ಳೇ ಚಲುವೆಯಾದ ಅಮ್ಮ ! ಹಾಸ್ಯ ಬೀಸ್ಯ ಚನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತು. ಅವಳಿಗೆ.... ನಮಗೂ ಗೊತ್ತು! ಅಂದಮೇಲೆ ಕೇಳುವದೇನು! ಆಕೆಯ ವರ್ಣನೆ

ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶ ನನ್ನದಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದ ಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿದೆಯೆಂಬ ದನ್ನು ತಿಳಿಸಿದೆ. ಮನೆಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿದಂದಿನಿಂದ ನರ್ಮದಾಬ ಯಿ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕಮನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇರತೊಡಗಿದಳು. ಹೊಲಿಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವಳು ತುಳಸೀಪೂಜೆ ಯೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿ. ಹನ್ನೆರಡುವರುಷದ ಬಾಲಿಕೆ ಇದ ಲಾಗಾಯಿತು ಅವಳಿಗೆ ಅವರ ತಾಯಿ ಈ ಪೂಜೆಯ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಹಳದ ದಂಡೆಯಮೇಲಿನ ಮರದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತುಳಸಿಕಟ್ಟೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಿತ್ಯವೂ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ನಾನು ಕೆಲವು ಸನಾತನಿಗಳ ಟೋಳಿಯೊಂದಿಗೆ ನದಿಯಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದೆ ನಾನೆ ಲ್ಲರೂ ಹಣೆಗೆ ಭವ್ಯವಾಗಿ ನಾಮವನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಂಡು (ಅದೊಂದು ಮಡಿಯ ಟ್ರೇಡ್‌ಮಾರ್ಕ್) ನೀರಿನ ಥಾಲಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬರು ತ್ತಿದ್ದೆವು ತುಳಸೀಪೂಜೆಗಾಗಿ ನರ್ಮದಾಬಾಯಿ ನಿಂತದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ಅವಳಿಗೆ ಹತ್ತುವಂತೆ ಅಭದ್ರಮಾತುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಆಡ ತೊಡಗಿದವು. ಅವಳು ಯಾವುದನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ ನಾವು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

“ ಸಕೇಶಿಯಾಗಿ ತುಳಸಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಕ್ಕೆ ನಾಚಿಕೆ ಬರುವಲ್ಲದೆ ? ಮಡಿಹೆಂಗಸರೂ ಮುತ್ತೈದೆಯರೂ ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮುಟ್ಟಬೇಕು ” ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದವು. ನಾನೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆಯೇ ಹೋದೆ. ಗೆಲೆಯಾ ಈ ನೀಚನಿಗೆ ಅದೂ ಒಂದು ಆನಂದವೆನಿಸಬೇಕೆ ? ಅವಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದೆ. ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿಯ ಪೂಜೆಯ ತಟ್ಟೆ ಕೆಳಗುರು ಳಿತು. ಅವಳು ಅಂದು ಎಷ್ಟು ದುಃಖಿಸಿರಬಹುದು ? ನಾವು ಹೊರಟು ಹೋದೆವು. ಅವಳು ಮಾತ್ರ ಅಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಏಳಲಿಲ್ಲ. ಇಡೀ ದಿವಸ ಉಪವಾಸದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು ಹರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ನನಗೆ ಸಂಜೆಯಮುಂದೆ ಈ ಸಂಗತಿ ತಿಳಿಯಿತು ಅದೇಕೋ ಕಡಕೆನಿಸಿತು. ಅಂದು ಸಂಜೆ ಊಟವೇ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. “ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದು ಒಳಿತೋ ” ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಕಂಠಮುಂದೆ ಬಂದು ಕುಣಿಯುತ್ತಿತು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಶಾಂತತೆಯಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಹಳೇ ‘ಸಮಾಜ’ ಪತ್ರಿಕೆ ನಮ್ಮ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ

ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಓದುತ್ತ ಕುಳಿತೆ. “ವಿಧವೆಯರ ಗೋಳು” “ಇತ್ತೀಚೆಗಿನ ಸನಾತನಿಗಳು” ಎಂಬೆರಡು ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಓದಿದೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿರ ಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ ಎಂಬ ಕಲ್ಪನೆ ಬಂದವು ಅವು ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಬಾಣ ಚುಚ್ಚಿದಹಾಗೆ ಏಟು ಕೊಟ್ಟವು. ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯೆಂದರೆ ನನ್ನ ಜೀವನ ದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಾಟು ಮಾಡಿದ ರಾತ್ರಿ. ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟ ರಾತ್ರಿ! ಬೆಳಗಾದ ಬಳಿಕ ಮುಖಮಾರ್ಜನಾದಿಗಳನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಳ್ಳದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದೆ. ಅವಳಿನ್ನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ತುಳಸೀ ದೇವಿಗೆ ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಳು ಆಗಂತೂ ನನ್ನ ವಾಪದ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಕನಿಕರವೆಸಿತು. ಹೋದವನೇ ಅವಳ ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದೆ. ನಾನು ಅತ್ಯಾಚಾರ ಮಾಡಿದವನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಕೋಪವಿಲ್ಲ. ವಿನಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಆ ತುಳಸೀದೇವಿಯ ಮಹಿಮೆ ದೊಡ್ಡದು ನೋಡು ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆ ಯಬೇಕೆಂದು ಬಂದ ಫೋಟೋಗ್ರಾಫರನೊಬ್ಬನು ನಮ್ಮ ಈ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಫೋಟೋ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು. ನನಗೂ ಅದರಿಂದ ಕೆಡ ಕೆನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಮಾರಕವಿರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದು ನಾನೂ ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆಸಿಕೊಂಡೆ. ಅವನ್ನೇ ಈಗ ನಿನಗೆ ಕಳಿಸಿರುವೆನು

ಇರಲಿ ಇನ್ನು ಮೊದಲಿನ ಕಿಟ್ಟು ನಾನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ. ಎಂದಿ ನಂತೆ ನಿನ್ನ ಹೊಸ ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಇರಬೇಕು. ನನ್ನ ಮೇಲಿನ ಕಿಟ್ಟನ್ನು ಮರೆತು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ತೋರು. ಇಷ್ಟೇ ನನ್ನ ಬೇಡಿಕೆ.

ನಿನ್ನ ಪ್ರೇಮಾಭಿಲಾಷಿ
“ ಕಿಟ್ಟು ”

ಕನಸು

(ದುಡ್ಡೇ ಧರ್ಮ, ದುಡ್ಡೇ ನೀತಿ, ದುಡ್ಡೇ ನ್ಯಾಯ, ದುಡ್ಡೇ ದೊಡ್ಡಸ್ವ ದುಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಯಾವ ಹೇಸಿಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಹಿಂಜರಿಯದ ಕೆಲವು ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳು ಇರುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಗಾಗಿ, ದುರಾಲೆಯನ್ನು ಈಡೇ ರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ, ಹೊತ್ತುಸಾಧಿಸಿ ಕತ್ತೆಯಕಾಲನ್ನು ಕೂಡ ಹಿಡಿದು ಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಸಿದ್ಧರೇ ಅಂಥ ವರ್ಗವವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ನಮ್ಮ ರಾಮ ರಾಯರು ಇಲೆಕ್ಕನ್ನಿನ ಮೊದಲನೇ ದಿವಸ ಅವರಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಕನಸಿರು)

....“ ವಿಠಲ್ಯಾ, ಆ ಸ್ವಯಂಸೇವಕ ಯಾಕ ಬಂದಾನ ಬಾಗಲದಾಗ ? ಹೊರಗ ಹಾಕು ಅವನ್ನ. ನಿಶಾನಿ ಪಿಶಾನಿ ಕಿತಿಗೊಂಡು ಹೋಗನ್ನು ರಾವಬಹಾದ್ದೂರರು ಬರೋ ಕೊತ್ತಾಗೇದ ಅಗೋ ಅವರ ಪಟ್ಟವಾಲಾ ಬಂದ! ಏ...ಎಲ್ಲೆ ಇದ್ದಿಯೇ ಚಹಾಕ್ಕೆ ಎಸರಿಡು ಅಗೋ ಬಂದೇ ಬಿಟ್ಟರು ಬಹದ್ದೂರರು (ಮೆಲ್ಲಗೆ) ವಿಠಲ್ಯಾ, ನೂರಾರು ಮಂದಿ ದಿನಾ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಚಹಾಕ್ಕೆ ಬರತಾರ ಅಂತ ಹೇಳೋಣ! ಆ! ಓಹೋ ಬನ್ನಿ ಬಹ ದ್ದೂರರೇ, ಛೇ, ಛೇ, ಅಷ್ಟು ದೂರ ಏಕೆ? ಮೇಲೆ ಬನ್ನಿರಿ. ವಿಠಲ್ಯಾ. ಆ ಆರಾಮ ಖುರ್ಚಿ ತಗೋ! ರಾಯ, ಇವನೇ ನಮ್ಮ ಮಗ ವಿಠಲ್ಯಾ ನಮ್ಮ ದುರ್ದೈವ, ಐದುವರ್ಷ ಆಯ್ತು ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಕು ನಪಾಸಾಗಲಿಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿ, ಸತ್ಯನಾರಾಯಣ ಮಾಡಸತೇವಿ ಅಂತ ಬೇಡಿಕೊಂಡು ಆಯ್ತು ವೆಂಕಟರಮಣನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಹೊರಡಸತೇವಿ ಅಂತ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಆಯ್ತು ಆದರ ನಸೀಬ ಬೇಕಲ್ಲಾ.....ನಿನಂದ್ರಿ! ಹೌದು! ಹೌದು! ನೀವು ಅಂದ್ವಾಂಗ ಇದೆಂದು ಲಾಟರೀ ಇದ್ದಾಂಗದ. ಮುಖ್ಯ ಏನು ನಸೀಬ ಬೇಕು ನೋಡ್ರಿ ನಿಮ್ಮಂಥವರ ಸಹಾಯ ಅದ ಅಂದಮ್ಯಾಲ ನಾನೇನು ಹೆದರೋ ಕಾರಣ ಇಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಎಲ್ಲೆರೆ ನೌಕರೇ ಸಿಕ್ಕೇ ಸಿಗತದ! ನೀವರ ಏನು? ಮಗನಹಾಂಗ ತಿಳಕೊಂಡೀರಿ. ಅಂದ ಮ್ಯಾಲೆ ನಮಗ್ಯಾಕ ನೌಕರೇ ಕಾಳಜಿ? ನಾನೂ ಅವಗ ಬಜಾಯಿಸಿಟ್ಟೇನಿ ಹ್ಯಾಂಗರ ಒದ್ದಾಡಿ ನಿಮ್ಮನ್ನ ಆರಿಸಿತರಲಿಕ್ಕೆಬೇಕಂತ ಪಾಪ! ಅವನೂ ಬಹಾ

ದ್ವಾರ ಹುಡುಗ ನೋಡಿರಿ. ಊಟದ ಪರಿವೇಶೇ ಇಲ್ಲ. ಫರಾಳಾ ಚಹಾ ಇದರ ಮ್ಯಾಲೆ ಇದ್ದಾನ. ನೂರಾರು ಜನರನ್ನ ಕರಕೊಂಡು ಬರತಾನ, ಚಹಾಕುಡಸತಾನ ಬುರುಡೇ ಕೊಟ್ಟಿ ಅವರ ಮನಸ್ಸು ಒಲಸತಾನ, ನೀವು ನಮ್ಮ ಬಾಜೂದ ಹೋಟಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಕಾಳಜೀನ ಮಾಡಬ್ಯಾಡಿ. ಇಲ್ಲೆ ನೀವು ಬರೋದೂ ಅವಶ್ಯ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲಾ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೆ ವಿಠಲಯ್ಯನೇ ನಾಳೆ ಬರತಕ್ಕವ ಇದ್ದ. ಇನ್ನು ಮ್ಯಾಲೆ ಇವತ್ತು ನಾಳೆ ಎರಡೇ ದಿವಸ ಖರ್ಚಿಗೆ ಭಾಳ ಬೇಕಾಗತದೆ....ಆ ಎಷ್ಟು ಕೊಟ್ಟಿರಿ? ಐದನೂರು ರೂಪಾಯಿನ? ಸಾಕು! ಸಾಕು! ಮತ್ತೆ ಬೇಕಾದರೆ ನಾಳೆ ನೋಡೋಣಂತೀರಾಯಿರ. ಮತ್ತೂ ಒಂದು ಮಾತು ನೀವು ಕೇಳತಿದ್ದಿರಲ್ಲಾ ಹಾರೂರು ಪಕ್ಕಾ ಅಂತ ಶುದ್ಧ ಸನಾತನಿಗಳ ಹೋಟು ಸಿಗತಾವೋ ಇಲ್ಲೋ ಅಂತ. ಹಾಂಗೇನು ತಿಳಿಯಬ್ಯಾಡಿ ನಾ ಸಹೀವಾಡಿ ಒಂದು ಪತ್ರಿಕೆ ಹೊರಡಿಸಿ ಬಿಡತೇನಿ ಬಿಳೇ ಟೀಪ್ಪಿಯವರಿಗೆ ಹೋಟು ಕೊಡಬ್ಯಾಡಿ ಅಂತ “ಸೆರೆ ಸಿಂದಿ ಅಂಗಡಿ ಬಹಳ ಆಗ್ಯವ, ಸಾಲಿಕಡುವೆ ಆಗ್ಯವ, ತಂಬಾಕದ ಮೇಲೆ ಕರ ಹೆಚ್ಚಾಗೇದ, ರೈತರಿಗೆ ತುಂಬಾಗೋಳಾಟ ಆಗಿ ಜೀವ ಬೇಸರಾಗೇದ” ಅಂತ ಹೇಳಿ ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಬೊಬ್ಬೇ ಹೊಡೀಲೊಲ್ಲರೇಕೆ? “ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವರು ಅಂದ್ರಧರ್ಮ ಲಂಡರು” ಅಂತ ನಾ ಶರಾ ಹೊಡದು ಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರ ಆಟ ಯಾರು ನಡಸತಾರ? ಅಲ್ಲೀ ನಿಮ್ಮಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಾರಿಗದ? ನಮ್ಮ ಮಠಕ್ಕೆಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ನಿಧಿ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸಹಾಯ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು. ಸನಾತನಿಗಳ ಹೋಟು ದಿಂಡರಕೇ ಉಳ್ಳಕೋತ ಬರತಾವ ಆ....ಹೋಗಿ ಒತ್ತಿರಾ ಇನ್ನು ಕಾಳಜೀ ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡಿರಿ! ಆ!....ಏನಂದ್ರೀ. ಇನ್ನೊಂದು ಐದುನೂರು ರೂಪಾಯಿ ಇಲ್ಲೇ ಅಂತಿರಾ? ಹೌದು! ಹೌದು! ನೀವು ಅಂಬೋದು ಖರೆ! ಇಂಥಾ ಹೊತ್ತ್ಯಾಗ ಶಹಣೇತನಮಾಡಿ ಉಪಯೋಗ ಇಲ್ಲ, (ರಾವಬಹದ್ದೂರರು ಹೊರಟು ಹೋದ ಹಾಗೆ ಆಗುವದು.) ಏ....ಈ ಎಂಟನೂರು ರೂಪಾಯಿ ನಿನ್ನ ಟ್ರಂಕಿನೊಗ ತಗದಿಡು ಬಾಕೀ ಎರಡನೂರು ರೂಪಾಯದಾಗ ಎಲ್ಲಾ ಮುಗಿಸಿ ಬಿಡುವದು. ನಗತೊಡಗುವನು ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಜಂತಿಯ ಮೇಲಿಂದ ಒಂದು ಚೇಳು ಪಾಗು ಹಲ್ಲಿಯ ಕಡಿದಾಟ ದಲ್ಲಿ ಚೇಳು ದೊಪ್ಪನೆ ರಾಮರಾಯನ ಬಲಗೈ ಮೇಲೆ ಬೀಳುವದು. ಬು

ವಾಗಿ ಕುಟುಕಿ ಬಿಡುವದರಿಂದ ರಾಯನು ಎಚ್ಚತ್ತು ಹಯ್ಯಯ್ಯೋ ! ಎಂದು ಕೂಗ ತೊಡಗುವನು.

ಆಗ ನಸುಕು ಹರಿದಿತ್ತು ಇಲೆಕ್ಕನ್ನು ವೋಟಾರುಗಳ ಹಾರ್ಮುಗಳ ವಾಡ್ಯವು ಒಂದೆಡೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು “ಭಾರತ ಮಾತಾಕೇ ಜಯ” ಎಂದು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಜೈಕಾರವೊಂದಿಗೆ ಹೋಗುವ ಪ್ರಚಂಡ ಮೆರವಣಿಗೆ ಮತ್ತೊಂದೆಡೆಗೆ

ಜೇಳಿನ ಹೊಡತ ನಿಲ್ಲಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ರಾಮರಾಯನು ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಆದರೂ ಜೇಳು ಬಲವಾಗಿ ಕಡಿದದ್ದರಿಂದ ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ನರಳಾಡುತ್ತ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಪೊಲೀಸರ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ನಡಾರಿಯು ಅವರ ಮನೆಯ ಮೇಲಿಂದಲೇ ಹಾದು ಹೋಗಿದ್ದಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಜನಸಮೂಹವೆಲ್ಲವೂ ಒಡೆದು ಕಾಣುವಂತಿತ್ತು ನೋಡುತ್ತಾ. ಖಿಡಕಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಎತ್ತ ನೋಡಿದತ್ತ ರಾಷ್ಟ್ರಧ್ವಜಗಳೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸು ಜನರೊಡನೆ ನಡೆದಂಥ ಜನರೇ ತುಂಬಾ ಇದ್ದರು. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸೇತರರ ವೋಟಾರುಗಳ ಬರಿದಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವು ರಾಯನಿಗುಂಟಿತು. ನಮ್ಮಂಥ ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಲ್ಪನೆಗಳೆಲ್ಲ ಬ್ರಾಂತಿ! ಕನಸು! ಜನರು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಪೂಜ್ಯಮಾತಿಗೆ ಮೋಸಹೋಗುವ ದಿವಸಗಳನ್ನು ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನ ಮುಂದೆ ಯಾರ ಆಟವೂ ನಡೆಯುವದಿಲ್ಲ. ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಅದು ಜೇಳು ಅನಿಭವಿಸಿದೆ, ಪ್ರಾಣಕೊಡಲು ಸಿದ್ಧವಿದೆ.

ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಯೋಚನೆಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮರಾಯ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ, ಮುಂದೆ ಅವನ ವಿಚಾರಗಳು ಮಾರ್ಪಾಟಾಗಿ ಅವನು ಕಾಂಗ್ರೆಸ್ಸಿನವನಾದನೆಂದು ವದಂತಿಯೂ ಉಂಟು.

ಬಹಿಷ್ಕಾರ

ಪ್ರತಿವರುಷವೂ ಶಿರ್ಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಾರಮ್ಮನ ಜಾತ್ರೆಯು ಸೇರುತ್ತದೆ. ಆ ದೇವಿಯ ಮಹಿಮೆಯು ಆಗಾಧವಾದದ್ದೆಂದು ಎಲ್ಲಕಡೆಗೂ ವಾರ್ತೆ. ಜಾತ್ರೆಗಾಗಿ ದೂರದೂರದ ಜನರೆಲ್ಲ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಿಸ್ತಮತ ಪ್ರಚಾರ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನಾನೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದೆನು ನಾನೊಂದು ಮಾರ್ಗದಬದಿಗೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರ ಪತ್ರಿಕೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ನಿಂತು ಕೊಂಡಿದ್ದೆನು. ಹಣ್ಣು-ಕಾಯಿ ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆಂದು ಬರುವ ಜನರು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ನೋಡಿ ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು ದೇವಿಯ ಹರಕೆಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಪುಣ್ಯ ಪಡೆದವೆಂಬ ಸಂತೋಷವು ಕೆಲವರ ಮುಖದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ್ದಿತು. ದಾರಿಗುಂಟ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಭಿಕ್ಷುಕರ ತಂಡ ಕೈಲ್ಲ ಒಂದೊಂದು ಕಾಸನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹಾಕುತ್ತಾ ಬರುವವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ತೊಡಗಿದ್ದರು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನನ್ನ ಪುರಾತನ ಗೆಳೆಯರಾದ ಗಣಪತರಾಯರು ನನ್ನ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದರು. ನಾನು ಮೌನವಾಗಿದ್ದೆ. ಅವರೂ ನನ್ನನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮಿಕ್ಕಿ ಮಿಕ್ಕಿ ನೋಡಿ ಗುರುತು ಹತ್ತದವರಂತೆ ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಪಾಸ ನಾನೇ ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಒಳಿತಾಗುತ್ತಿತ್ತಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನನಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು. ಆದರೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೆ ತನ್ನ ಜೊತೆಗಾರ ರನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನ ಬಳಿಗೆ ಗಣಪತರಾಯರು ಬಂದು ಸಮಾ ಧಾನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರು.

“ಇದೇನು ವೇಷ ಶಾಮು, ಪಾದ್ರಿಯ ನೌಕರೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲವಷ್ಟೇ? ಏನು ಹ್ಯಾಟು ಏನು ಬೂಟು, ನನಗಂತೂ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಗುರುತು ಕೂಡ ಹತ್ತಲಿಲ್ಲ” ಗಣಪತರಾಯರು ಸೋಜಿಗವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರು.

ಸೋಜಿಗವೇಕೆ? ನಿಜವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಪಾದ್ರಿಯ ನೌಕರಿಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾನೀಗ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್

ನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಯಾವ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜವು ನನ್ನನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕರಿಸಿತೋ ಅಂಥ ಹಿಂದೂ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ನಾನಾದರೂ ಬಹಿಷ್ಕಾರವನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ.

ಗಣಪತರಾಯರಿಗೆ ಬಹಳ ವಿಷಾದವೆನಿಸಿತೋ ಏನೋ. ಬಿನ್ನಮುಖಿಗಳಾದರು. ನನಗೆ ನನ್ನ ಬಹಿಷ್ಕಾರದ ಕಾರಣವನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹಟವನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ನಿರುಪಾಯನಾಗಿ ನಾನು ಒಹಿಷ್ಕಾರದ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದೆ.

“ ಶಾರದೆಯೊಡನೆ ನನ್ನ ವಿವಾಹವಾದ ಸಂಗತಿಯು ತಮಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇದೆ ನನ್ನ ವಿವಾಹವಾದ ತುಸು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಬೆಳಗಾವಿಗೆ ವರ್ಗವಾಯಿತು ಅಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಭೆಟ್ಟಿಯು ಆಗಲಿಲ್ಲ.

ಶಾರದೆಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಮದುವೆ ಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯು ತಂದೆಯವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಷ್ಟೂ ಇರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಏನೋ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು. ಅದರಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿಯು ಸಾಯುವ ಮುಂಚೆ ಶಾರದೆಯೊಡನೆ ನನ್ನ ಮದುವೆ ಮಾಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ತಂದೆಯವರು ತಮ್ಮ ಮನದ ವಿರುದ್ಧವಿದ್ದರೂ ಒಪ್ಪಬೇಕಾಯಿತು. ಮತ್ತೆ ಯಾರಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥ ಮಾತೆಯ ಅಜ್ಞೆಯನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟಾದಬಳಿಕ ಅವಳ ಕೊನೆಯ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸದೆ ಇರುವುದುಂಟೇ?

ನನ್ನ ಮದುವೆಯಾದಂದಿನಿಂದ ನಮ್ಮ ಜಾತಿಬಾಂಧವರು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತೋಗುವದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರು. ನಮ್ಮನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಕರೆಯುವದನ್ನು ಕೇಳಲೇಬೇಡಿ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ನಮ್ಮ ಆಮಂತ್ರಣವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಸಹ ಯಾರೂ ಒಪ್ಪರು. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಆ ಬಾಂಧವರಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ವಿಷಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲದ ಸಲ್ಲದ ವಾರ್ತೆಗಳನ್ನು ಹರಡುವರು. ‘ ಶಾರದೆಯೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮೋರೆಗೆ ಮಸಿ ಹಚ್ಚಿದನು. ಶಾರದೆಯು ಜಾತಿಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಇಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಯೌವನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ತರುಣನೊಡನೆ ಸಂಬಂಧ

ಬೆಳಸಿದ್ದಳು. ವಿಧವೆಯಾದವಳು ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುವದುಂಟೇ? ಇಂಥವಳ ಮಗಳನ್ನು ಗಣಪತರಾಯನು ಮದುವೆಯಾಗುವದು ಎಷ್ಟು ಅನ್ಯಾಯವು' ಎಂದು ಮುಂತಾಗಿ ಅನೇಕರು ಹುಯಿಲೆಬ್ಬಿಸಿದರು. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯವರ ಕಿವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಈ ಸಂಗತಿಗಳು ಬೀಳಲು ದುಃಖಿತರಾಗಿ ಹಣೆಯಮೇಲೆ ಕೈಯಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವರು. ಶಾರದೆಯು ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಪರಿಪರಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳಿದರೂ ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ಭೋರ್ ಎಂದು ಕಂಠೀರಿನ ಹಳ್ಳ ಹರಿಸಿಬಿಡುವಳು.

ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಶಾರದೆಯು ಯಾವಾಗಲೂ ದುಃಖಸಾಗರದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿಕೊಂಡಿರುವಳು. ನಾನು ಕಚೇರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಅವಳು ಏನೇನು ಯೋಚಿಸುವಳೋ ಎಷ್ಟೆಂದು ರೋದಿಸುವಳೋ ದೇವರೇಬಲ್ಲ. ಅವಳ ಮುಖದಲ್ಲಿಯ ಆ ಮುಗುಳು ನಗೆಯು, ಕಂಠಗಳಲ್ಲಿಯ ಆ ದಿವ್ಯತೇಜವು ವಾಣಿಯಲ್ಲಿಯ ಆ ಮಾಧುರ್ಯವು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಅಡಗಿ ಹೋಗಿದ್ದವು. ಅವಳು ಎಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಕೂತುಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಪರಿಚಿತರೊಬ್ಬರೂ ಪ್ರೇಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಬರಗೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹತ್ತುವಂತೆ ತಮ್ಮತಮ್ಮೊಳಗೆ ಗುಜು ಗುಜು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಈ ರೀತಿ ಸಮಾಜವು ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವದನ್ನು ಕಂಡು ಶಾರದೆಗೆ ಹೇಳಲಾರದಷ್ಟು ವಿಷಾದವೆನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. “ ಪರಮೇಶ್ವರಾ, ಕೃತ್ರಿಮ ಬಂಧನಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿರುವಂಥ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನಂಥವಳನ್ನು ಏಕೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ? ” ಎಂದು ಕಂಠೀರು ತರುವಳು.

ಒಂದು ದಿವಸ ನಾನು ಶಾರದೆಗೆ ಹೇಳಿದೆ. “ ಪ್ರಿಯಳೆ ನಿನಗಾಗಿ ನಾನೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ನೀನು ಅಧೈರ್ಯಳಾಗುತ್ತಿರುವದೇಕೆ? ನೀನು ಹೀಗೆ ದುಃಖಿಸಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿನ್ನ ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಡ ”

ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳು ಸಮಾಧಾನದ ಬದಲು ದುಃಖವನ್ನೇ ಉಂಟು ಮಾಡಿದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

“ ದೇವರು ನನ್ನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ್ದು ವೃಥಾ ನನ್ನಿಂದ ಸುಖವು ಯಾರಿಗೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ನನ್ನಿಂದ ಸುಖದ ಲವಲೇಶ

ವಾದರೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅತ್ತು ಅತ್ತು ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಗಿದಳು. ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಬಂದ ಮೇಲೆಯೂ ಅದೇ ಹಾಡು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಜೀವನವು ಭಾರವಾಗಿ ಹೋಗಿ ಅದೇ ಚಿಂತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಜಾರಿಕೊಂಡರು. ನನ್ನ ದೆಸೆಯಿಂದ ನೀವು ಸಮಾಜವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕಾಲಕಳೆಯಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಕಾರಣವಾದ ನಾನು ಬದುಕಿ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನು? ” ಶಾರದೆಯ ಕಂಠವು ಉಕ್ಕೇರಿಬಂದಿತು. ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ನನಗಾದರೂ ಅವಳ ದುಃಖವನ್ನು ನೋಡುವದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಆಕೆಯ ಕಂಠೀರನ್ನು ವರಿಸುತ್ತಾ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂತೈಸಿ ನೋಡಿದೆ. ಆದರೆ ಹೆಂಗಸು ಸ್ವಭಾವ. ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಬದಲು ದುಃಖವೇ ಇಮ್ಮಡಿಯಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೌನವೇ ಮದ್ದೆಂದು ನಾನು ಹೊರಗಡೆ ಎದ್ದು ಹೋದೆ.

ಪರಮೇಶ್ವರನಿಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಕರುಣೆಯೆನಬೇಕು. ಅವಳ ಮೊರೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನೋ ಏನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತುಸು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು ನನಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವಳ ಈ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಎದೆಗೆ ಸಿಡಿಲುಬಡೆದಷ್ಟು ಆಘಾತವಾಯಿತು ಅದೆಷ್ಟು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅವಳ ಆ ಕರುಣಾಮಯವಾದ ಮೂರ್ತಿಯ ನೆನಪು ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಚಿಂತೆಯ ಬೇಗೆಯಿಂದ ತನ್ನ ಉದ್ಯೋಗವು ಹಾಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಮೆಲಧಿಕಾರಿಯದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ಇದ್ದುದರಿಂದ ನನಗೆ ರಜೆಯೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ ನೌಕರಿಗೆ ಶರಣು ಹೊಡೆದು ಮನೆ ಹಿಡಿದೆನು ಒಬ್ಬ ಬ್ಲರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಮಾತಾಡಿಸುವವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಬೇಜಾರು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ನಾನು ನನ್ನ ಅಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಶೆರೆ ಕುಡಿಯುವದನ್ನು ಕಲಿತೆನು. ಆಗ ನನಗೇನೋ ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತಾದರೂ ಕೊನೆಗೆ ಆ ದುಶ್ಚಟವು ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಕೂಡಿಟ್ಟ ಹಣವೆಲ್ಲ ಗಡಂಗದ ಪಾಲಾಯಿತು. ತಂದೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ ಮನೆಯನ್ನು ಮಾರಿದೆನು. ತೆರಿಗಾಡುಕರಿಗೆ ಯಾವದು ಸಾಲುವದು? ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬೀದಿ ಬೀದಿ ತಿರುಗಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗ ನನಗೆ ಬಂದಿತು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ

ಸುದೈವದಿಂದ ನನಗೊಬ್ಬ ಡಾಕ್ಟರರ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಮೂವತ್ತು ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ನಾನು ಅವರ ದವಾಖಾನೆಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಇರತೊಡಗಿದೆನು.

ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ಬಹುತರವಾಗಿ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ನರೇ ಇದ್ದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನನಗೊಬ್ಬ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ನ ತರುಣಿಯ ಪರಿಚಯವಾಯಿತು. ಅವಳ ಹೆಸರು ಲೂಸಿ. ಅವಳು ಒಳ್ಳೇ ರೂಪವತಿ ದಯಾಳು ಹೃದಯ ಆಕೆಯದು. ನಾನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಮಾತು-ಕತೆಯಾಡುವಳು. ನನಗೂ ಬರಬರುತ್ತ ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವದಕ್ಕೆ ಸಂಕೋಚವೆನಿಸುವದು ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು. ಅವಳೊಡನೆ ಮಾತನಾಡುವಾಗಲೂ ಅವಳ ಮುಖಕಮಲವನ್ನು ನೋಡುವಾಗಲೂ ಒಂದು ಒಗೆಯ ಮಧುರ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳೊಬ್ಬ ಹಿಂದೂ ಕನ್ಯೆಯೆಂದೂ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳು ಚಿಕ್ಕಂದಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೀರಿಕೊಳ್ಳಲಿ, ಯಾರೂ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡದ್ದರಿಂದ ಕ್ರಿಶ್ಚನ್ನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸೇರಬೇಕಾಯಿತೆಂದೂ ನನಗೆ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಈ ಸಂಗತಿ ಗೊತ್ತಾದಮೇಲಂತೂ ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಸಹಾನುಭೂತಿಯು ಉಂಟಾಯಿತು. ನಾನು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದೆನು :- “ನಮ್ಮ ಸಮಾಜವು ನಮಗೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ; ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತದೆ ಆದ್ದರಿಂದ ಈ ಸಮಾಜವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸಹೋದರನೆಂದು ಭಾವಿಸುವ ಬೇರೆ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಯಾಕೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ” ಎಂಬ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಮರುದಿವಸ ಚರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ನಾನು ಕ್ರೈಸ್ತಮತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಲೂಸಿಯೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾದೆನು.

ಶಾಂತಚಿತ್ತನಾಗಿ ನನ್ನ ಬಹಿಷ್ಕಾರ ಕತೆಯನ್ನು ಅಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಗಣಪತರಾಯನ ಕಂಠಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಕಂಠೀರು ಧಾರೆ ಧಾರೆಯಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು.

“ಶಾಮು ನಿನ್ನ ಕರುಣಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಲಾರೆ ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ನನ್ನನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದನು.

ಕಲಿತ ಹೆಂಡತಿ.

“ ಮಗೂ ಸಾವಿತ್ರಿ, ಬೇಗನೆ ಸಿದ್ಧಳಾಗು. ಇನ್ನು ತಡಮಾಡ ಕೂಡದು. ಅಗೋ ಮಾಧವನ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಗದುಗಿನ ಮಂದಿಬಂದು ಬಿಟ್ಟರು. ”

“ ಮಾಧವನೇಕಮ್ಮಾ ಅವರ ಜೊತೆಗೆ. ”

“ ಗೋಪಾಲ-ಮಾಧವರಿಬ್ಬರೂ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಕೂಡಿ ಕಲಿತವರು. ಇರಲಿ. ನಾನು ಅವರಿಗೆ ಕಾಲಿಗೆ ನೀರು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಬೇಗ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊ. ” ತಾಯಿ ಹೊರಟುಹೋದಳು

“ ಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕಂತೆ. ದೇವಾ, ಕುಮಾರಿಕೆಯರ ಮೇಲೆ ಇದೆಂಥ ಆಪತ್ಪಾಲವನ್ನು ತಂದೆ. ಅದೆಷ್ಟು ಸಲ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು? ಸೂಳೆಯರ ಸಂಸಾರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕುಮಾರಿಕೆಯರ ಬಾಳು ಹಾಳಾ ಯಿತೇ ನಿನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ. ಪುರಷರು ಮಾತ್ರ ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಮಾನ್ಯ. ಕೇವಲ ಅವರ ಉತ್ಪನ್ನವೊಂದನ್ನು ನೋಡಿ ಮರುಳಾಗುವರಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮೂಢ ಜನರು. ಬಹಳವಾದರೆ ಮೆಟ್ಟಿಕ್ಕ (ಅಥವಾ ಬಿ. ಎ.) ಪಾಸಾದ ಹುಡುಗ ಬಹಳ ಹುಷಾರಿ ಎಂದು ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನ ನೀತಿ-ನಡಾವಳಿಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ಷ್ಮರೀತಿಯಿಂದ ಯಾರು ನೋಡುವರು? ಉಪಾಯವಿಲ್ಲದೆ ಅವನ ಕೊರಳಿಗೆ ಗಂಟು ಬಿದ್ದ ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಕುಮಾರಿಯೊಬ್ಬಳು ಅವನ ಅನೀತಿ ಯಿಂದ ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾದಾಗ ನೋಡುವಳು. ಅವನಿಗಾಗಿ ದುಃಖ ವನ್ನೂ ಭೋಗಿಸುವಳು. ” ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿ ಕೊಂಡ ಸಾವಿತ್ರಿ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಹಳ್ಳವನ್ನು ಹರಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಅವಳು ಕುಳಿತುಕೊಂಡುದು ಕೂದಲು ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಕುಂಕುಮ ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ದಕ್ಕಾಗಿ. ಆದರೆ ದುಃಖಾವೇಗದಲ್ಲಿ ಆ ಕೆಲಸವು ಹಾಗೇ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟಿತು. ಅವಳಿಗೇ ಗಲ ವರುಷ. ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳಿಂದ ಒಂದೇ ಸವನೇ ಅವಳ

ತಾಯಿ ಲಗ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದಳು. ಅದೆಷ್ಟೋ ಜನ ವರಪಕ್ಷದವರು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ನೋಡಿಹೋದರು. ಕೆಲವರು ಹುಡುಗಿಗೆ ಕವ್ವಿಂದೂ ಕೆಲವರು ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಹೆಚ್ಚು ಸಿಗಲಾರದೆಂದೂ ತಿಳಿದು ನಾಪಾಸುಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. “ಅಮ್ಮಾ, ಸುಮ್ಮನೆ ನೀನು ಮದುವೆಮಾಡುವದಕ್ಕಾಗಿ ತೊಳಲಾಡಬೇಡ. ನಾನು ಕುಮಾರಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದು ನಿನ್ನ ಸೇವೆ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವೆನು” ಎಂದು ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಲ ಸಾವಿತ್ರಿ ತನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ತಾಯಿಯ ಕರುಳು ಎಂದಾದರೂ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ನೋಡುವದೇ? “ಜನರೇನೆಂದಾರಮ್ಮ, ನಾನೇನು ಇಂದು ಸಾಯತಕ್ಕವಳೋ ನಾಳೆ ಸಾಯತಕ್ಕವಳೋ ಸಾಯುವ ಮುಂಚೆ ನಿನ್ನ ಮದುವೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರೆ ಗೆದ್ದಂತಾಗುವದು” ಎಂದು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸುವಳು.

ವಧೂ ಪರೀಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಬಂದವರ ಆದರಸತ್ಕಾರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಯಥಾಸಾಂಗವಾಗಿ ನಡೆದವು. ಮಗಳನ್ನು ಕರೆತರುವದಕ್ಕಾಗಿ ತಾಯಿ ಒಳಗೆ ಹೋದಳು. ನೋಡುತ್ತಾಳೆ ಸಾವಿತ್ರಿ ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತೊಡಗಿದ್ದಳು.

“ಕಂದಾ, ಹೊರಗಡೆ ವರಪಕ್ಷದವರು ನಿನಗಾಗಿ ಕಾದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ನೀನು ಹೀಗೆ ಅಳುತ್ತ ಕುಳಿತರೆ ಹೇಗೆ ನೋಡು? ಎಳು ಈ ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಮೋರೆ ಒರಸಿಕೊ.”

ಮಾತೆಯ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಮೋರೆಯೊರಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾವಿತ್ರಿ ಅವಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋದಳು. ರೂಢಿಯಂತೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ತನಗಾಗಿ ಕಾದಿಟ್ಟ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಗೋಪಾಲನ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಮಾತಿಗಾರಂಭಿಸಿದನು.

“ತಂಗೀ ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು?”

“ಸಾವಿತ್ರಿ.”

“ನೀನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಓದಿರುವೆ?”

“ಕನ್ನಡ ನಾಲ್ಕು ಇಯತ್ತೆ. ಇಂಗ್ಲೀಷು ಮೂರರ ವರೆಗೆ.”

“ನಿನಗೆ ಸ್ಕೋ ಹೊತ್ತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೇನು?”

“ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಕೋ ಇದ್ದರೆ ಬರಬಹುದಾಗಿತ್ತು.”

“ಎಂಟು ಕಪ್ಪು ಚಹಾಕ್ಕೆ ಸಕ್ಕರೆ ಎಷ್ಟು ಹಾಕಬೇಕು?”

“ಕ್ಷಮಿಸಿ. ಆದೂ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನೇ ಕಡಿಯುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ ಚಹಾ ಮಾಡಿಯೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಮಾಧವನ ಮಿತ್ರರ ಸಲವಾಗಿ ಎಂದೋ ಒಂದು ಸಲ ನಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮಾಡಿದ್ದಳು. ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ.”

“ಯಾವುದಾದರೊಂದು ಹಾಡನ್ನು ಹೇಳು ನೋಡುವಾ ”

ಅದೆಷ್ಟೋ ಪೇಳಿ ಅವಳು ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಇದಳು. ತಾಯಿಯು ಬಲುಮೆ ಮಾಡಲು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಹೃದಯ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದ “ಪೂರೆ ಮಾಧವಾ ದೇವಾ” ಎಂಬ ಪದವು ಮಾಧವನ ಹೃದಯವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಡುಗಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತು ನಾನೇ ಒಂದು ಸಲ ಮಾಧವನ ಕಡೆಗೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀರಿದಳು ಮಾಧವನು ಗಮನಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದ. ಅವನ ಮೈಮೇಲೆ ಪರಿವೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಿಡಬೇಕೆಂದೇ ಈ ಹಾಡು ಹಾಡತೊಡಗಿರುವಳೋ ಎಂದೆನ್ನಿಸಿರಬಹುದು ಒಂದೆರಡು ಕಣ್ಣೀರಿನ ಹನಿಗಳು ಕೂಡ ಆತನಿಗೆ ತಿಳಿದೋ ತಿಳಿಯದೆಯೋ ಉದುರಿಹೋದವು.

“ಮಾಧು, ಸುಮ್ಮನೆ ಹಟಹಿಡಿಯಬೇಡ. ಇನ್ನೆಷ್ಟುದಿನ ಅವಿವಾಹಿತನಾಗಿ ಉಳಿಯಬೇಕೆನ್ನುವೆ?” ಎಂದು ಅದೆಷ್ಟೋಸಲ ದೈನ್ಯವಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಆಕೆಯ ಮಾತುಗಳೇ ಅವನ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಆತನ ಮನಸ್ಸುಗಾಳದ ಕೊಕ್ಕೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿದ ಮೀನಿನಹಾಗೆ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಪದವು ಕೊನೆಗಂಡಿತು. ಗೋವಾಲನಿಗೆ ಆ ಪದವೂ ಸರಿಬಂದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. “ಬಾಲಗಂಧರ್ವ” ನಾಟಕ ಪದಗಳ ಮುಂದೆ ಬೇರೆ ಪದವೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವವನಿಗೆ ಆಕೆಯ ಈ ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯವೆಂತು ಸಹಿ ಬರುವದು ?

“ಚಹಾ ಮಾಡುವದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಸ್ವೋ ಹೊತ್ತಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ. ಮೇಲಾಗಿ ಹುಡುಗ ಕಪ್ಪು. ಇಂಥ ಕಗ್ಗು ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಾಡುವದೇನು. ಕಲಿತ ಹೆಂಡತಿ ಬೇಕು ನನಗೆ. ಹುಡುಗಿ ಪಾಸಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಬಿಡು” ಗೋವಾಲ ತನ್ನ ಕಕ್ಕನಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಟ್ಟ. ಆ ಹುಡುಗಿಯ ತಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಟಿದೆಯೆಂದು ಯಾರೋ ಹೇಳಿದ್ದರಿಂದ ಗೋವಾಲನು ಕಕ್ಕನಿಗೆ. ದುಡ್ಡಿನ ಆಶೆಗಾಗಿ ಆತನು ಬಂದವನು. ದುಡ್ಡು ಸಿಗುವದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ ಲಗ್ನ ಕೂಡಿಸಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ.

“ ಹುಡುಗಿ ಕಷ್ಟಿದ್ದಾಳೆ. ಚುರುಕೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ಅದ್ದರಿಂದ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಎಷ್ಟು ಕೊಡತಕ್ಕವರು ? ”

“ ನಾವು ಬಡವರು. ಹಣವೇನೂ ಇಲ್ಲ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ. ಇದೊಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮನೆಯೇ ನಮ್ಮ ಸೊತ್ತು. ಅದನ್ನು ವರನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿಬಿಡಬಲ್ಲೆ ” ಸಾವಿತ್ರಿಯ ತಾಯಿ ಹೇಳಿದಳು.

‘ ಛೇ, ಇಂಥ ಕಷ್ಟ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕಾದರೆ ವರದಕ್ಷಿಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಒಗೆಹರಿಯುವ ಮಾತೇ ಅಲ್ಲ ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕಕ್ಕ-ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಎದ್ದು ಹೊರಟೇ ಬಿಟ್ಟರು.

ಬೇಕೆಂತಲೇ ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಮುಂದೆ ಮಾಧವನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿ ಹೋದ.

“ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವರವುಂಟು. ನಾಳೆ ಸಾಯಂಕಾಲ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊಸ ಮಾಲೆಗೀಲೆ ಮುಡಿದುಕೊಂಡು ಚನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿರಿ ಆಕೆಗೆ ನಿಶ್ಚಯಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇವೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ಬೇಡಿ ಕೊಂಡು ಕಳಿಸಿಕೊಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತೇನೆ ನಿಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ. ಏನಾದರೂ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಿ ನಾಳೆ ಲಗ್ನ ಹೂಂದಿಸಿಬಿಡುವೆನು. ”

ಮಾಧವನ ಈ ಮಾತುಗಳು ಸಾವಿತ್ರಿಯ ತಾಯಿಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದರೂ ಆಕೆಗೆ ಮಾತ್ರ ನಂಜಿನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು ಅಂತೆಯೇ ಆಕೆಯು ಸರ್ರನೆ ಒಳಗೆ ನಡೆದುಬಿಟ್ಟಳು.

ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ಮಾಧವನು ಎಷ್ಟು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ನಿದ್ರಾದೇವಿಯು ಆತನಿಗೆ ಒಲಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಚಾರಗಳು ಬರತೊಡಗಿದವು. ಹಾಗೇಕೆ ಆಗಿರಬಹುದು ? ಸಾವಿತ್ರಿ-ಮಾಧವರ ಸಂಬಂಧವೇನಿರಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ವಾಚಕರು ಆತುರರಾಗಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ ?

ಮಾಧವನು ಅವರ ನೆರೆಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಕ್ಕಂದಿನಿಂದಲೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆತನಿಗೆ ಈಗ ೨ ವರುಷಗಳಿಂದ ಮಾಳಗುಡ್ಡದ ಕನ್ನಡ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ೨೦ ರೂ. ಸಂಬಳವಾಗಿದ್ದಿತು. ಮೊದಲಿದ್ದ ಮನೆ ದೂರಾಗುವದೆಂದು ಆತನು ಶಾಲೆಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಹೋಗಿ ಇದ್ದ. ಮಾಧವನೊಳ್ಳೇ ಗುಣಶಾಲಿ

ಹುಡುಗ. ನಾಲ್ಕು ಜನರಿಗೆ ಬೇಕಾದವ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ತಂದೆ ಆತನನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಕೊರತೆ ಬಿದ್ದಾಗೆಲ್ಲ ಆತನ ಫೀ ಹಣವನ್ನು ಕೂಡ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದರಂತೆ. ಮನೆಯವನಂತೆಯೇ ಆತನನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇವರ ಉಪಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಆತನು ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಠಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ. ಮಾಧವನು ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ ಪಾಸಾದ ವರುಷವೇ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಸಾವಿತ್ರಿ-ಮಾಧವ ರಿಬ್ಬರೂ ಒಳ್ಳೇ ಸಲಿಗೆಯಿಂದ ನಡೆದವರು ಆ ಸಲಿಗೆಯನ್ನು ಶಾಶ್ವತ ವಾಗಿ ಉಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಆಕೆಯ ಸಾಹಸ. ದೊಡ್ಡ ವಳಾಗಿ ಲಗ್ನದ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಬಂದ ಲಾಗಾಯ್ತು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಲಿಗ್ನವಾಗಬೇಕೆಂದು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವ್ಯರ್ಥ ಆತನ ವಿಚಾರಗಳೇ ಒಂದು ಬಗೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಕೊನೆಯವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವ ವಿಚಾರವೇನೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಆತನು ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಮನಸಾರೆ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ. ಆದರೆ ತಾನು ಬಡವ. ಇಪ್ಪತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರ ಹೇಗೆ ಸಾಗಿಸಬೇಕು? ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಗುರಿಮಾಡಿ ಪಾಪವನ್ನೇಕೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದೆನ್ನು ತ್ತಿದ್ದ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆತನು ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಯಾವನೊಬ್ಬ ಇದ್ದುಳ್ಳವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಿಸಿ ಅವರ ತಂದೆ ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರ ಪಣ್ಣಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಬೇಕೆಂದು ವಿಚಾರ ನಡೆಸಿದ್ದ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯಮಿತ್ರ ಗೋಪಾಲನಂತಹ ಸುಶಿಕ್ಷಿತನು ಹೀಗೆ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಪರೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವಳ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದೆನ್ನಿಸಿತು. ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿಕೊಂಡ. ತನ್ನಿಂದ ಮುಂದೆ ಅವಳಿಗೆ ದುಃಖವಾಗಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ? ಮಕ್ಕಳುಮರಿಗಳ ಪಾಡೇನು? ಈ ಯೋಚನೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಆತನನ್ನು ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದವು. ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದನು. ಮರುದಿವಸ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವೂ ದಾಟಿತು

ಸಂಜೆ ಮೂರು ಘಂಟೆಯ ಸಮಯ ಸಾವಿತ್ರಿಯ ತಾಯಿ ಪುರಾಣಕ್ಕೆ ಹೋದವಳು ಇನ್ನೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಅಪ್ಪಣೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಾಧವನು ಕಳಿಸಿದ ಹೊಸ ಸೀರೆಯನ್ನು ಟ್ಟು

ಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅದೇ ಆಗ ಹಿತ್ತಲ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಅರಿಸಿಣ ಕುಂಕುಮದ ಚಿಕ್ಕ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳಿಗೆ ಜಡವಾಗಿದ್ದಿತು ತನ್ನ ದೇಹ ಜೀವವೇ ಬೇಸರವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದಿತು ಬೇಸರಿಕೆಯಿಂದ ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕೈಗಳಿಗೆ ಶಕ್ತಿಯ ಹುಕುಮನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾಚಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಳು.

‘ಸಾಕು ಸಾಕೇ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜನುಮ’ ಎಂಬ ಪದವು ಸ್ವಯಂ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನಾರೆ ಹೊರಡುತ್ತಲಿದ್ದಿತು ಮುಂಬಾಗಿಲನ್ನು ದೂಡಿ ಮಾಧವನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅವಳು ಒಮ್ಮೆಲೆ ಬೆಚ್ಚಿಬಿದ್ದಳು ಮಾಧವನೆಂದು ತಿಳಿದೊಡನೆ ಅರಿಯದವರಂತೆ ಕೆಳಗೆ ಮೋರ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಳು.

“ಯಾಕೆ ಬಾಯಿಯವರು ಮಾತನಾಡುವದಿಲ್ಲೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ”
ಅವಳು ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಇರುವಳು.

‘ಈಗಿನಿಂದಲೇ ಹೀಗೆ ಮರೆತು ಬಿಡಹತ್ತಿದರೆ ಮುಂದೆ ಗತಿಯೇನು ? ನಾಳೆ ಗಂಡನಮನೆಗೆ ಹೋದ ಬಳಿಕ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಹಣಕಾಸು ಹಾಕಿ ಸಹ ನೋಡಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ.

ಇನ್ನೂ ಅವಳು ಮೌನವಾಗಿಯೇ ಇರುವಳು ಮಾಧವನ ಈ ಹುಡುಗಾಟದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಅವಳ ದುಃಖಕ್ಕುಪುಟಕೊಟ್ಟಂತಾಯಿತು.

“ಹೀಗೆ ಮೂಕರಂತೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ? ನನ್ನ ಪರೀಕ್ಷೆ-ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವೆಯೇನು ?”

“ಮಾಧವಾ, ನಿನ್ನಂತೆ ನಿಷ್ಕಂಕೆಂದು ಮಾತ್ರ ತಿಳಿಯಬೇಡ. ದೇವರ ದಯದಿಂದ ಮೂಕಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅಪಮಾನಕರವಾದ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯಾದರೂ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ನನ್ನನ್ನು ಪೀಡಿಸಬೇಡ ಹೋಗು” ಸಾವಿತ್ರಿ ನುಡಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಇವನು ಹೋದವನಂತೆ ನಟಿಸಿ ನಡುಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಆದರೆ ಮನಸ್ಸೊಂದು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲ. ಹೇಗೆ ಹೋದನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಬಂದು ಬಿಟ್ಟನು. ಸಾವಿತ್ರಿ ಆಗ ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಿತ್ತಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾರಿಜಾತ ವೃಕ್ಷದ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಮಾಧವನ ಒಂದೊಂದು ಮಾತುಗಳು ಆಕೆಯ ಕಿವಿಗೆ ಕಾದು ಕರಗಿಸಿದ ಸೀಸದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದವು.

“ಕ್ಯಾರ, ಕಠಿಣ — ಮಾಧವಾ, ನೀನೆಷ್ಟು ನಿಷ್ಕರನಾದೆಯಲ್ಲ? ಪ್ರೇಮ ವಿವಾಹವೆಂದು ಬಡಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ ಜನರು. ಆದರೆ ನೀನು ಅಕ್ಕಿ ಕವಾಗಿ ಕೂಡಿದ ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಭಂಗಮಾಡಿ ನೀನೇ ನಿನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ನನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯವರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕೆನ್ನುವಿಯಾ?” ಎಂದು ತಲೆ ತಲೆ ಬಡಿದುಕೊಂಡು ಅಳತೊಡಗಿದಳು.

ಮಾಧವನ ಕರುಳು ಉಕ್ಕೇರಿಬಂದಿತು. ಒಡಿಬಂದು “ಸಾವಿತ್ರಿ, ಹೀಗೇಕೆ ಹುಚ್ಚುಳಂತ ಮಾಡುವೆ? ನಿನ್ನ ದುಃಖನಿವಾರಣೆಗಾಗಿಯೇ ನಾನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದದ್ದು” ಎಂದ.

“ಬೇಡ. ನನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವದು ಬೇಡ. ನೀನು ಯಾವ ಸಿರಿವಂತನ ಕೊರಳಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರೂ.... ನನ್ನ....ದುಃಖ...”

ಕುತ್ತಿಗೆ ಬಿಗಿದು ಬಂದು ಮಾತು ಕುಂತಿತವಾದವು. ಮಾಧವನು 11ರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಮೈ ಮೇಲೆ ಪರಿವೆಯೇ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅವನು ಅವಳನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಕರವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾದ ಅವಳ ಗಲ್ಲಗಳನ್ನು ಒರಿಸಿದನು ಗಾಳಿಬೀಸಿ ಉಪಚರಿಸಲು ತುಸು ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ ಎಚ್ಚರಬಂದಿತು ಕಣ್ಣು ತೆರೆಯುತ್ತಾಳೆ ತಾನು ಮಾಧವನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ.

“ಮಾಧವಾ ನೀನಿನ್ನು ದೊಡ್ಡವನು. ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಪರಸ್ತ್ರೀಯ ಕೊಂದಿಗೆ ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ” ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

“ಇಲ್ಲಿ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರು ಯಾರು ಇದ್ದಾರೆ”

“ಇದೇನು ಕೇಳುತ್ತಿರುವೆನು. ನಾನೇನು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೇ? ಮಾಧವಾ ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಮೇಲೆ ನಂಬಿಗೆಯನ್ನಿಡಲಾ? ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವದು ಖಂಡಿತವಷ್ಟೇ?”

“ಅಗಬೇಕೆಂದಿರುವೆನು. ಆದರೆ—”

“ಆದರೆ ಎಂಬ ಮಾತನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ನೋಯಿಸಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರುವಿಯಾ?” ಸಾವಿತ್ರಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ದೂರಸಿಡಿದು ನಿಲ್ಲುವಳು.

“ಹಾಗಲ್ಲ ಸಾವಿತ್ರಿ. ನನ್ನ ಮಾತನ್ನಾದರೂ ಕೇಳು. ಲಗ್ನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸುಖಕೊಡುವದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲವೇ? ಆಗಾಗಿ

ಬೆಲೆಯುಳ್ಳ ಹೊಸ ಹೊಸ ಸೀರೆತಂದು ಕೊಡಬೇಕು. ನಾಟಕ-ಸಿನೇಮಾ ಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯಬೇಕು. ತಿಂಡಿ ತಿನಿಸು ಪೂರೈಸಬೇಕು. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಬಿಟ್ಟು ಒಕ್ಕಲಗಿತ್ತಿಯಂತೆ ಮನೆ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದು ನನಗೇನೂ ಸರಿದೋರುವದಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಬರತಕ್ಕ ಸಂಬಳ ೨೦ ರೂಪಾಯಿ, ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಹಾಲು-ಪೊಸರು ಕಟ್ಟಿಗೆ ಇವೆಲ್ಲಾ ಆಗಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕು ಬೇಕಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಖಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೇಗೆ ಮಾಡಬಲ್ಲೆ ”

“ ಮಾಧೂ, ಅಜ್ಞಾನಿಯಂತೆ ಹೀಗೇನು ಹೇಳುವೆ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟಾದರೂ ಸಂಬಳ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಇದೇ ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಬರೀ ದಿನಗೂಲಿಮಾಡಿ ಕೊಂಡು ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸುವವರು ಅದೆಷ್ಟು ಜನರಿಲ್ಲ ನಾಟಕ-ಸಿನೇಮಾ ಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟು ನೋಡದೆ ಇರುವ ಜನರೇನು ಇಲ್ಲವೇ ಏನು ? ಎರಡು ರೂಪಾಯಿ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಪತ್ತಲವನ್ನು ಟ್ಟೆರೆ ಮರ್ಯಾದೆ ಹೋಗುವ ದೇನು ? ಏನಾದರೂ ನೆವಹೇಳಬೇಡ. ಪುರಾಣಕಾಲದ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತಂದು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಈ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಗಂಡನ ಬಡತನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಯತ್ನಿಸದೆ ಇರುವಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆಯೇನು ? ”

“ ಹಾಗಾದರೆ ಮಾಧವನು ಧನ್ಯನಾ ? ನೆನ್ನಬಹುದು ಬಾ, ಸಾವಿತ್ರಿ. ಲಗ್ನದ ನಿಶ್ಚಯವಾಯಿತು. ನಿಶ್ಚಯದ ಸಕ್ರೀ ಕೊಡುವದಿಲ್ಲೇನು ” ಹರ್ಷಯುಕ್ತವಾಗಿ ನುಡಿದನು ಸಾವಿತ್ರಿಗೆ ಹೊಟ್ಟೆತುಂಬ ಆನಂದವೇ ಆನಂದ.

“ ಸಕ್ರೀ ಬೇಡ ದೇಸಿ-ಪರದೇಶಿ ಗೊತ್ತಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಬೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ” ಎಂದು ಗೋಣಲ್ಲಾಡಿಸುತ್ತ, ಆನಂದದಿಂದ ಮಾಧವನನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಂಡಳು. ಅಳುವಿನ ಕಡಲಿನಿಂದ ಆ ಜಿಲ್ಲ ಉಪ್ಪಾಗಿದ್ದರೂ ಅತನಿಗೆ ಅವ್ಯತಕ್ಕಂತಲೂ ರುಚಿಯಾಗಿ ಹತ್ತಿತು.

ಈ ಹೊಸ ಸೀರೆ ನಿನಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಿದೆ ನೋಡು ಮಾಧವನು ಬೇಕೆಂತಲೇ ನುಡಿದ. ನಿಃಸ್ವೀಮವಾದ ಮಮತೆಯ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ತೇಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ತನಗೆ ಯಾರೋ ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಬರತಕ್ಕವರಿದ್ದಾರೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮರೆತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಹೊಸ ಸೀರೆಯೆಂದೊಡನೆ ನೆನಪಾಯಿತು.

“ ಮಾಧವಾ, ಆ ಯಮದೂತರು ಕಳಿಸಿದ ಈ ಸೀರೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಿಟ್ಟು ಬರುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಬಂದೊಡನೆ ನೀನು ಏನಾದರೂ ಹೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಅಟ್ಟಿಬಿಡು ” ಎಂದು ಲಗುಬಗೆಯಿಂದ ಹೊರಡಲನುವಾದಳು.

ಮಾಧವನಿಗೆ ಬಹಳ ವ್ಯಥೆಯಾಯಿತು. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಬಂದು ಅಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ನಿರ್ದಯಿಗಳಂತೆ ಮೋರೆ ತಿರುವಿ ಹೋದ ಸಂಗತಿಗಳೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ತಾನೇ ಕಾರಣನೆಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಹಳಿದುಕೊಂಡ.

“ ಸಾವಿತ್ರೀ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಆ ಯಮದೂತನೇ ನಿನ್ನೆ ದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾನೆ. ಬೇಡವೆಂದರೂ ಆತನು ಬಿಡಲಾರ. ಯಮನ ಪಾಶವು ಎಂದಿಗೂ ಹುಸಿಹೋಗದೆಂಬುದನ್ನು ಮರತೆಯಾ ? ” ಅವಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

ತಾಯಿಯ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಂತೂ ಇದ್ದೇ ಇದ್ದಿತು. ರೂಢಿಗನುಸರಿಸಿ ಲಗ್ನವಿಧಿಯೂ ಆಗಿಹೋಯಿತು. ಆ ಮಾತಿಗೀಗ ನಾಲ್ಕು ವರುಷ ಸಂಧಿರಬಹುದು. ಈಗ ಮೋಹನನೆಂಬ ಪುತ್ರರತ್ನವೊಂದನ್ನು ಹೆತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

ಸಾವಿತ್ರಿಯೊಳ್ಳೇ ಕಾರ್ಯದಕ್ಷಳು, ಕಲಾಕಾಶಲ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಹೊಲಿಗೆ ಕೆಲಸವೊಂದನ್ನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಕಲಿತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಹೊಲಿಗೆಯ ಯಂತ್ರ. ಹೊಲಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕಲಿಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಚಿಕ್ಕಮಕ್ಕಳು ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ೩೦ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಅಕೆಯ ಗಳಿಕೆ. ಮಾಧವನಿಗೂ ಈಗಲೂ ರೂಪಾಯಿ ಸಂಬಳ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ವಾಚನಾಲಯ. ಎಳೆ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಸದ್ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವದರಲ್ಲಿಯೂ, ಉದ್ಯೋಗವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿಯೂ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರಿಗೂ ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಆದರ್ಶ ದಂಪತಿಗಳಾಗಿ ಅವರು ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಂದು ಸಂಕ್ರಮಣದ ನಿಮಿತ್ತ ಮಾಧವನಿಗೆ ರಜೆ ಇದ್ದಿತು ಸಂಜೆ ೫ ಗಂಟೆಯಾಗಿರಬಹುದು. ಸಾವಿತ್ರೀ-ಮಾಧವರಿಬ್ಬರೂ ತೊಗಮಂಚದ ಮೇಲೆ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸುದ್ದಿ ಈ ಸುದ್ದಿ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊರಟಿದ್ದವು.

“ ಸಾವಿತ್ರೀ ನೀನು ನಿಜವಾಗಿ ನುಡಿದಂತೆ ನಡದೆ ದಯವಿಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ತೊಂದರೆಪಡಬೇಡ. ”

“ತೊಂದರೆ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೇ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ ನನಗೆ. ಉದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕಾಲಕಳೆಯುವವರಿಗೆ ತೊಂದರೆಯು ಎಂದಿಗೂ ಆಗಲಾರದು” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಂಚೆಯನ್ನು ಒಂದು ಕವ್ವರನ್ನು ಒಗೆದು ಹೋದನು. ಅದು ಗೋಪಾಲನದಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಮಾಧವನು ಅಕ್ಷರದ ಮೇಲಿಂದ ಮೊದಲೇ ತರ್ಕಿಸಿದ್ದನು. ಕವ್ವರು ಒಡೆದು ಓದತೊಡಗಿದ.

ಗದಗು,

ತಾ. ೧೪-೧-೧೯೩೫.

ಗೆಳೆಯ,

ನಿನ್ನೊಲೆ ಕೈಸೇರಿ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಅನಂದವಾಯ್ತು. ನೀನು ಸುಖಿಯಾಗಿರುವೆಯೆಂದು ಈ ಮೊದಲೇ ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಸಂತೋಷ ನಿನ್ನ ಸುಖಮಯವಾದ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಕಾರಣಳಾದ ನಿನ್ನ ಮೋಹದ ಮಡದಿಯನ್ನು ನಾನು ತಿರಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೋಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಕ್ಷಮಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಅಂಗಲಾಚಿ ಬೇಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದು ಆಕೆಗೆ ತಿಳಿಸು. ಜೈನಿಯಲ್ಲಿ ದುಂದುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡಿ ನಿರ್ಧನನಾಗಿ-ನಿರುದ್ಯೋಗಿಯಾಗಿ ಬಳಲುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ “ಕಲಿತ ಹೆಂಡತಿ” ಎಂಬ ಶಬ್ದದ ಮರ್ಮವು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಯಾವನದ ದಾಂಪತ್ಯದ ಎಳೆಯ ದಿನಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅವಿಚಾರತನದಲ್ಲಿ ಕಳೆದುದಕ್ಕಾಗಿ ನನಗೀಗ ತುಂಬಾ ಪಶ್ಚತ್ತಾಪವಾಗಿದೆ. ರೂಪ ಹಾಗೂ ವರದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ಮರುಳಾದೆ. ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯು ವಾಸಾದವಳೆಂಬ ಮೋಹಕ್ಕೆ ಬಲಿಬಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈಗ ಆ ಬಣ್ಣದ ಬೀಸಣಿಕೆಗೆ ಯಾರು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು? ಪಾಪ! ಅವಳನ್ನು ಹಳೆಯುವದು ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪು. ಯಾವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ ತೊಡಗಿಸದೆ ಬಣ್ಣದ ಬೀಸಣಿಕೆಯಂತೆ ನನ್ನಂತೆಯೇ ಅವಳನ್ನು ಅಲಸ್ಯಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದವನು ನಾನೇ. ಆದ ಮಾತಿಗೆ ಮಾಡುವದೇನು? ಇಲ್ಲಿ ನನಗೇನೂ ಉದ್ಯೋಗ ದೊರೆಯುವ ಲಕ್ಷಣ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಊರಿಗೇ ನನ್ನ ಬಿಡಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿರುವೆ. ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ನೀನು ಬಲ್ಲವನು, ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೂ ಹುಷಾರಿ. “ಕಲಿತ

ಹೆಂಡತಿ” ನಿಮ್ಮ ಸಹವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನನ್ನಾಕೆಯೂ ಬಡತನದ ಬಾಳುವೆ
ಯಿನ್ನೇ ಸವಿಯಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವದನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದು. ಯಾವು
ದಕ್ಕೂ ಓಲೆ ಬರೆ ನಿನೋಲೆಯ ದಾರಿಯನ್ನೇ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ

ನಿನ್ನ ದುರ್ಯ್ಯವೀ ಗೆಳೆಯ,

ಗೋಪಾಲ.

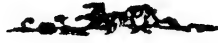
ಗೋಪಾಲನ ಓಲೆಯೆಂದು ಗೊತ್ತಾದಾಗ, ಸ್ವೋ ಹೊತ್ತಿಸಲಿಕ್ಕೂ
ಚಹಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಬಾರದಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಆತನು
ತೋರಿದ ಅಪಮಾನಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೋಪಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿರಬಹುದು
ಕ್ಷಣಹೊತ್ತು ಸಾವಿತ್ರಿ ಆದರೆ ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಸ್ತ್ರೀ ಹೃದಯ ಮಾತ್ಸ
ಹೃದಯ. ಓಲೆ ಮುಗಿಯುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ತುಂಬಾ ಕನಿಕರ ಬಂದುಬಿಟ್ಟ
ದ್ದಿತು.

“ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರಿಸಿಬಿಡಿರಿ. ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದೀತು”
ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

“ಕಲಿತ ಹೆಂಡತಿಯೆಂಬ ಪದವಿ ದೊರೆತದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾಯೀಸಾಹೇ
ಬರಿಗೆ ಖುಷಿ ಆದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ” ಮೂದಲಿಸುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ
ಮುಂದೆ ಗೋಣು ಮಾಡಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದ.

“ಹೌದೂ ಅಂದೆ.” ಅವಳೂ ಅಣಕಿಸುತ್ತ ಅವನ ಇಮ್ಮಡಿ ಜೋರಿ
ನಿಂದ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು. ಅವರಿಬ್ಬರ ತುಟಿಗಳೂ ಅದೆಷ್ಟುವೇಳೆ ಕಾದಾ
ಡಿದವೋ, ಯಾರು ಸೋತರೋ, ಯಾರು ಗೆದ್ದರೋ ಅಥವಾ ಇನ್ನೂ
ಈರ್ಷ್ಯೆಗೆ ಬಿದ್ದು ಹಾಗೇ ಹೋರಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುವರೋ ಯಾರು ಬಲ್ಲರು

ಕಾರ್ಯಸಾಧು

“ ಕಲಿತವರ ಹಣೇಬರಹವೇ ಇಷ್ಟು. ದೇವರಿಲ್ಲ, ದಿಂಡರಿಲ್ಲ, ದಾನ-
ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ, ಸಾಧೂಸಂತರ ಮಹಿಮೆ ಎಷ್ಟೆಂಬುದು ಗೊತ್ತಿರುವಹಾಗಿಲ್ಲ”
ತಾವೇ ದೊಡ್ಡ ಪಂಡಿತರೆಂದು ತಿಳಿದುಬಿಡುತ್ತಾರೆ ನೋಡಿದಿರಾ ಈ ಸರೋ-
ಜಿನಿಯೂ ನಿಮ್ಮಂತೆಯೇ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ. ನಾಲಾರು ಇಯತ್ತೆ ಓದಿ-
ರುವಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂ. ಎ ಪಂಡಿತರ ಹಾಗೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಲೆಚ್ಚರು
ಹೇಳುವಳು, ಎಷ್ಟೆಂದರೂ ಅಣ್ಣಂದಿರಂತೆಯೇ ತಂಗಿಯಲ್ಲವೆ? ”

“ ಸಾಕು ಎಷ್ಟು ಪಂಟು ಬಡ್ತೋದು. ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿಗಾಗಿ ನಾಲ್ಕು
ಜನರು ಯಾವನನ್ನಾದರೂ ಒಬ್ಬನನ್ನು ಸಾಧುವಿನ ವೇಷ ಹಾಕಿ ಕೂಡ್ರಿ-
ಸಿದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅವನು ಸಾಧುವಾಗಬಲ್ಲನೇ? ಯಾರಾದರೂ ಒಮ್ಮೆ
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೈತೋರಿಸಿದರೆ ತಿಳಿದೀತು ಸಾಧುವಿನ ಆಟ. ” ಮುಂತಾಗಿ ಸತ್ಯ
ಪಾಲನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ “ ಸಾಕದು ಕೇಳಲಾರೆ ನಿಮ್ಮ ಅಭದ್ರ
ಮಾತುಗಳನ್ನು. ಸುಮ್ಮನೆ ಸಜ್ಜನರನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಪಾಪ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳ
ಬೇಡಿರಿ. ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಭೀಮಾನಂದರಿಗೆ ದೇವರ ದರುಶನವಾಗುತ್ತಿದೆ
ಯೆಂದೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆಂದೂ
ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ವಿಶ್ವಾಸಿಕ ಶಿಷ್ಯರೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳು
ಈ ಊರಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಭವಿಷ್ಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವಾಗಿ ಬಂದಿವೆ. ”
ಎಂದು ಸುಸೀಲಾಬಾಯಿ ನುಡಿದಳು.

ಸರೋಜಿನಿಯು ನಡುವೇ ಬಾಯಿ ಹಾಕಿ ಕೇಳಿದಳು. “ ಅತ್ತಿಗೆ ನೀವು
ಇಷ್ಟಾದರೂ ಏಕೆ ವಿಚಾರ ಮಾಡುವದಿಲ್ಲ. ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಪರಮಾತ್ಮನು
ದರುಶನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಹೊಟ್ಟೆಗಿಲ್ಲದೆ ಬಳಬುತ್ತಿರುವ
ಕೋಟ್ಯಾಂಶ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಅನ್ನ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡೆಂದು
ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಏಕೆ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು? ಸಾಧುವಂತೆ ಸಾಧು ಅವ-
ನಿಗೆ ತಂಬಾಕದ ಚಟವೇಕೆ? ಅವನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಳೆಯರ ಸುಳಿದಾಟ
ವೇಕೆ? ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಜರದಂಚಿನ ಪರದೇಶೀ ಧೋತರಗಳೇಕೆ? ”

“ ರಾಜಯೋಗಿಗಳ ಮಾತೇ ಬೇರೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಅವರು ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಸೈ. ನಿಷೇಧವೇ ಇಲ್ಲ. ಬಹಳ ದಿವಸಗಳಿಂದಲೂ ನಡೆದು ಬಂದಂತೆ ಅವರು ಮಠದ ರೂಢಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಆ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಾದಸೇವೆ ಗಾಗಿ ಆ ಸೂಳೆಯರು ಇರುತ್ತಾರಂತೆ. ’’

“ ಇರಬಹುದು ಅತ್ತಿಗೆಯವರೇ, ಅವರ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಬಂದಿಳಿದ ರಾಧಾ ಸಾನಿಗೇನೋ ಗಂಡು ಮಗು ಹುಟ್ಟಿರುವದಂತಲ್ಲ? ಆ ಹುಡುಗನ ಮುಖವು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮುಖವನ್ನೇ ತುಂಬಾ ಹೋಲುತ್ತಿದೆಯಂತೆ ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ತರುವಾಯ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನೇ ಪಟ್ಟಕ್ಕೆ ಕೂಡಿಸುವದು ನಿಶ್ಚಯ ವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲ ಸುದ್ದಿಯೇ ಸುದ್ದಿ. ಇವರೆಂಥ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳವ್ವ ಸರೋಜಿನಿ ಮೂಗು ಮುರಿದಳು.

“ ಭೀ, ಏನಾದರೂ ಬೊಗಳಬೇಡ. ದೊಡ್ಡ ವರಿಗೆ ಕಂಡ ಕಂಡ ಹಾಗೆ ನಾತನಾಡಬಾರದು. ಅಂಜನೆಯನ ಬೆವರಿನ ಹನಿಯಿಂದ ಮಗು ಹುಟ್ಟಿ ತೆಂದು ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಭ್ರಷ್ಟನಾದನೇನು? ಸಾಧುಗಳ ಮಹಿಮೆ ಅಗಾಧವಾದದ್ದಿರುತ್ತದೆ. ಭೀಮಾನಂದರಾದರೂ ಸಾಮಾನ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲ. ಮಾರುತಿಯ ಅವತಾರವೇ ಸರಿ. ರಾಧಾಸಾನಿಯ ಮಗನನ್ನೇ ಪಟ್ಟಗಟ್ಟಿ ಬೇಕೆಂದು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ದೇವರು ಹೇಳಿರುವನಂತೆ. ಅದರಂತೆ ಅವರು ಮಾಡ ಬಹುದು. ಇದರಲ್ಲೇನು ತಪ್ಪಿದೆ. ”

ಸುಶೀಲೆ ಸರೋಜಿನಿಯರ ಸಂವಾದಗಳಿಂದ ಸತ್ಯಪಾಲನಿಗೆ ಬೇಜಾರ ಬಂದಿತು. “ ಸರೋಜಿನೀ, ವಿಚಾರಶೂನ್ಯಳಾದ ಅವಳೊಡನೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ ವಾದಿಸುವೆ? ಮಹಾರಾಜರ ಮುಂದೆ ಕಾಯಿಯೊಡೆದು ಮೂಗು ತಿಕ್ಕಿ ಅರ್ತ್ತಿ ದೂಡಿ ಧನ್ಯಳಾಗಿ ಬರಲೊಲ್ಲಳೇಕೆ. ”

ಸುಶೀಲಾಬಾಯಿ ತನ್ನ ಹಟವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ದರುಶನ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಳು. ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಒಳಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಭೀಮಾನಂದರು ಬೇಗನೆ ಆ ಊರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾದರು. ಒಳ್ಳೊಳ್ಳೆ ಸುಶಿಕ್ಷಿತರು ಕೂಡ ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗತೊಡಗಿದರು. ನಾಸ್ತಿಕರು ಸಹ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗುವರು.

ಸಂಜೆಯ ಮೂರು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಸತ್ಯಪಾಲನ ಕಚೇರಿಗಿಂದು ಸಂಕ್ರಮಣದ ಮೂಲಕ ಬಿಡುವು. ಅಂದು ತಾನೇ ಹೊರಟ 'ಸಮಾಜ' ಮಾಸಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿಯ 'ದೇವರಿಗೂ ಲಂಚ?' ಎಂಬ ಕತೆಯನ್ನು ಸರೋಜಿನಿಗೆ ಓದಿ ತೋರಿಸುತ್ತ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದ. ಸತ್ಯಪಾಲನ ಗೆಳೆಯ ಸೋಮನಾಥನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಬಂದನು.

“ಸತ್ಯಪಾಲ ಇಂದು ನೀನೂ ಸರೋಜಿನಿ ಇಬ್ಬರೂ ಭೀಮಾನಂದರ ಕಡೆಗೆ ಬರಲೇಬೇಕು. ಇಂದು ಸಂಕ್ರಮಣವಾದ್ದರಿಂದ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವರ್ಷಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವರಂತೆ. ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳುವದರಲ್ಲಿ ಅವರು ಕುಶಲರೆಂದು ಗೋಪಾಲನು ಕೂಡ ನಿನ್ನೆ ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು.”

“ಹೆಂಗಸರಂತೆ ನಿನಗೂ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತೇನು? ಗೋಪಾಲನು ಹುಡುಗಾಟಕೆ ಮಾಡಿರಬಹುದು. ದುಡ್ಡು ಸೆಳೆಯುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳದು ಇದೋದು ಯುಕ್ತಿ.” ಸತ್ಯಪಾಲ ನುಡಿದ.

ಅದೆಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಚರ್ಚೆಯಾಯಿತು. ಸರೋಜಿನಿ ಯೇನೂ ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಸೋಮನಾಥನ ಜೊತೆಗೆ ಸತ್ಯಪಾಲನು ಸಹಜವಾಗಿ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಣಯವಾಯಿತು. ಗೂಢವನ್ನಾದರೂ ಆರಿತುಕೊಳ್ಳಲನುವಾಯಿತೆಂದು ಸತ್ಯಪಾಲನು ಅವನ ಜೊತೆಗೆ ಹೋದನು. ಊರಿನ ಅಂಧಶ್ರದ್ಧೆಯ ಜನರಿಂದ ಮಠವು ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿದ್ದಿತು. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆಗಾಧ ಜಮಾತಕ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಅಲ್ಲಿ ಜನರು ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಭವ್ಯವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಿರೀಟಧಾರಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವೇಂದ್ರನೇ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇಳಿದು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಕೆಲವು ಮೂರ್ಖರು ಆಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಸೋಮನಾಥನು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸತ್ಯಪಾಲನು ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

“ಬ್ರಿ. ಸತ್ಯಪಾಲ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣಬೇಕೆಂದು ಮೊನ್ನೆಯೇ ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದ್ದೆ. ಯಾಕೆ ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿಯು ಊರಲ್ಲಿಲ್ಲವೇನು? ಅವಳನ್ನೂ ತರಬೇಕಿತ್ತು? ಅವಳ ಗಂಡನ ಕ್ಷಯರೋಗ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿ ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿರಿ. ಇಂದು ಸಂಜೆಗೆ ಅವರ ಮೇಲಿನ ಶನಿಯ ವಕ್ರವು ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಭಾವಿಯು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಅಳಲೇ ಗಿಡದ ಪೂಜೆಯನ್ನು ಮೂರು ದಿವಸ ಮಾಡಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ

ಹೆಂಡತಿಯು ತೀರಿ ನಾಳೆಗೆ ೧೭ ವರ್ಷಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಅವಳು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಭಾವೀ ಬಿದ್ದು ಸತ್ತದ್ದರಿಂದ ನಾಳೆನ ದಿವಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಹಾಕಿರಿ. ನಾಳೆನಿಂದ ಅವಳ ಶಾಸನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುವದು. ಇವಿಷ್ಟು ಸಂಗತಿ ನಿಮಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂದು ದೇವಾಜ್ಞೆಯಾಗಿದೆ” ಭೀಮಾ ನಂದರು ಭವಿಷ್ಯವಾಣಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿದರು

ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಆ ವಾಕ್ಯಾಂಡಿತ್ಯವು ಸತ್ಯಪಾಲನಂಥ ವಿಚಾರಶೀಲನನ್ನು ಕೂಡ ದಂಗುಬಡಿಸಿತು ಸತ್ಯಪಾಲನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಸೋಜಿಗವೆನಿಸಿತು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇವನಲ್ಲಿ ದೇವಾಂಶವಿರಬಹುದೇನು? ಹೆಂಡತಿ ಭಾವಿ ಬಿದ್ದ ಸಂಗತಿ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನಿಗೆ ಕ್ಷಯರೋಗವಿದ್ದ ಸಂಗತಿ, ಇವೆಲ್ಲಾ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿರಬಹುದು? ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಅಲ್ಲೋಲ ಕಲ್ಲೋಲವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮುಂದೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿತು.

“ಕಲ್ಯಾಣಮಸ್ತು” ಭೀಮಾ ನಂದರು ವರದಹಸ್ತವನ್ನಿಟ್ಟರು.

ತನ್ನ ಸತಿಯು ತನ್ನ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದ್ದುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂದು ಸುಶೀಲೆಗೆ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗು!

“ಇಂದಾದರೂ ನನ್ನ ಹೇಳಿಕೆಯು ಸತ್ಯವಾಯಿತೇ? ಯಾಕವ್ವಾ ಸರೋಜಿನಿ ಇನ್ನು ಮೇಲಾದರೂ ಮಠಕ್ಕೆ ಬಂದು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಸೇವೆ ಮಾಡುವಿಯಾ?”

“ಯಾರಾದರೂ ನಮ್ಮ ಮನೀ ವಿಷಯ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರು ಹೇಳಿದ್ದಾನು ಭವಿಷ್ಯವಂತೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿ ಆತನ ಭವಿಷ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಭವಿಷ್ಯವೂ ಅವರವರ ಕೈಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಸತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನೂ ದುಷ್ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ದುರ್ಗತಿಯನ್ನೂ ಕಡೆಯುವದು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನಿಯಮವೇ ಆಗಿದೆ. ಆತನೇನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ ಹೆಚ್ಚಿನದು?”

ಸುಶೀಲಾಬಾಯಿಯೇ ಬೃಕ್ಕೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ಹೇಗಾದರೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು ಸತ್ಯ ಪಾಲನೂ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ವತಿಯಿಂದಲೇ ಮೌತನಾದತೊಡಗಿದಬಳಿಕ ಮಾಡುವದೇನು?

“ಈ ವರೆಗೆ ನೀನು ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಮುಖವನ್ನು ಕೂಡ ನೋಡಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾಕೆ ತಿಳಿಯದೆ ಮಾತನಾಡುವೆ. ಮಠದವರೆಗೆ ಬಂದು ನನ್ನ ಮಾತು ಸತ್ಯವೋ ಅಸತ್ಯವೋ ಎಂಬದನ್ನಾದರೂ ನೋಡು.” ಎಂದು ಸತ್ಯಪಾಲನು

ಅವಳಿಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದನು. ಅಣ್ಣ ಅತ್ತಿಗೆಯರ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮರುದಿವಸ ಅವಳು ಅವರ ಜೊತೆಗೆ ಮಠಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದಳು.

ಮಠದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪಾದಪೂಜೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಭಕ್ತರು ಭಜನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಪೀಠದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ರಾಧಾಸಾನಿಯು ಅವರ ಕಾಲನ್ನೊತ್ತುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸುತ್ತಲೂ ಶಿಷ್ಯರ ತಂಡ

ಸ್ವಾಮಿಗಳನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಸರೋಜಿನಿಗೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. 'ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇವನೇ ಮಲ್ಲಪ್ಪನಿರಬಹುದಷ್ಟೇ ? ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಪೈಲ ವಾನನಂತೆ ಕಾಲು ಚಾಚಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ಕಲ್ಲಪ್ಪನು ಕಾಣಿಸಿದನು. ಆಗಂತೂ ಅವಳ ಸಂಶಯವು ಉಳಿಯಲೇ ಇಲ್ಲ. ಕಣ್ಣನ್ನು ಕದಲಿಸದೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನೂ ಶಿಷ್ಯರನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದಳು.

“ಸತ್ಯಪಾಲ, ನಿಮ್ಮ ತಂಗಿಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆ ? ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ” ಭೀಮಾನಂದರು ನುಡಿದರು.

“ನಿಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೇನೂ ನನಗೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ ನಿಮಗಿಂತಲೂ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭವಿಷ್ಯ ಹೇಳಬಲ್ಲೆ. ಬೇಕಾದರೆ ನಾನೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳಿ”

ಭೀಮಾನಂದರು ಖೊಳ್ಳೆಂದು ನಕ್ಕು “ಹೇಳು ನೋಡುವಾ” ಎಂದರು ಸರೋಜಿನಿಯು ಪೀಠದ ಹತ್ತಿರವೇ ಬಂದು ಜನಸಮೂಹದ ಕಡೆಗೆ ಮುಖ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತಳು.

‘ಕೇಳಿ, ಬಂಧು ಭಗಿನಿಯರೇ. ಕೇಳಿ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಭೀಮಾನಂದರಿಗೆ ಶನಿಯ ಬಲವು ಸುರುವಾಗುವದರಿಂದ ಮಲ್ಲಪ್ಪನ ವೇಷ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗಬೇಕಾಗುವದು. ೪-೬ ತಿಂಗಳಿಂದ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ಶನಿಯು ಹತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಇವರು ನಿಮ್ಮ ಹಣ ಸೆಳೆದು ಜೈನೀ ಹೊಡೆದರು. ಜೇಲಿನಿಂದ ಹೊರಗೆ ಬಂದ ಒಳಿಕೆ ಇವರಿಗೆ ಕಷ್ಟಕಾಲ ಬಂದಿರಬಹುದು ಅಂತೆಯೇ ಈ ಸಾಧುವೇಷ ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಗುರುಬಲವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ದ್ದ ಮೂಲಕ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಟ್ಟು ಒತ್ತಿ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧು’ ನಾಟಕವನ್ನು ಜಯಶಾಲಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ತೋರಿಸಿದರು. ”

ಸರೋಜಿನಿಯ ಭಾಷಣಕ್ಕೆ ಅರಂಭವಾದಾಗಲೇ ಗಲಾಟೆಗಾರಂಭವಾದದ್ದು ಈಗ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಜೋರಾಯಿತು ಭೀಮಾನಂದರ ಒಬ್ಬ ಕಟ್ಟಾ ಭಕ್ತನು ಮುಂದೆ ಬಂದು “ ಏನಾದರೂ ಹುಚ್ಚರಂತೆ ಬಡಬಡಿಸಿ ಸ್ವಾಮಿಗಳ ಹೆಸರಿಗೆ ಕಪ್ಪು ಹಚ್ಚಬೇಡಾ ” ಎಂದು ಗರ್ಜಿಸಿದನು. ಸರೋಜಿನಿಯು ಮತ್ತೆ ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು:

“ ಶಾಂತರಾಗಿರಿ. ನಾನು ಸ್ವಾಮಿಯ ಮೋರೆಗೆ ಕಪ್ಪು ಹಚ್ಚಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದವಳಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿಯು ಮೋಸದಿಂದ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೋರೆಗೆ ಹಚ್ಚಿದ ಕಪ್ಪನ್ನು ಅಳಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ ” ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

ಈ ಎಲ್ಲ ಕೂಗಾಟ ನಡೆಯುವ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿ ಭೀಮಾನಂದರು ತಮ್ಮ ಪರಿವಾರ ಸಹಿತವಾಗಿ ಮೆಲ್ಲನೆ ಪಲಾಯನ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು ನೋಡುತ್ತಾರೆ ಸ್ವಾಮಿಗಳೇ ಇಲ್ಲ. ಜನುಗೆಲ್ಲ ಸೋಜಿಗವಾಯಿತು.

“ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಓಡಹತ್ತಿದ್ದಾರೆ ” ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ನಿಂತ ಕೆಲವರು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದರು.

ಜನ ಮರುಳೋ ಜಾತ್ರೆ ಮರುಳೋ ಎಂಬುದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಆ ಸ್ವಾಮಿಯ ವರದ ಹಸ್ತಕ್ಕೆ ಮರುಳಾಗಿತ್ತು. ಎಷ್ಟೋ ಜನರು ಅವರ ಎಂಜಲವನ್ನು ತಿಂದರು. ಅವರ ಹೇಸಿ ಕಾಲನ್ನು ತೊಳೆದ ನೀರು ಕುಡಿದರು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮ ಪತಿಯ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆ ಸಾಧುವಿನ ಪೂಜೆ ಮಾಡಿದರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಈಗ ಅದೆಷ್ಟು ವಿಷಾದವಾಗಿರಬಹುದು.

“ ಸರೋಜಿನೀ, ನೀನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಧನ್ಯಳು. ಇವನ ವೃತ್ತಾಂತಗಳೆಲ್ಲ ಹೇಗೆ ತಿಳಿದವು ” ಸುಶೀಲೆ ಸತ್ಯಪಾಲರಿಬ್ಬರೂ ಆತುರದಿಂದ ಕೇಳಿದರು.

“ ಶಾಸನಭಂಗ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಜೀಲಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದೆವಷ್ಟೇ? ಆಗ ನಮ್ಮ ಬಿಡುಗಡೆಯ ದಿವಸವೇ ಈತನ ಬಿಡುಗಡೆಯೂ ಇದ್ದಿತು. ಈತನು ವಿಜಾಪುರದವನಂತೆ. ಖೂನೀ ಖೆಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಇವನಿಗೆ ೧೫ ವರುಷ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಿದ್ದಿತು. ಅಕೆಯು ಅವನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆತನ ಹೆಸರು ಮಲ್ಲಪ್ಪ ಬಿಡುಗಡೆಯ ದಿವಸ ಸುಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ ಸಾಹೇಬರು ಬರ

ಲಿಕ್ಕೆ ತಡವಾದ್ದರಿಂದ ನಮಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಹೊತ್ತು ತಡೆಯಬೇಕಾಯಿತು. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಆಗ ನಾನು ಮಲ್ಲಪ್ಪನನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿದೆನು ಅಂತೆಯೇ ನನಗೆ ಅವನ ಗುರುತು ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು.”

“ಹಾಗಾದರೆ ಅನೇಕರಿಗೆ ಕೆಲವು ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ ನಲ್ಲ. ಅದು ಹೇಗೆ?” ಸತ್ಯಪಾಲನು ವಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳಿದನು.

“ಅದರ ಕಾರಣವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು ಮಲ್ಲಪ್ಪನು ಎಷ್ಟೋ ದಿವಸ ನಮ್ಮೂರಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ನಂತೆ. ಅವನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಈಸಬಲ್ಲನು ಬಾವಿ ಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಕೊಡಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವದೇ ಅವನ ವ್ಯವಸಾಯವಾಗಿದ್ದಿತು. ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ನಳಗಳಾಗಿ ವ್ಯವಸಾಯ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲು ತಮ್ಮೂರಿಗೆ ಹೊರ ಟುಹೋದನು. ನಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ಆತ್ತಿಗೆಯನ್ನು (ಅಣ್ಣನ ಮೊದಲ ಹೆಂಡತಿ) ಬಾವಿಯಿಂದ ತೆಗೆದವನು ಈತನೇ ಅಂತೆ.”

ಸತ್ಯಪಾಲನಿಗೆ ಮಲ್ಲಪ್ಪನ ಜೊತೆವ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನದ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಪರಿಕೆಯಾಯಿತು. ತಾನು ಕೂಡ ಆ ಕಾರ್ಯ ಸಾಧುವಿನ ಜಾಲ ದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕನಲ್ಲ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ತುಂಬಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪವಾಯಿತು.

“ನೋಡಿದೆಯಾ, ಸಾಧುವಿನ ಪರಮಾತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದ ಮಹಿಮೆ!” ಹಂಗಿಸುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಕೆಂತಲೇ ಸುಶೀಲೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನುಡಿದನು ಪವಳಿಗೇಗ ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣತೊಡಗಿದ್ದವು.

“ನೀರಿನ ನೆಲೆ ಕುದುರೆಯ ನೆಲೆ, ...ಮತ್ತೆಂಥದೋ ನೆಲೆ ಯೆಂದು ಮೊನ್ನೆ ಯಾವುದೋ ಮಾತು ಹೊರಟ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಾವು ಹೇಳು ತ್ತಿದ್ದಿರಲ್ಲ ಹಾಗೆಯೇ ಸಾಧುಸಂತರ ನೆಲೆ ಕೂಡ ಹತ್ತುವದು ಅಸಾಧ್ಯ ವಿದೆ” ಎಂದು ಸುಶೀಲೆ ನುಡಿದಳು.

ಅಂದಿನ ದಿವಸ ಆ ಊರ ತುಂಬ ಈ ಸುದ್ದಿಯೇ ಸುದ್ದಿ! ಅಂದಿ ನಿಂದ ಆ ಊರವರೆಲ್ಲರೂ ಸಾಧು-ಸಂತರ ಬಗ್ಗೆ ಹುಷಾರಾಗಿರತೊಡಗಿ ದರು. ಸಾಧುವೆಂದು ಹೇಳಿ ಕಾಶಿ-ರಾಮೇಶ್ವರಕ್ಕೆ ಹೊರಟದ್ದೇನೆನ್ನುವವ ರಿಗಲ್ಲ ಫಜೀತಿಮಾಡಿ ಕಳಿಸತೊಡಗಿದರು

ಪಾಪ! ಸಾಧು-ಸಂತರಿಗೆ ಸಾಡೆಸಾತಿ ಹತ್ತಿತಲ್ಲವೇ?

ರೈತನ ಸನ್ಯಾಸ

ಮಾಣಿಕ :—ಚಿನ್ನಾ ಇಂದು ಸಂಜೆಯೊಳಗಾಗಿ ಹಣ ತಂದುಕೊಡಬೇಕು. ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ದಾವೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುವದು. ಇಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮುದ್ದತು ಮೀರಿ ಹೋಗುವದು.

ಚಿನ್ನ :—ದೇವರೂ ತಮ್ಮಂಥವರು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಉಪಾಯವಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ದೀನ ಹೀನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಾವು ಬಲ್ಲವರೇ ಇರುವಿರಿ.

ಮಾಣಿಕ :—ಅದೇನೂ ನಡೆಯುವಂತಿಲ್ಲ. ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದದ್ದು ಹೇಳು.

ಸೊಕ್ಕಿದ ಗೂಳಿಯಂತೆ ಮೈಯುಬ್ಬಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾಣಿಕನು ಹೊರಟುಹೋದನು. ಚಿನ್ನನ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಧಾರೆಯಾಗಿ ನೀರು ಹರಿಯತೊಡಗಿದವು. ದೇವಾ ಯಾವ ಅಸುರಾಧವನ್ನು ನಾನು ಮಾಡಿ ಈ ರೈತನ ಜನ್ಮ ತಾಳಿದೆನು? ಭೂದೇವಿ ಹಗಲಿರುಳು ದುಡಿದು ದುಡಿದು ಸಣ್ಣಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಮಾಡುವ ರೈತನಿಗೆ ಉಪವಾಸ! ಒಡೆಯನಿಗೆ ಸುಖವಾಗಿ ಊಟ! ವಿಚಿತ್ರ ಕಾಲವಿದು! ಚಿನ್ನನು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತೊಡಗಿದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ನನಗಾದರೂ ತುಂಬಾ ದುಃಖವಾಯಿತು. ದುಃಖದಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಆಗಲೇ ಮಾತಾಡಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಹೋದರೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖವಾಗುವದೆಂದ ತಿಳಿದು ನಾನು ಹಾಗೆಯೇ ಹೊರಟು ಹೋದೆ.

ಚಿನ್ನ ನಾಗೇಶರಾಯರ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯ ಕತ್ತಿ ಸುಮಾರು ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳಾಗಿರಬಹುದು. ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ನಾಗೇಶರಾಯರು ಎಷ್ಟೋ ದುಡ್ಡು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದರು. ಬಡ್ಡಿಯ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು ಎಷ್ಟು ಬೆಳೆಬಂದರೂ ಚಿನ್ನನ ಪಾಲಿಗೆ ಗಂಜೀತಳಿ ತಪ್ಪಿದ್ದಲ್ಲ. ಪಾಪ! ಅವನ ಪ್ರಪಂಚವೂ ದೊಡ್ಡದು. ಒಡೆಯರು ಕೊಡುವ ಅಲ್ಪ ಸಂಬಳದಿಂದಲೇ ಅವನು ಸಂಸಾರ ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು.

ಚಿನ್ನ ನೀಗ ಅಶಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ದಮ್ಮ, ಕೆಮ್ಮುಗಳ ಕಾಟಗಳಿಂದ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹಾಸಿಗೆ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದು ನಾಗೇಶರಾಯರ ಮಗ ಮಾಣಿಕನಿಗೆ ಸರಿ ಬೀಳಲಿಲ್ಲ- ತನ್ನ ಅಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಚಿನ್ನ ನನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ದೂರ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟನು. ಇಷ್ಟತ್ತು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಸತತ ಶ್ರಮ ಬಟ್ಟು ಸೇವೆ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಕ್ಕಾಗಿ ಇದು ಪ್ರತಿಲಫವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ ! ವಾಚ ಕರೇ ಇದೇ ರೀತಿ ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಯಗಳು ನಡೆದಿವೆ ಮಾಡುವದೇನು ? ತನ್ನ ಮಗಳ ಮದುವೆಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಚಿನ್ನ ನೇನೋ ನಾಗೇಶ ರಾಯರಿಂದ ನೂರುರೂಪಾಯಿ ಸಾಲ ತಂದಿದ್ದನಂತೆ. ಅದಕ್ಕಿಂದು ಮಾಣಿಕರಾಯರು ವಸೂಲಿಗೆ ಆರಂಭ ಮಾಡಿದರು ಒಳ್ಳೇ ಉದಾರತನ !

ಮರುದಿವಸ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾನು ಚಿನ್ನ ನ ಮನೆಗೆ ಹೋದೆ ಬಡವನಾದರೂ ಚಿನ್ನ ನು ನನ್ನ ಮೇಲೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ನನ್ನ ಮಿತ್ರರೊಬ್ಬರಿಂದ ಸಾಲ ತಂದು ಚಿನ್ನ ನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದೆ.

“ ಚಿನ್ನಾ . ಚಿನ್ನಾ ” ಕೂಗಿದೆ. ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿದೆ. ಗುಡಿಸಲಿನ ಒಳಗೆ ನುಗ್ಗಿದೆ ಒಂದು ಹಾಸುಗಲ್ಲ ಮೇಲೆ ತುಂಬಾ ಕ್ಯಾವಿ ತೆಯ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಲಂಗೋಟಿಗೊಂದು ಹರಿದ ಒಂದು ವಸ್ತ್ರದ ತುಂಡಾದರೂ ಅಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ‘ ಅಯ್ಯೋ ಚಿನ್ನಾ. ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದೃಶ್ಯ ನಾದೆಯಾ ? ’ ಹೃದಯವು ತುಂಬಿ ಬಂದು ಅದೆಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಆ ಗುಡಿಸಲಿ ನಲ್ಲಿಯೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ರೈತರ ದುರವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸತೊಡಗಿದೆನು. ಆದರೇನು... ಶ್ರೀಮಂತರೆ !

ರಾವಬಹದ್ದೂರ

(ಚಿಕ್ಕ ಕತೆ)

ನನಗಾಗ ಸಾಹೇಬರಿಂದರೆ ದೇವರಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದವರೆಂದು ಭಾವನೆ. ನನಗೊಬ್ಬನಿಗೇ ಯೇಕೆ ನಮ್ಮೂರವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹ್ಯಾಟ್ ಬೂಟ್ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಟೆಸ್ ಪಿಸ್ ಎನ್ನುತ್ತ ತಿರುಗಾಡುವವರು ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸು ರೆಂದು ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಮುಸಾಫಿರ ಬಂಗ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವನೊಬ್ಬ ಸಾಹೇಬನು ಬಂದಿಳಿದೊಡನೆ ವೋಟಾರ ಸುತ್ತಲೂ ನೋಣ ಮುಕರಿದಂತೆ ಜನ ರೆಲ್ಲರೂ ಸುತ್ತಗಟ್ಟುತ್ತಿದ್ದರು. ವೋಟಾರ ಹತ್ತರ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ನಾನೇನೂ ಕೀಳು ತರಗತಿಯ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಹಾ, ರೋಟು ಬಿಸ್ಕೀಟು ಮುಂತಾದ ಖಾದ್ಯೋಪಾದ್ಯ ನೈವೇದ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂಗ್ಲೆಯ ಒಳಗಡೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದೆನು. ದೇವರ ಮೇಲೆ ಹೂ ತಪ್ಪಬಹುದು-ಬಹುದು ಎಕೆ ಪೂಜೆಪುನಸ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ತಿಲಾಂಜಲಿಯನ್ನಿತ್ತು ಎಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು ನನಗೆ. ಆದರೆ ಬಂಗ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿಳಿಯುವ ಯಾವ ಸಾಹೇಬನಿಗೂ ನನ್ನ ನೈವೇದ್ಯದ ಎಡೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲ. ಅವರು ನನ್ನನ್ನು ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕರೆದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಒಳ್ಳೆ ಆನಂದವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದೆನಲ್ಲ ಎಂಬ ಜಂಬ. ತಿಂಗಳಗಟ್ಟಿ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗರ ಮುಂದೆ ‘‘ ಸಾಹೇಬವಾಕ್ಯ ’’ ಅಂದರೆ ಅವರ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಮಾತುಗಳ ವಿಷಯವಾಗಿ ಪಂಟುಬಡಿಯುವದು ನನ್ನ ಉದ್ಯೋಗವಾಗಿದ್ದಿತು. ಉಪ್ಪು ಕಾರ ಹಚ್ಚಿ ಮಾತನಾಡುವ ಕುಶಲತೆಯಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನನ್ನ ಕೈವಶವಾಗಿದ್ದಿತೆಂದರೆ ಎನೂ ತಪ್ಪಾಗಲಾರದು.

ಹೀಗಾಗಿ ನನ್ನ ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹರಡಿದ್ದಿತು. ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮುಖಾಂತರ ನ್ಯಾಯನಿಗದಿಗಳನ್ನು ಕೋರ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದರೆ ಲಾಭವಾಗುವದೇನು ನಂಬುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ ಲಂಚ ’ ದೇವತೆಯು ನನ್ನ ಮೇಲೆ

ತುಂಬಾ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿದ್ದಳು. ಏನಿಲ್ಲ ಎಂತಿಲ್ಲ ಇಷ್ಟು ! ನಾನು ವಕೀಲನಾಗಿದ್ದರಂತೂ ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿಯುವವರೇ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ !

* * * *

ನಮ್ಮೂರು ಕುರ್ತಕೋಟೆ. ಗದಗಿಗೆ ತೀರ ಸಮೀಪ ಅಲ್ಲಿಯ ಗೌಡರು ನಾವಾಗಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಬಲು ಜಾಣರು. ಹಾಗೂ ಅತಿ ಜೀನರು. ' ನೋಣ ಚೀವುವವ ' ಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅವರ ಜೊತೆಗಾರರು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಅವರ ಮಗ ನಾನಾಗಲಿಲ್ಲ ನಾನು ಬಲು ದುಂದುಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವವ ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ನಮ್ಮ ತಂದೆ ಬೇಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅದೇ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಬೇನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿ ಅವರು ಸತ್ತಿರಬಹುದೋ ಎಂದು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೂಡ ಸಂದೇಹ

ಕನ್ನಡ ನಾಲ್ಕು ಇಯತ್ತೆ ಮುಗಿದೊಡನೆ ನಾನು ಗದಗಿನ ಹಾಯ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ಸೇರಿದೆನು. ಆ ಸ್ಕೂಲಿಗೆ ನಾಲ್ಕಾರು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಹುಡುಗರೂ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಸಾಹೇಬರ ವಿಷಯವಾಗಿದ್ದ ನನ್ನ ಭಾಷನೆಯನ್ನಂತೂ ಮೇಲೆಯೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನಷ್ಟೆ. ನಾನೂ ಸ್ಕೂಲಿನಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಬಾಲಕರೊಡನೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ನೇಹ ಬೆಳೆಸಿದೆ ಅಭ್ಯಾಸದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಲಕ್ಷವು ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಬೆಪ್ಪನಂತೆ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ ಆ ಸಾಹೇಬ ತೊಡಪುಗಳು ನನ್ನ ಮನವನ್ನು ತುಂಬಾ ಸೆಳೆದುಕೊಂಡವು. ನಾನು ಅಪ್ಪನಿಗೆ ಕಾಟ ಕೊಟ್ಟು ಬೂಟು ಕೊಂಡೆ ಕೆಲವು ದಿವಸಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸೂಟು ಹೊಲಿಸಿದೆ. ಹ್ಯಾಟು ಮಾತ್ರ ಬೇಗನೆ ಸಂಪಾದಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೇಳಲಿಕ್ಕೆ ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಜನರೇನೆಂದಾರೋ ಎಂಬದೊಂದು ಬೆದರಿಕೆ ಬೇರೆ. ನಮ್ಮ ಪೈ ಬೇಗನೆ ಸತ್ತು ಹೊದರೆ ಇವೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಬಹುದಲ್ಲವೆ " ಎಂಬ ಕೀಳು ವಿಚಾರವು ಕೂಡ ಮನದಲ್ಲಿ ಬಾರದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಇವೆಲ್ಲ ಆ ಸಾಹೇಬ ಪದ್ಧತಿಯೆಂಬ ಮಾಟವು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಭಾವ ! ಆ ಸಾಹೇಬಮಕ್ಕಳಂತೆ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುವ ಕುತೂಹಲ ಬುದ್ಧಿ ಮಾತ್ರ ನನ್ನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಮಾಟ್ರಿಕ್ ಪಾಸಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ವರುಷಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ' ಹಾಡಿ

ದ್ದೇಹಾಡೋ ಕಿಸಬಾಯಿದಾಸಾ ” ಎಂಬಂತೆ ಇನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನಿಷ್ಟವನ್ನರತೋ ಎನೋ ಎಂಬಂತೆ ನನ್ನ ತಂದೆ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಥರಾದರು. ಅಷ್ಟೇನೆವಸಾಕಾಯಿತು ನನಗೆ ಕೇಳುವದೇನು ಶಾಲೆಗೆ ಶರಣು ಹೊಡೆದೆನು. ನಮ್ಮ ತಂದೆಯ ತರುವಾಯ ನಮ್ಮೂರ ಪಟೇಲಕಿಯು ನನ್ನದೇ. ಅರರಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಗ್ಲೀಷು ಓದಿದ ಸುಧಾರಕ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ನನ್ನ ಕೈ ಹಿಡಿದವರಾರು? ನಮ್ಮೂರ ದೊರೆ ಆದೇನುನಾನು. ದೊರೆ ಚಾದೋಡನೆಯೇ ಕಿರೀಟ ಧರಿಸಲು ಸ್ವತಂತ್ರನಾದೆನೆಂದೆನಿಸಿತು. ಕಿರೀಟವೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಎನೂ ಅಲ್ಲ. ವೊಸಲಿನಿಂದಲೂ ನಾನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾಹೇಬರ ಟೊಪ್ಪಿಗೆ! ಅದಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಟ್ (Hat) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಿದ್ದರು. ಕಿರೀಟ ಒಂದನ್ನೇ ಯೇಕೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ನ ಸಾಹೇಬರನ್ನು ಮೀರಿರುವಷ್ಟು ಉಡಿಗೆ ತೊಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೂಡ ತಂದು ಕೊಂಡೆ. ಆ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿದ್ದ ಮನೆ ನನಗೆ ತುಚ್ಛವೆನಿಸಿತು. ಒಂದು ಬಂಗ್ಲೆ ಕಟ್ಟಿಸಿ ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂದೆ ಬಾಗಬಾಗಾಯತ್ತು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಇರತೊಡಗಿದೆ. ನನಗೆ ಯಾವ ಕೊರತೆಯೂ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ ಕೈಯೊಳಗೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜನ ದಾಖದಾಸಿಯರು ಗಂಟೆ ಬಾರಿಸಿದೊಡನೆ “ ಸರಕಾರ ” ಎಂದು ಮುಂದೆ ಬಂದು ಸಿದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು ಇದೆಲ್ಲ ನಿಜ. ಅದರೆ ಒಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಯುರೋಪಿಯನ್ನರನ್ನು ಸರಿಗಟ್ಟುವದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ನಾನು ಕಪ್ಪುವರ್ಣದವ ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯ ಬಳಿ ಹುಡುಕಗಳನ್ನು ಬಡಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆನಾದರೂ ಅವರಷ್ಟು ಕೆಂಪಗೆ ಮಾತ್ರ ಕಾಣುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನುಳಿದು ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕುಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಂಪು ಮೋರೆಯವರನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಹೇಗೆ ಬೆದರುವರೋ ಹಾಗೆಯೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಂಡರೂ ಬೆದರುವರು. ನನ್ನ ಮಾತುಗಳೇನು ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲ. ಕರುಳು ಕೊಯ್ಯುವಂಥ ಕಠೋರವಾದ ಮಾತುಗಳು. ಅಧಿಕಾರವನ್ನಾದರೂ ಜೋರಾಗಿ ನಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಾನಾಡಿದ ಮಾತೇ ಮಾನ್ಯವಾಗಬೇಕು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕಂಠು ಕೆಂಪೇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹಳ್ಳಿಗರ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೊಂಚವೂ ಕೂಡ ಉದಾರಬುದ್ಧಿ ನನ್ನಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಉಪ

ವಾಸ ಸಾಯುತ್ತಿರುವದನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡರೂ ಅವರಿಗೆ ಗೋಳಾಟ ಕೊಟ್ಟೇ ತೀರುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಗೋಳ ಟೆದ ಜಾಲದಲ್ಲಿ ತಿಲುಕದೆ ಇದ್ದವರು ವಿರಳ. ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನು ಸುಲಿಗೆ ಮಾಡುವದರಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಸ್ಥಾನವು ನನಗೇ ದೊರೆತಿತ್ತೆನ್ನಬಹುದು. ಬಲಾತ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ಅವರಿಂದ ಲಂಚ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಜೋರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನೆಂದು. ನಾನೊಬ್ಬ ವೀರ ಬಹದ್ದೂರನೆಂದು ಮಾತ್ರ ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಬೇಡಿ! ಹಳ್ಳಿಯ ಕೆಂಚರ ಮುಂದೆಯೇ ನನ್ನೆಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರ. ಸರಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಹೇಬರೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೂ ನಾಯಿಯಂತಿರುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅವರ ಮಾತಿಗೆ ಮರುಳಾಗಿ ಅವರು ಹೇಳಿದಷ್ಟು ಹಣ ಸುರುವು ತ್ತಿದ್ದೆ. ಹೇಗಾದರೂ ಮಾಡಿ “ ರಾವಸಾಹೇಬ ” ಅಥವಾ “ ರಾವಬಹದ್ದೂರ ” ಎಂಬ ಪದವಿಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕೆಂದು ಎಂದಿನಿಂದಲೂ ಯತ್ನಿಸುತ್ತ ಇದ್ದೆ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯಿಂದಲೂ ಅವರ ಸೇವೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ, ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ, ವಕೀಲರಂತೂ ನನ್ನ ಹೆಸರಿನಿಂದ ದಿನಾಲು ಹಾಲುತುಪ್ಪ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರೆಲ್ಲರ ದಲಾಲನಾಗಿದ್ದೆನೆನ್ನ ಬಹುದು ನಾನು. ವಕೀಲರ ಪಾಲಿಗೆ ದಲಾಲನಾಗಿದ್ದೆನಾದರೂ ರೈತರ ಪಾಲಿಗೆ ನಾನು ಕೊಲೆಗಡಕ! ದರೋಡೆಖೋರ! ವಕೀಲರಿಗೂ ಅಮಲದಾರರಿಗೂ ನಾನು ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಹಾಲುತುಪ್ಪವಲ್ಲ! ಅನ್ನಅನ್ನವೆಂದು ಬಾಯ್ಬಿಡುತ್ತ ದೈನ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಡಜನರ ಬಡಕಾದ ಶರೀರದೊಳಗಿನ ರಕ್ತದ ಹನಿ! ಅಯ್ಯೋ, ನನಗೆ ಈಗ ಇದು ತಿಳಿಯುತ್ತಿದೆ. ವಿಲಾಸಮದದಲ್ಲಿ ಕುರುಡನಾಗದಿದ್ದರೆ ಇಂಥ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ! ಅಯ್ಯೋ ಅದೆಲ್ಲನಿಜ ಮಾಡಲೇನು? ಏಟು ಬಿದ್ದ ಹಾಗೆಲ್ಲ ಬುದ್ಧಿ ಬರುತ್ತಲಿದೆ. ಆದರೆ ಇಂಥ ಬುದ್ಧಿಯ ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನು? ಎಲ್ಲರೂ ಸರಕಾರದ ನಾಯಿ, ಸರಕಾರದ ನಾಯಿ ಎಂದು ಕರೆದು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವರಲ್ಲ. ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವದೇ ಪೇಚಾಗಿದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೊದಲೊಂದು ಮುದುಕರವರೆಗೂ “ ಸರಕಾರದ ನಾಯಿ ” ಎಂದು ನನಗೆ ಕೂಗದೆ ಇದ್ದವರಿಲ್ಲ. ಸರಕಾರೀ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾದರೂ ಸುಮ್ಮನಿರುವರೋ ಇಲ್ಲ! ‘ನಾಯಿ’

ಎಂದು ಕೂಗುವದಿಲ್ಲವೆನೋ ನಿಜ. ಆದರೆ ನಾಯಿಗಿಂತ ಕಡೆಯಾಗಿ ನಡೆ ಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದೆಲ್ಲ ನಾನುಗೈದ ಮನೆಮುರಕತನದ ಫಲವಾಗಿದೆ ಯಲ್ಲವೆ? ಹೆಂಡತಿಯಾದರೂ ಗಂಡನೆಂಬ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾದರೂ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಬೇಡವೇ? ಕೇಳಬೇಡಿ! ಅವಳು ಕೂಡ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನನ್ನ ವಿರುದ್ಧವೇ ವರ್ತಿಸುವಳು. ಅಯ್ಯೋ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ನೆನಪನ್ನು ತೆಗೆದೊಡನೆ ತುಂಬಾ ಖೇದವಾಗುತ್ತದೆ. ಕೋಮಲ ಹೃದಯದ ಕಾಂತೆಯನ್ನು ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹೊಡೆದು ಉಪನಾಸ ಕೆಡವಿದ ನನ್ನನ್ನು ನಾಯಿ ಎಂದು ಜನರು ಕರೆಯುವದೇನಾಶ್ಚರ್ಯ? ಬರೀ ನಾಯಿ ಯಲ್ಲ, ನಾನು ಹುಚ್ಚನಾಯಿ. ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹೊಡೆಯುವಾಗಿನ ಸನ್ನಿ ವೇಶಗಳನ್ನು ರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ವಾಚಕರು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿರಬಹುದಲ್ಲವೇ? ಕೇಳಿ ನಿಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಉಸುರ್ಗರೆಯುವೆನು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಕುಂಠಿತವಾದರೆ ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ.

ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಒಳ್ಳೇ ಚಲುವೆ. ಬಂಗಾರವರ್ಣದ ಮೈಬಣ್ಣ. ಈಗ ತಾನೆ ಅರಳಿದ ಗುಲಾಬೀ ಬಣ್ಣದಂತೆ ಕಂಗೊಳಿಸುವ ತೇಜಪೂರಿತ ಕಪೋ ಲಗಳು. ಮೈಸೂರ ತಾಂಬೂಲವನ್ನು ಮೆದ್ದಂತೆ ಕಾಣುವ ಹವಳದುಟೆ ಗಳು. ಸಾಕು! ಎಷ್ಟು ವರ್ಣನೆ ಮಾಡಿದರೂ ಮುಗಿಯದವಳ ಸೌಂದ ರ್ಯದ ಮಹಿಮೆ. ನಾನೇ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ರೂಪನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದರೆ ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟೀರಿ. ಸುರೂಪಿಯಿದ್ದಂತೆ ಸುಗುಣಿಯೂ ಇದ್ದಳು ಸಾರಾಸಾರ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ನುರಿತವಳು. ಒಳ್ಳೇ ಕರುಣಾಳು ಹೃದಯ ಆಕೆಯದು. ನಾನು ಬಡವರನ್ನು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ; ಅವಳು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾನು ಭೋಗವೃತ್ತಿಯವನು. ಅವಳು ತ್ಯಾಗವೃತ್ತಿಯವಳು. ಇಷ್ಟೇ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಲ್ಲಿಯ ವೈಷಮ್ಯ. ಇದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಕಲಹ ನನ್ನ ದುರಾಗ್ರಹತನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಅನೇಕಸಲ ಬಾಸಾಳು ಮೂಡುವಂತೆ ಹೊಡೆದಿರುವೆನು. ಆದರೂ ಅವಳು ಬೇರೆಯವರ ಮುಂದೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹಿಟ್ಟೆಂದು ಒಡೆನುಡಿದಿಲ್ಲ.

ಒಂದುದಿನ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ೧೧ ಘಂಟೆಗೆ ಖಾದೀ ಮಾರುವವನೊಬ್ಬನು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದ. ನಾನು ಮನೆಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. “ ಖಾದಿ ಬೇಕೇನಮ್ಮ ” ಯೆಂದು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಅವಳಿಗೆ ಖಾದಿಯೆಂದರೆ ಏಕೆ ಆದರ. ನನ್ನ ಬೆದರಿಕೆಗಾಗಿ ಸಮ್ಮನಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಂದು ನಾನಿಲ್ಲದ ಮೂಲಕ ಅವಳಿಗೆ ಅನುವು ದೊರೆಯತೋ ಎನೋ, ಖಾದೀಮಾರುವವನನ್ನು ಅದರದಿಂದ ಬರವಾಡಿಕೊಂಡಳು ಒಂದೆರಡು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಖಾದೀಬಟ್ಟೆಯನ್ನಾದರೂ ಕೊಂಡಳು.

“ ಅವಳು ನಾನು ಪರಸ್ಥಳದವನು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಊಟವನ್ನೊಂದು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಹಾಕುವಿರಾ ” ಎಂದು ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆ ಖಾದಿಯವನು ಬೇಡಿಕೊಂಡ.

“ ಯಾಕಾಗಲೊಲ್ಲದು, ಕಾಲು ತೊಳೆಯಲು ನೀರು ತಂದು ಕೊಡು ತ್ರೇನೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಿರಿ ” ಎಂದು ನನ್ನಾಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ರುದ್ರಾವತಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ನಾನು ಮನೆಯ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು ಖಾದೀ ಉಡುಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಖಾದೀ ಮಾರುವವನನ್ನು ಕಂಡು ನನಗೆ ಕೋಪ ಬಂದಿತು.

“ ಕಾಲು ತೊಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ನೀರು ತರಬೇಡ ಕಾಲಿಗೆ ತೊಡಿಸಲು ಬೇಡಿ ಗಳನ್ನು ತರುವೆನು ನಿಲ್ಲು ” ಎಂದು ಕೆರಳಿದ ಸಿಂಹನಂತೆ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ ಹರಿಹಾಯ್ದನು.

“ ಸಾಪ ! ಯಾವ ಅಪರಾಧಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಡಿ ತೊಡಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಿರಿ ? ಅವರೇನು ಕಳವು ಮಾಡಿರುವರೇ . ಹಳ್ಳಿಯ ಬಡಬಗ್ಗರು ತಯಾರಿಸಿದ ಖಾದೀ ಮಾರುವದು ಕೂಡ ಅಪರಾಧವೇ ? ಎಂದು ಮರುಗುವ ದನಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ನುಡಿದಳು. ಅದಾವುದನ್ನೂ ನಾನು ಲೆಕ್ಕಿಸಲಿಲ್ಲ.

“ ಹಸಿದಿದ್ದಾರೆ ನೊದಲು ಅವರಿಗೆ ಊಟಕ್ಕೆ ನೀಡುವೆ. ಆ ಬಳಿಕ ನಿಮ್ಮ ಇಷ್ಟ ಬಂದ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲೊಲ್ಲರೇಕೆ ? ” ಎಂದು ಪರಿಪರಿಯಾಗಿ ನನ್ನಾಕೆ ಬೇಡಿಕೊಂಡರೂ ಕೇಳದೆ ಓಲೇಕಾರನನ್ನು ಕರೆಸಿ ಆ ಖಾದೀ ಮಾರುವವನನ್ನು ಚಾವಡಿಗೆ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟೆ.

ಮರುದಿನವೆ ಆ ಖಾದೀ ಮಾರುವವನನ್ನು ತಾಲೂಕು ಕಚೇರಿಗೆ ಕರೆ ದೊಯ್ದು ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಕರಪತ್ರ ಸಿದ್ಧನೆಂದು ಸುಮ್ಮನೇ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಮಾಡಿದುದು ನನ್ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳುವದ ಕ್ಯಾಗಿ. ಆದರೆ 'ಸುಳ್ಳಿಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲ' ವೆಂಬಂತೆ ನನ್ನ ಹಂಚಿಕೆಯಲ್ಲವೂ ಮಿಂಚಿನಂತಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಮಾಮಲೇದಾರರಿಗೆ ಆ ಖಾದೀ ಮಾರುವ ವನ ಮೇಲೆ ಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸ ಅವನು ತೀರ ಬಡವನಿದ್ದು ಖಾದೀಮಾರು ವವರಿಂದಲೇ ಹೊಟ್ಟೆ ಹೊರಕೊಳ್ಳುವನೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

“ನಿನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕರಪತ್ರಗಳನ್ನು ಯಾರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರು” ಎಂದು ಮಾಮಲೇದಾರರು ಆ ಖಾದೀ ಮಾರುವವನನ್ನು ಕೇಳಿದರು.

“ಸ್ವಾಮೀ, ನಾನು ಬಡನನು. ಕೇವಲ ಖಾದೀ ಉದ್ಯೋಗದ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಯಾವ ಉದ್ಯೋಗವನ್ನೂ ಮಾಡುವವನಲ್ಲ. ಕರಪತ್ರದ ಸಮಾಚಾರವೊಂದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದು ನಮ್ರತೆಯಿಂದ ನುಡಿದನು.

ಮಾಮಲೇದಾರರು ಕರಪತ್ರಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದರು. ತಾರೀಖು ಕೂಡ ೧ ತಿಂಗಳ ಹಿಂದಿನದಾಗಿತ್ತು ಕೂಡಲೆ ಅವರಿಗೆ ನನ್ನ ಸುಳ್ಳು ಆರೋಪದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶಯ ಬಂದಿತು ನನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಉಗ್ರವಾಗಿ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

“ನಿಜವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಪತ್ರಗಳಿದ್ದಿಲ್ಲವೇ! ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆ ಖಾದಿಯವನನ್ನು ಗರ್ಜಿಸಿ ಕೇಳಿ ನೋಡಿದರು.

“ಸ್ವಾಮೀ, ನಾನೆಂದೂ ಸುಳ್ಳುಡಿದವನಲ್ಲ ಬೇಕಾದರೆ ಈ ರಾಯರ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನೇ ವಿಚಾರಿಸಬಹುದು. ಖಾದಿಯ ಹೊರತು ಬೇರೆ ಏನೂ ನಾನು ತಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು ಸರಕಾರದಿಂದ ಪದವಿ..... ’ ಎಂದು ನುಡಿದನು.

ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಸುಳ್ಳು ಸಾಕ್ಷಿ ಹೇಳಿಸುವಷ್ಟು ನನಗೆ ಧೈರ್ಯವೂ ಇದ್ದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ ಅವಳು ಸುಳ್ಳಾಡಿ ನನ್ನಂಥ ಹೇಸಿ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕುವವಳಲ್ಲ. ನನ್ನ ಮೇರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಂಡಿತು ಇಳಿಮೋರೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು. ಮಾಮಲೇದಾರರು ಆ ನಿರಸರಾಧಿ ಬಂಧು

ವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಅವರು ಕಂಡದಂತೆ ಕಿಡಿ ಕಾರಹತ್ತಿದರು.

“ ನೀವು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವದು ಎಷ್ಟು ಮಾತ್ರವೂ ಒಳಿತಲ್ಲ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಲ್ಲಂಘಿಸಿದವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ದಂಡಿಸತಕ್ಕದ್ದು. ಹೀಗೆ ಸುಳ್ಳು ಆರೋಪ ಹಾಕಿ ಬಡವರನ್ನು ಪೀಡಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಇಂಥ ಅಸತ್ಯ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ನೀವಿಷ್ಟೇ ಜನನಿಂದಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವದಲ್ಲದೆ ಸರಕಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಗುರಿ ಮಾಡುವಿರಿ ” ಎಂದು ಅಧಿಕಾರಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರು.

ನಾನು ಕಲ್ಲುಗಂಬದಂತೆ ಕದಲದೆ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ.

“ ಸರಕಾರದ ನಾಯಿಯೆಂದು ಬೀದಿಯ ಜನರೆಲ್ಲ ಹೀಯಾಳಿಸುವರೆಂದು ಮೊನ್ನೆ ನೀವು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಿರಲ್ಲವೇ ? ಹೀಗೆಲ್ಲ ಬಡವರನ್ನು ಪೀಡಿಸಿದರೆ ಅನ್ನದೇನು ಮಾಡಿಯಾರು ? ” ಎಂದು ಮತ್ತೆ ನುಡಿದು ನನಗಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ನಾನು ಮನೆಯ ದಾರಿಹಿಡಿದೆ. ಇನ್ನೂ ನನ್ನ ಮೈಸೊಕ್ಕು ಹಾಗೇ ಇದ್ದಿತು. ನನಗಾದ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಸಹಿಸುವದಾಗಲಿಲ್ಲ ಇದಕ್ಕೆ ಹೆಂಡತಿಯೇ ಕಾರಣಳಲ್ಲವೇ ? ಅವಳಿಗೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಕೈ ತೋರಿಸಬೇಕು ಎಂದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ವೇಗದಿಂದ ಸಾಗಿದೆನು.

“ ಇಂದು ನನ್ನ ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಮೋಜು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಮಾಡಿದ್ದೆಯಾ ? ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಬಲವಾಗಿ ಅವಳ ಕೆನ್ನೆಗರ ಡೇಟು ಹಾಕಿದೆನು. ಮೊದಲೇ ಕೆಂಪು ಛಾಯೆಯುಳ್ಳ ಕೆನ್ನೆ ! ಏಟುಹಾಕಿದ ಬಳಿಕ ಕೇಳುವದೇನು ? ರಕ್ತರಂಜಿತವಾಗಿ ತೋರಹತ್ತಿತು.

“ ನನ್ನದೇನು ತಪ್ಪಿದೆ ಇದರಲ್ಲಿ. ಬಡವನಿಗೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಯಾತನೆ ಕೊಡಬೇಡಿರೆಂದು ನಿಮಗೆ ಸಾರಿ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲವೇ ? ” ಎಂದು ಅವಳು ನುಡಿಯುವದು ಕೂಡ ಸರಿಬೀಳಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಏಟುಹಾಕಿದೆ.

“ ಖಾದಿಯವನನ್ನೇಕೆ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡೆ ಹೇಳು ” ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದೆ. ನನ್ನ ವಕ್ರದೃಷ್ಟಿಯು ಅವಳು ಕೊಂಡು ಕೊಂಡ ಖಾದೀ ಕುಪ್ಪಸದ ಮೇಲೆ ಹೋಯಿತು. ಅವಳಿಂದ ಅದನ್ನು ತರಿಸಿದೆ ಒಮ್ಮೆಲೆ ಅದರ ಮೇಲೇಕೆ ಕೋಪಬಂದಿತೋ ಅದು ಈಗ ಕೂಡ ನನಗೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲ. ‘ ಅದನ್ನು ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಲ್ಲಿಬಿಡು ’ ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿದೆ. ಚೆಲ್ಲುವದಿಲ್ಲೆಂದು

ಅವಳು ಹಟನನ್ನೇ ಹಿಡಿದಳು ನಾನೂ ಹಟಹಿಡಿದು ಜಯಸಂಪಾದಿಸಿಯೇ ಬಿಡಬೇಕೆಂದು ಸಿದ್ಧನಾದೆನು ಉದ್ಧಾಮತನದಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಸೆದುಬಿಟ್ಟೆನು. ತಪ್ಪನೇ ಹೋದದ್ದೇ ಅವಳು ತನ್ನ ಕೈಸುಡಬಹುದೆಂಬ ವಿಚಾರವನ್ನು ಕೂಡ ಮಾಡದೆ ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಬಿಟ್ಟಳು. ನಾನು ಸೋಲುವವನೇ? ಅವಳಿಗಿರಡು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುದ್ದು ಹಾಕಿ ಮತ್ತೆ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟೆನು !

“ ನೀವು ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟದ್ದೇ ಆದರೆ ಸಾಯುವವರೆಗೆ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವೆನು ” ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು.

“ ಮತ್ತಾರಿಗಾದರೂ ಇಂಥ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕು ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅದನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆನು ಹೆಂಡತಿಯಾದರೂ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಹುಸಿ ಹೋಗಗೊಡಲಿಲ್ಲ ಉಪವಾಸ ವೃತವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡೇ ಬಿಟ್ಟಳು. ಹೊಡೆದದ್ದಾಯಿತು, ಬಡಿದದ್ದಾಯಿತು, ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದ್ದಾಯಿತು. ಏನಾದರೂ ಕೇಳಲಿಲ್ಲ. ದಿನಗಳೆಯಿತು, ಎರಡುದಿನಗಳೆಯಿತು, ನಡೆಸಿಯೇ ಇದ್ದಳು ತನ್ನ ವೃತ ಊರಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹುಯಿಲೆದ್ದು ಹೋಯಿತು. ದಾರಿಗಾಣದೆ ಹುಚ್ಚನಂತೆ ಆದೆನು. ನಿತ್ಯವೂ ಅವಳ ಉಪವಾಸವೃತದಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗತೊಡಗಿದವು.

‡

‡

‡

‡

ಇಂದು ಅವಳ ಉಪವಾಸ ವೃತದ ಎಳನೇ ದಿನ. ಅವಳು ಬಹಳ ಅಶಕ್ತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ ಬಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ರಾಮನಾಮಸ್ಮರಣೆ ನಡೆಸಿದ್ದಾಳೆ ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಕಲ್ಲಿದೆಯು ಕರಗಿಹೋಗಿದ್ದಿತು. ಕನಿಕರದಿಂದ ಏನು ಮಾಡಲೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತ ನನ್ನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆರಾಮ ಖುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಒರಗಿಕೊಂಡೆ ಅವಳಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಸುಟ್ಟಂಥ ನಮೂನೆಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಬಿಡಲಾ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿದೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ದನಕಾಯುವ ಹುಡುಗನು ಕಿಡಿಕಿಯ ಹತ್ತಿರ ಹಾಯ್ದು ಹೋಗುವಾಗ “ ದೇಶದ್ರೋಹಿ ” ಎಂದು ಕೂಗಿ ಓಡಿ ಹೋದನು. ಇದೀಗ ನನ್ನ ಅವಸ್ಥೆಯೆಂದು ಮನದಲ್ಲೆಯೇ ನೊಂದುಕೊಂಡೆ. ಇತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟಕಷ್ಟೇ ವಿಶ್ವಾಸ. ಊರ ಜನರಂತೂ

ನಾಯಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದು ಅದೆಷ್ಟೋ ವೇಳೆಯ ವರೆಗೆ ಯೋಚಿಸಿದೆ ಕೊನೆಗೆ ಜನರ ತಪ್ಪಲ್ಲ; ನನ್ನದೇ ತಪ್ಪೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅಮಲದಾರರನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕೆಂದು ಎಷ್ಟೋ ಬಡಬಾಂಧವರಿಂದ ಲಂಚ ಸೂರೆಗೊಂಡುದೆಲ್ಲವೂ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿದವು. ತುಂಬಾ ನೊಂದುಕೊಂಡೆ. ಇನ್ನು ಹಾಗೆ ಅಸತ್ಯ ವರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡಕೂಡದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಂಡು ಪೇಟೆಗೆ ಹೋದೆ. ಅವಳ ಮನ ಮೆಚ್ಚುವಂಥ ಅಂದವಾದ ಖಾದಿ ಅರಿವೆಯನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡೆ. ಅವಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು ದೇವರಿಗೆರಗಿದಂತೆ ಸಾಷ್ಟಾಂಗ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಹಾಕಿ ನನ್ನ ಅಪರಾಧಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳಿಗೂ ಕರುಣೆ ಹುಟ್ಟಿತು. ಉಪವಾಸ ವೃತವನ್ನು ಬಿಡಲು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ನಾನು ಪೇಟೆಯಿಂದ ಬರುವಾಗ್ಗೆ ಮೂಸಂಬೀ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದ್ದೆ. ರಸವನ್ನು ತೆಗೆದು ಅವಳಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಕೊಟ್ಟೆ; ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದಳು.

“ ಸಾಕಲ್ಲವೇ ” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ.

‘ ಸಾಕು ’ ಎಂದು ಹರ್ಷಯುಕ್ತವಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

ಅಹಹಾ ! ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ವಿಜಯಕಾಂತಿಯನ್ನು ಕಂಡವರೇ ಬಲ್ಲರು. ರಾವಣನ ಯಾತನೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತಳಾಗಿ ರಾಮನನ್ನು ಪಡೆದ ಸೀತೆಯಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆನಂದವಾಗಿದ್ದಿತು. ಉಪವಾಸದಿಂದ ಮುಖವು ಬಾಡಿದಂತಾಗಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ನನಗಂದು ಅಂದವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಿತು. ನಗೆಮಲ್ಲಿಗೆಯಂಥ ಅವಳ ಹಾಸ್ಯಮಯವಾದ ಮುಖವನ್ನು ಕಂಡು ಸುಮ್ಮನಿರುವಂತೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ತಟ್ಟನೆ ಒಂದು ಮುತ್ತು ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ.

‘ ಅಹಾ, ಮೂಸಂಬೆಯ ರಸದಕಿಂತಲೂ ಈ ರಸವು ಅಮೃತದಂತಿದೆ ’ ಎಂದು ಅವಳು ಸರಸವಾಡಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಮುಖಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಆ ಸರಸವು ನನಗೆ ಮತ್ತಿಷ್ಟು ಹುರುಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿತು ಲೋಹ ಚಂಬುಕಕ್ಕೆಂತಲೂ ಅವಳ ಮುಖಸೌಂದರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಯಿದೆಯೆಂದು ನಾನೆಂದು ಕಂಡುಹಿಡಿದೆ. ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯ

ಚುಂಬಕವು ಚುಂಬನೆಗಾಗಿ ನನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ಬರವಾಡಿ ಕೊಂಡಿತು. ಹಲ್ಲಿ ಲಟಗುಟ್ಟುವಂತೆ ನಾನವಳ ಗುಲಾಬೀಗಲ್ಲದ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟುಸಲ ಸದ್ದನ್ನು ಮಾಡಿದೆನೋ ನಾನರಿಯೆ. ಅಮೃತಪಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸುಖಕರವಾದ ಆ ಚುಂಬನೆಗೆ ನಾನೇನೂ ಬೇಸರಿಯುವವನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳು ಉಪವಾಸದಿಂದ ಶಕ್ತಿಹೀನಳಾದವಳೆಂದು ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಸಾಕುವಾಡ ಬೇಕಾಯಿತು.

ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತಾರೋ ಹೊರಗೆ “ ದೇಶದ್ರೋಹಿ ” ಎಂದು ಕೂಗಿದಂತೆ ಕೇಳಿತು. ನನಗೀಗ ತಿಲಾಂಶದಷ್ಟೂ ಸಿಟ್ಟುಬರಲಿಲ್ಲ. “ ಅಂದುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ‘ ರಾವಬಹದ್ದೂರ ’ ನಾಗಬೇಕೆಂದಾಶೆಯಿಂದ ನಾನೇ ನಿಮಗೆ ಪೀಡಿಸಿರದಿದ್ದರೆ ನೀವೆಲ್ಲಿ ಅನ್ನುತ್ತಿದ್ದಿರಿ ” ಎಂದು ಸುಮ್ಮನಾದೆ.

ಹೆಂಡತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಕೋಪಬಂದಿತು. “ ಎಲೋ ಯಾರು ” ಎಂದು ಕೂಗುವವಳಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಶಕ್ತಿ ಬೇಕಲ್ಲ ಕೂಗಲಿಕ್ಕೆ ಸುಮ್ಮನಾದಳು. ನನ್ನ ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ತನ್ನ ಕೋಮಲವಾದ ಕರಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹಾಕಿ ಕನಿಕರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ‘ ಇದೇನು ನಿಮ್ಮ ಅವಸ್ಥೆ, ಎಂಬ ಭಾವವು ಅವಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು ಅವಳ ಆ ನೋಂದ ಹೃದಯವನ್ನು ಕಂಡು ನಾನು ಬಹಳ ಮರುಗಿದೆನು. ನನ್ನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಮೆತ್ತಗೆ ಅವಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಸಮಾಧಾನ ಹೇಳಿದನು.

“ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ಕಂಡಕಂಡವರನ್ನೆಲ್ಲ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಪೀಡಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅಂದ ಬಳಿಕ ಜನರದೇನು ತಪ್ಪು. ನಾನೇ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಿಂದ ನಡೆದರೆ ಜನರಾದರೂ ಕಣಕುವದನ್ನು ಬಿಟ್ಟುರು ’ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದೆ. ಅವಳು ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಆಯಾಸವನ್ನು ಕಡಿಮೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನನಗನಿಸಿತು. ಗಾಳಿಯನ್ನಾದರೂ ಬೀಸಬೇಕೆಂದು ಅಟ್ಟಿದ ಮೇಲಿನ ಬೀಸಣಿಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದು ಗಾಳಿ ಹಾಕತೊಡಗಿದೆ. ಅವಳು ನಿದ್ರೆ ಹೋದಳು. ನಾನು ಅವಳ ಮುಖಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಬೆಪ್ಪು ನಂತೆ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟೆನು. ನಾನು ಬೀಸುತ್ತಿರುವ ತಿಳಿಗಾಳಿಯ ಸೆಳವಿನಿಂದ

ಬಡತನದ ಬಾಳು !

ಅದೊಂದು ಹುಂಚೆವೆಯ ರಾತ್ರಿ ಎರಡು ಗಂಟೆಯಾದರೂ ನನ ಗಂದು ನಿದ್ರೆ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಿಂದ ರಾತ್ರಿಯ ವರೆಗೆ ಅರೇಳು ಸಲ ಚಹ ಕುಡಿಯುವ ಪ್ರಸಂಗ ಒದಗಿದ್ದರಿಂದಲೇ ನನ್ನದೀ ಅವಸ್ಥೆ ಸಂಪಾದ ಗಾಳಿಯಿದೆಯೆಂದು ಹೊರಗಿನ ಜಗಲಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗಿ ಕೊಂಡಿದ್ದೆ. ಅದರೂ ನಿದ್ರೆ ಇಲ್ಲ. ಕೊನೆಗೆ ಬೇಸತ್ತು ಮೋರೆಯ ಮೇಲಿನ ಮುಸುಕನ್ನು ತೆಗೆದು ತುಂಬಾ ಕಳೆಯುಳ್ಳ ಶುಭ್ರವಾದ ಚಂದ್ರನನ್ನು ಶಾಂತ ಚಿತ್ತದಿಂದ ನೋಡುವದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನನಾದೆ ಆದರೆ ಆ ಶಾಂತವಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಂಜುಳವಾದ ದೀನಧ್ವನಿಯೊಂದು ಕೇಳತೊಡಗಿತು ಹೊರಗೆ ಬಂದು ನೋಡಿದೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಹಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಇರಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆ. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಶ್ವತ್ಥನ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬ ಯುವತಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಕೈ ತಟ್ಟುತ್ತ ಈ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು “ ಅಪರಾಧಿ ನಾನಲ್ಲ, ಅಪರಾಧವೆನಗಿಲ್ಲ, ಕಪಟ ನಾಟಕ ಸೂತ್ರಧಾರಿ ನೀನೆ ” ಅವಳ ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಕರಗಿಸುವಷ್ಟು ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿತ್ತು. ನಾನು ಅವಳ ಹತ್ತಿರ ಹೋದೆ ನನ್ನಿಂದ ತಡೆಯುವದಾಗಲಿಲ್ಲ.

“ ತಾಯಿ, ನೀನಾರು. ನಿನ್ನ ಅವಸ್ಥೆ ಹೀಗೇಕಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಸಂಕಟ ಬಂದಿದೆ. ಹೇಳುವಿಯಾ ? ನಿಮ್ಮ ಮನೆ ಮಾರುಗಳೇನೂ ಇಲ್ಲವೇನು

“ ಸ್ವಾಮೀ ! ನನ್ನ ಹೆಸರು **ವನಮಾಲೆ**. ಇದ್ದುದೆಲ್ಲವೂ ಹಾಳಾಗಿ ಸರ್ವ ನಾಶವಾಗಿ ಅನಾಥಳಾಗಿರುವೆ ನನಗೀಗ ಹಿಂದು ಮುಂದು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ” ನಿಟ್ಟುಸಿರುಬಿಟ್ಟು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ನನಗೂ ದುಃಖವೆನಿಸಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೊಡವೆಗೆ ಹೋಗದೆ ಅಶ್ರಯದ ಏರ್ಪಾಡು ಮಾಡುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದೆ. ಅದೆಷ್ಟೋ ದಿನ ಸಹೋದರಿಯರ ಹಾಗೆ ನಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಮಗ

ಳಿಗೆ ಪುಟ್ಟ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಕ್ಕುತ್ತ ಓಡಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಕಂಡರೆ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಬಹಳ ಪ್ರೇಮ

ಅವಳು ನಮ್ಮ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನಾಲ್ಕಾರು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಅವಳ ಕರುಣ ಕತೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ನನಗೆ ಧೈರ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿರುವದನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿದ್ದ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋದೆ. ಎಂದಿನಂತೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಕತೆಯನ್ನು ನೆನಿಸಿ ಅಳುವಿನ ಹಳ್ಳವನ್ನು ಹರಿಸುವದರಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳೆಂದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

“ವನಮಾಲಾ, ನೀನಿನ್ನೂ ನಿನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು ಕಂಠೀರನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು ಹುಸಿ ನಗೆನಗುತ್ತ “ದುಃಖವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಇದೇ ಈಗ ಮಲಗಿ ಎದ್ದೆ” ಎಂದು ನುಡಿದಳು.

“ಆದೇನೆ ಇರಲಿ. ಇಂದು ನಿನ್ನ ಪೂರ್ಣ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನನ್ನೆ ಮರಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಎಂದು ಹಟ ಹಿಡಿದೆ. ಉಪಾಯಗಾಣದೆ ಅವಳು ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು

“ನಮ್ಮೂರು ಲಕಮಾಪುರ. ನನ್ನ ಪತಿದೇವನು ಒಕ್ಕಲತನ ವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಒಳ್ಳೇ ಕರ್ತವ್ಯದಕ್ಷರು. ಒಂದು ಗಳಿಗೆ ಕೂಡ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವಾಗಲೂ ಹೊಲದ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ಪರರಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಕೈಕೆಳಗಿನ ಆಳು ಹೋಳುಗಳನ್ನಾದರೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ಸಿಟ್ಟು ಮಾತ್ರ ಬಹಳ. ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೇ ಕಂಡಕಂಡವರ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟಿಲ್ಲ. ತಮಗೆ ಅವಮಾನಮಾಡುವಂಥವರ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಸಿಟ್ಟು, ಅವರಿಗೆ ಮರ್ಯಾದೆಯಿಂದ ಕಾಲಕಳೆಯುವದನ್ನು ಕಂಡರೆ ತುಂಬಾ ಸ್ತ್ರೀತಿ. ಅವ ಮಾನ ಮಾಡಬಂದವರನ್ನು ಹೊಡೆದು ಹಾಕುವರು. ಆ ಗುಣವೇ ಅವರ ನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು.

“ಕಾಲಚಕ್ರವು ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ತಿರುಗುವದು ತೀರ ವಿರಳ. ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಕೆಡುಕಾಲ ಬಂದೊದಗಿತು. ನಾಲ್ಕಾರು ವರ್ಷ ಬೆಳೆಯೇ ಇಲ್ಲ ದಂತಾಗಿ ರೈತರ ಮೇಲೆ ಸಾಲದ ಹೊರೆಯು ಭಾರವಾಗ ತೊಡಗಿತು. ನಮ್ಮ ವರಿಗೂ ಎಷ್ಟೋ ಸಾಲವಾಯಿತು. ಎಂಥ ಕಾರಿಣ್ಯವು ಬಂದೊದಗಿದರೂ

ಹೊಲದ ಒಡೆಯರಿಗೆ ಕನಿಕರಬಾರದೆ ಇರುವದು ಅಶ್ವರ್ಯವಲ್ಲವೇ? ಹಣವನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ ಪೀಡಿಸಿ ವಸೂಲ ಮಾಡುವರು. ಮನಬಂದಂತೆ ಬೊಗಳಿ ಬೈದು ವಸೂಲ ಮಾಡುವರು.

ಒಂದು ದಿನ ನಮ್ಮವರು ಆಗತಾನೆ ಹೊಲದಿಂದ ಬಂದು ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದ್ದರು ಸಾಹುಕಾರನೊಬ್ಬನು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದು ಜಡಿ ಊರಿದನು. ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ನಿಲ್ಲು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದರೂ ಸಹ ತಡೆಯದೆ ಆ ನಿರ್ದಯಿಯು ಮನಬಂದಹಾಗೆ ಬೊಗಳತೊಡಗಿದನು. ಅಡಬಾರದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದನು ಇವರಿಗಿದನ್ನು ಸಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಒಚ್ಚಲವೋರೆ ತೂಳೆಯುವ ಕಸಬರಿಗೆ ಕಟ್ಟಿದ ಗಳಿವನ್ನೇ ತಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಗೆ ಬಂದರು ‘ನಿನ್ನ ಹಣಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ಮರ್ಯಾದೆಗೆ ಕಂಡು ಬರುವಂಥ ಅಭದ್ರ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹಾಕುವಿಯಾ ಮೂರ್ಖ. ಇದೋ ನೋಡು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆ ಎಂದು ಗದ್ದರಿಸಿ ಆ ಸಾವಕಾರನಿಗೆ ಮನೆಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿಸಿದರು.

“ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಿತು. ಇಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಕಟವು ನಮ್ಮೂರಿಗೆ ಬಂದೊದಗಿತು. ಪ್ಲೇಗಿನ ಭೀಕರ ಹಾವಳಿ ಊರವರೆಲ್ಲರೂ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದರು. ನಾವು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಇಂದು ನಾಳೆ ಬಿಡಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಗಂಟು ಬೇನೆಯ ಗಂಟಲಿಗೆ ನನ್ನ ಪತಿ ತುತ್ತಾದರು-” ಹೇಳ ಹೇಳುತ್ತ ವನಮಾಲೆಯ ಕುತ್ತಿಗೆಯ ಶಿರಗಳು ದುಃಖದಿಂದ ಉಬ್ಬಿಬಂದವು. ಕಣ್ಣೊರಿಸಿ ಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ಹೇಳತೊಡಗಿದಳು.

ಪತಿದೇವನ ಮೃತಶರೀರವನ್ನು ಸ್ಮಶಾನಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿಬರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಲೂಟಿಗೆ ಆರಂಭವಾಗಿದ್ದಿತು. ಸಾಲವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ವಿಠಲ ಶೇಟನು ಇದ್ದು ಬಿದ್ದು ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೋಚಿಕೊಂಡು ಒಬ್ಬನು ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಊರಹೊರಗಿನ ಗುಡಿಸಿಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾಯಿತು ಉಪವಾಸ-ವನವಾಸ ಕಾಲಕಳೆಯ ತೊಡಗಿದನು.

ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಒಂದುದಿನ ವಿಠಲ ಶೇಟನ ಸವಾರಿ ನಮ್ಮ ಗುಡಿಸಲಿನ ಕಡೆಗೆ ಬಂದಿತು. ಮತ್ತೇಕೆ ಈ ಅಥಮನು ಬಂದನೋ ಎಂದು ಗಾಬರಿಯಾದೆ.

ಅವನು ಹೇಳಿದ “ವನಮಾಲಾ, ನಿನ್ನ ಸಂಕಟವನ್ನು ನೋಡಿ ಬಹಳ ಕೆಡುಕೆನಿಸುತ್ತಿದೆ, ಮಾಡುವದೇನು. ಸಂತಾಪದಭರದಲ್ಲಿ ಹಾಗೆ ವರ್ತಿಸಿದೆ. ಆದದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ನಿನ್ನ ದುಃಖವನ್ನು ಬಿಡು ನಿನ್ನ ಉಡಿಗೆ-ತೊಡಿಗೆ ಊಟ-ಪಾಟಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ನೋಡುವೆನು.”

“ಆ ಮೃದುನುಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾರ್ಥವಿರಲಾರದೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದೆ ....ಆದರೆ....ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಆಧೋಗತಿಗೊಯ್ದ ನುಡಿಯು....!....ಅದರ ಕುರುಹು....ನಿಮ್ಮೆದುರಲ್ಲಿರುವ ಈ ಬಾಲಿಕೆ....!” ವನಮಾಲೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು.

ನನಗೂ ಅವಳ ಕರುಣಕತೆಯನ್ನು ಅದೇಕೆ ಕೇಳಿದೆನೋ ಎನ್ನಿಸಿತು. ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದೆನು ಅಂದು ರಾತ್ರಿ ನನಗೆ ಊಟವು ಕೂಡ ರುಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬಡತನದ ಬಾಳನ್ನು ನೆನೆದು ಖಿನ್ನ ಮುಖ ನಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡೆ. ನಿದ್ರೆಯು ಕೂಡ ಬೇಗ ಬಾರದ್ದರಿಂದ ಬೆಳಗಿನ ಎಂಟುಗಂಟೆಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಚಹ ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕೊಂದು ಒಳಗೆಹೋದೆ. ವನಮಾಲೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಪಾಪ! ಇನ್ನೂ ಎದ್ದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ ಎಂದುಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದೆ ಒಂದು ತಾಸಾಯಿತು. ಎಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವಳ ಮಗು ಮಾತ್ರ ಎದ್ದು ಅಳತೊಡಗಿತು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಸಾಗಿದೆ. ಬಾಗಿಲು ತೆಗೆದು ನೋಡುತ್ತೇನೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ನಿದ್ರೆಯದು! ಹೌಹಾರಿದೆ! ಗಾಬರಿಗೊಂಡೆ! ಕಣ್ಣೀರು ಸುರಿಸಿದೆ! ನನ್ನಾ ಕೆಯೂ ಗಾಬರಿಯಾಗಿ ಓಡಿಬಂದು ಮಗುವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಆ ಚಿಕ್ಕಮಗುವೂ ಅಳತೊಡಗಿತು. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಹಾಸಿಗೆಯ ಹತ್ತರ ದೊಡ್ಡ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಬರೆದ ಚೀಟಿಯೊಂದು ಕಾಣಿಸಿತು ಓದಿ ನೋಡಿದೆ. “ಮಾನ್ಯರೇ,

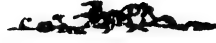
ನನ್ನಂಥ ಅಥವಾಳು ಬಾಳಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲೆಂದು ನನಗೆ ತೋರಿತು. ಈ ವರೆಗೆ ಅಶ್ರಯಗೊಟ್ಟುದಕ್ಕಾಗಿ ತುಂಬಾ ಋಣಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಮಗುವಿನ ಪಾಡೊಂದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸಾಕು! ತಾವು ಅವಳನ್ನು ಸಲಹು ವಿರೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಮೇಲೆಯೇ....ನಾನಿಂದು....ವಿಷ....ಓಂ....

ಶಾಂತಿ.... ಶಾಂತಿ....ಶಾಂತಿ. |

ನಿಮ್ಮ

ವನಮಾಲೆ. |

ನೌ ಕ ರಿ !

ಹೈದಯದ್ರಾವಕ ಕತೆಯೊಂದು

(ಲೇ:-ಭಾಲಚಂದ್ರ ಘಾಣೇಕರ ಧಾರವಾಡ)

ಮಗನು ತೀರಿಕೊಂಡು ಇಂದಿಗೆ ಎಂಟು ದಿನಗಳಾದವು ಜಾನಕೀ ಬಾಯಿಯು ಒಂದು ಅನ್ನದಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಬಾಯಿಗೆ ಹಚ್ಚಿರಲಿಲ್ಲ. “ಮಗನೆ, ನನ್ನ ಮುದ್ದುಮಗನೆ. ನನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ತೆರಳಿದೆಯಾ ? ಸುಶೀಲೆಯು ವಿರಹವು ನಿನಗೆ ಸಹಿಸದಾಯಿತೆ ?” ಎಂದು ಆಗಾಗ್ಗೆ ರೋದಿಸುವಳು.

ಸುಶೀಲೆಯೆಂದರೆ ಬಾನಕೇಬಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಸೊಸೆ ಗೋವಿಂದನ ಧರ್ಮಪತ್ನಿ. ಗೋವಿಂದನೊಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಮಗ ಜಾನಕೀಬಾಯಿಗೆ. ಅವನ ತಂದೆ ತೀರಿಕೊಂಡು ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಮೊದಲಿನ ಕಾಲದ ಮಂದಿಗೆ ನೌಕರಿ-ಚೌಕರಿಯ ಅಭಿಲಾಷೆ-ಇಂಗ್ಲೀಷ ವಿದ್ಯೆಯ ಮೋಹ-ಬಹಳ ನೋಡಿ. ಜಾನಕೀಬಾಯಿ ಸುಧಾರಕಳಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮಗನನ್ನು ಬಿ. ಎ. ದ ವರೆಗೆ ಓದಿಸಿ ಮುನಸೂಫನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತುಂಬಾ ಅಪೇಕ್ಷೆ. ಎರೆಯುವಾಗ, ಆರತಿಮಾಡುವಾಗ ಅವಳು ಕೊಡುವ ಹರಕೆಗಳೆಂದರೆ “ಬೇಗನೆ ಬೊಡ್ಡ ಪರೀಕ್ಷೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟು ಸಾಹೇಬನಾಗು, ಮುನಸೂಫನಾಗು, ಜಜ್ಜನಾಗು” ಇವೇ ಶಬ್ದಗಳು. ಯಜಮಾನರು ಗಳಿಸಿಟ್ಟ ಚಟ್ಟೀರೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕದೊಂದು ಹೊಲವನ್ನು ಮಾರಿ ಬಿ. ಎ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತಳು. ಹಾಗೂ ಹೀಗೂ ಮಗನ ಬಿ. ಎ. ಆಯಿತು. ತಾಯಿಗೆ ಹಿರಿ ಹಿರಿ ಹಿಗ್ಗು ! ಮುಗಿಲು ಮೂರೇ ಬೆರಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರಲ್ಲ ಹಾಗಾಗಿದ್ದಿತು ಅವಳ ಸ್ಥಿತಿ. ಅವಳ ಕೈ ಹಿಡಿದವರಾಂನ್ನು ? ತಕ್ಕ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಣ್ಣುಹಬ್ಬವನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕಾಗಿ ಮಗನ ಕೊರಳಿಗೊಂದು ಗುದ್ದೀ ಕಟ್ಟುವ ವಿಚಾರವೂ ಅವಳಿಗೆ ಬಾರದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ತನ್ನ ಅಕ್ಕನ ಮಗಳಾದ ಸುಶೀಲೆಯೊಡನೆ ವಿವಾಹ ಹೊಡಿಬಿಟ್ಟಳು ಮದುವೆಯ ದುಂದುಗಾರಿಕೆಯ ವರ್ಣನೆಯನ್ನೇನು ಮಾಡುವದು ? ಸಾಲ ಮಾಡಿಯಾದರೂ ದುಂದುಮಾಡಿಯೇ ತೀರಬೇಕೆಂಬ ಹಿಂದೂಜನರ ಹಟವು ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ

ಸಾಲತಂದು ಮದುವೆ ಮಾಡಿದ್ದಾಯಿತು ! ಹೊಲವನ್ನು ಮಾರಿ ಬಿ. ಎ. ಕಲಿಸಿದ್ದಾಯಿತು ! ಅದರೆ ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವದು ? ಬಿ ಎ. ಅದವರಿಗೆಲ್ಲ ಮಾನ್ಯದಾರಿಕೆ ಮುನಸೂಫಿಕೆ ಕೊಡುವವರಾರು ? ಮುನ ಸೂಫರ ಬೂಟು ಒರಿಸುವ ಸ್ಥಳವು ಕೂಡ ತಿಪ್ಪರಲಾಗ ಹಾಕಿ ಸಾವಿರರೂ ಸಾಹೇಬರ ಬಂಗ್ಲೆಯ ವರೆಗೆ ದಿಂಡರಿಕೆ ಉರುಳಿದರೂ ದೊರೆಯುವದು ಕಠಿಣವಾದ ಕಾಲವಿದು. ಇಂಥ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಪ್ರಶ್ನೆ ! ಮೂವ್ವರ ಹೊಟ್ಟೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆ ಗೋವಿಂದನಿಗೆ ಬಿಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಇದ್ದ ಜೂರು-ಚಾರು ಅಭರಣಮಾರಿ ಬಂದ ಹಣವೆಲ್ಲ ನೌಕರಿಗಾಗಿ ಅಪ್ಪಿಕೇಶನ (ಅರ್ಜಿ) ಮಾಡುವ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ವೆಚ್ಚವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಅಪ್ಪಿಕೇಶನಿಗೆ ಇಷ್ಟೊಂದು ಹಣ ಬೇಕೇ ಎಂದು ಕೇಳುವಿರಾ ? ನಡುವಿನ ದಲಾಲರಿಗೆ ಲಂಚಕೊಡದೆ ಅರ್ಜಿ ಹಿಡಿಯುವ ಮಾತೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು ನೌಕರಿಗಾಗಿ ಒದ್ದಾಡುವವರಿಗೆಲ್ಲ ಗೊತ್ತುಂಟು ದೇವರ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಕಳ್ಳಪೂಜಾರಿಗಳು ದ್ರವ್ಯಾಪಹರಣ ಮಾಡುವಂತೆಯೇ ಈ ದಲಾಲರು ಉಮೇದವಾರರ ದುಡ್ಡು ಸೆಳೆಯುವರು !

ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಗೋ ಮೂವ್ವರೂ ಕಾಲಕಳೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ತಾಯಿ ನೆರೆಹೊರೆಯವರ ಸಂಣ-ಪುಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ೪-೬ ಆಣೆ ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬೀಸುವ-ಕುಟ್ಟುವ-ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೊಸೆಯೂ ತುಂಬಾ ನೆರವಾಗುವಳು ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಉಂಡರೆ ನಾಲ್ಕು ಹೊತ್ತು ಉಪವಾಸ. ಸೂಶೀಲೆಯಂತೂ ತಾನು ಏನು ತಿಂದಿರದಿದ್ದರೂ ತಿಂದಿರುವೆನೆಂದು ಸುಳ್ಳಾಡಿ ಗಂಡನಿಗೆ ಉಣ್ಣಿಸುವಳು. ಜೀನಕೀಬಾಯಿ ತಾನು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಸುಶೀಲೆಗೆ ಉಟ ಹಾಕುವಳು. ಬಡತನದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಾರ್ಥ ತ್ಯಾಗದಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು

“ ಬಡತನ ಬೇರೆ ಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಬೇರೆ ” ಎನ್ನುತ್ತಾರಲ್ಲ ಅದು ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಸುಶೀಲೆ ಈಗ ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಗರ್ಭವತಿ. ತವರುಮನೆಗೆ ಕಳಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ತಾಯಿ ಬಹಳ ಕಾಹಿಲೆಯಿದ್ದು ದರಿಂದ ಇನ್ನೆಂಟು ದಿವಸ ತಡೆದು ಬರುವೆ ನೆಂದು ತಂದೆ ಓಲೆ ಬರೆದಿದ್ದ. ಎಂಟುದಿವಸಗಳಾದವು ಸುಶೀಲೆಯ ತಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ ತಾಯಿ ಸತ್ತಳೆಂಬ ಕಟುಸುದ್ದಿಯ ಓಲೆಯೊಂದು ಸಿಡಿಲಿನಂತೆ ಸುಶೀಲೆಯ ಕೈಗೆ ಬಿದ್ದಿತು ಚಿಂತೆ ದುಃಖಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಮುಳುಗಿ ಕೊಂಡು ಹೈರಾಣಾಗತೊಡಗಿದಳು.

ಅದೊಂದು ಸುದೈವದ ಚಿಹ್ನೆವನ್ನು ತೋರುವ ಬೆಳಕೆಂದು ಗೋವಿಂದ-ಸುಶೀಲೆಯರಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿರಬೇಕು. ಅದು ಹೇಗೆ ಇರಲಿ ಅವರಬ್ಬರೂ ಮಾತ ನಾಡುತ್ತ ಹೊರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದಾರೆ.

“ ಪ್ರಿಯೆ, ಈ ಸಲ ನೌಕರಿ ಹತ್ತುವದು ಖಂಡಿತವೆಂದು ಕಮಿಷನರರ ಕಾರಕೂನ ರಂಗಪ್ಪನವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೇನು ಮಾಡುವದು ? ಐವತ್ತು-ಅರವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳಾದರೂ ಖರ್ಚಿಗೆ ಬೇಕು. ನೌಕರೀ ಹತ್ತಿದ ೮-೧೦ ದಿವಸಗಳಲ್ಲೆಯೇ (೫೦ ರೂ.) ೧ ತಿಂಗಳಸಂಬಳ ನಗದು ದೊರೆಯುವದಂತೆ. ”

“ ನಾಥ, ನಿಜವೇ ? ಹಾಗಾದರೆ ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯವೇ ತೆರೆದಿದೆ ಎನ್ನು ಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಯ್ಯೋ ಒಂದುಚೂರು ದಾಗಿರೇ (ಅಭರಣ) ಕೂಡ ನನ್ನ ವೈವೇಲಿ ಇಲ್ಲವಲ್ಲ. ” ಇಂತು ದುಃಖಿಸುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಗೆ ಅಂಜೆಯವನು ಇನ್ನೂರ ಪಾಕೇಟೊಂದನ್ನು ಒಳಗೆ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು.

ಪಾಕೇಟಿನಲ್ಲಿ ೫೦ ರೂ. ನೋಟೂ ಎರಡು ಸಾಲು ಬರೆದುದೊಂದು ಚೀಟಿಯೂ ಇದ್ದವು.

“ ನಿನ್ನ ಅಸಹಾಯ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಲಾರದೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಮಾರಿ ಈ ೫೦ ರೂ. ನಿನ್ನ ಬಾಣಂತಿನದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಾಗಿ ಕಳಿಸಿದ್ದೇನೆ. ”

—ನಿನ್ನ ತಂದೆ

ಗೋವಿಂದ-ಸುಶೀಲೆಯರಿಗಾದ ಅನಂದವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವೇ ?

“ ಒಳ್ಳೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಣವಿದು. ನಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯ ತೆರೆದಿದೆ ನೌಕರೇ ಸಿಕ್ಕರೆ ಸಾಕು ಎನೆಲ್ಲವೂ ಆಗುವದು. ಈ ರೂಪಾಯಿ ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿರಿ. ” ಸುಶೀಲೆಯೆಂದಳು.

ಗೋವಿಂದನು ಆ ರೂಪಾಯಿಯು ಸೂರೆ ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾಡಿಬಂದು ಹುಕುಮಿನ ದಾರಿನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವದೊಂದೇ ಅವನ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಎರಡೂ ಹೊತ್ತಿನ ಅಂಚೆಯನ್ನು ಕಾಯುವದೊಂದು ಆತನ ಕೆಲಸವಾಗಿದ್ದಿತು.

* * * *

ರಾತ್ರಿಯಿಂದಲೂ ಬೇನೆ ತಿಂದು ತಿಂದು ಕೊನೆಗೊಮ್ಮೆ ಬೆಳಗ್ಗೆ ಸುಶೀಲೆಯೊಂದು ಮಗುವನ್ನು ಹೆತ್ತಳು ಆದರೆ...ಬಹಳ ಭೀಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ....ಉಪವಾಸ-ವನವಾಸ ಕಾಲಕಳೆದು ಹೆತ್ತ ಆ ಮಗು... ಮಾತೆಯ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಲಿಲ್ಲ....ಅವಳೇ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರಲಿ....ಎಂದಿತೋ ಎನೋ....ಹುಟ್ಟಿದ ತಾಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಚಾಕರೇ ಆಶೆಯಿಂದ ಹಣ ಹೋದದ್ದು ನಿಜವಾಯ್ತು. ಇಂದಿನ ವರೆಗೂ ಹುಕುಮಿಲ್ಲ. ಸುಶೀಲೆಯನ್ನು ಗೋಳಾಟಕ್ಕೇಡುಮಾಡಿದ ಪಾಪ ಮಾತ್ರ ಗೋವಿಂದನ ಪಾಲಿಗೆ ಬಂದಿತು. ಪಾಪವನ್ನು ಹೊರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳು ಬಹಳ ದಿವಸ ಉಳಿಯಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಕೆಟ್ಟ ಜ್ವರವಂತೆ. ಆಕೆಯ ಪ್ರಾಣಕ್ಕೆ ಎರವಾಯಿತು.

ಅಂದಿನಿಂದ ಗೋವಿಂದನು ಹುಚ್ಚನಂತಾದನು. ಆದನೆನ್ನು ವದೇನು ? ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯಿತು. ಆ ಹುಚ್ಚಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ತಾನಿನ್ನು ಬದುಕಿ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲೆಂದು ಉರುಹಾಕಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟನು.

ಎನದು ತಳಮಳ ? ತಾಯಿ ದೀಪತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಾಳೆ. “ ನೌಕರಿ ” ಎಂಬ ಕುತ್ತಿಗೆಯಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಬಂದ ಗೋವಿಂದನ ಕೊನೆಯ ನಿಟ್ಟುಸಿರೊಂದು ಕೇಳಬಂದಿತು.

ಈಗಿಂತು ದಿವಸಗಳಾದವು ಆ ಮಾತಿಗೆ. ಮಗ ಹಾಗು ಸೊಸೆಯ ಚಿತ್ರಗಳೇ ಜಾನಕೀಬಾಯಿಯ ಕಣ್ಣು ಮುಂದೆ ಕಟ್ಟಿದಂತಾಗುವವು.

ರಾತ್ರಿ ಎರಡು ಗಂಟೆಯ ಸಮಯ. ಉಪವಾಸದ ಬಾಧೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಂಪು ಹತ್ತಿದ್ದಿತು ಜಾನಕೀಬಾಯಿಗೆ. ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಕನಸೊಂದು ಬಿದ್ದಿತು. ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಮಗನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ.

“ ಅಮ್ಮಾ , ನೌಕರಿ ನೌಕರಿಯೆಂದು ಕಂಗಾಲನಂತೆ ತಿರುಗುವಾಗ ನನಗೆ ಎಷ್ಟೋ ಅಪಮಾನ ಪ್ರಸಂಗಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ದಿನವಂತೂ ನನ್ನನ್ನು ಅಮಲದಾರನೊಬ್ಬನು ಕಾಲೈಟ್ಟುಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿ ಎಣಿಸಿದನು ಅದನ್ನು ಸಹಿಸದೆ ಉರುಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸುಖವಾಗಿದ್ದೇನಮ್ಮಾ ! ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಕೂಡಿದಳು ಅಮ್ಮಾ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಾರೂ ಈಗೀಗ ಬಹಳ ಗಡಿಬಿಡಿದೆ. ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಭಾರತೀಯರೇ ಗೋಚರವಾಗುವರು. ಮ್ಯಾಟ್ರಿಕ್ಯು ಬಿ. ಎ ವೊದಲಾದ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳಲ್ಲಿ ನಪಾಸಾಗಿ ಹೈರಾಣುವವರು, ನೌಕರಿ ಗಾಗಿ ಕಂಡಕಂಡವರ ಕಾಲುಹಿಡಿದು ಬೆಂದು ಬೇಗುದಿ ಹೊಂದಿದವರು, ಉದ್ಯೋಗ ಸಿಗದ ಕಾಲಿಕಾರರು, ಕ್ರೂರಸಮಾಜದ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ವಿಧವೆಯರು, ಅಸ್ಪೃಶ್ಯರು ನಿತ್ಯವೂ ತಂಡತಂಡವಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯ ದೇವತೆಗಳು ಕೂಡ ಭಾರತಮಾತೆಯ ಹೀನದೀನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಣ್ಣೀರಿಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೆತ್ತುವ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನೂ ಸಮತಾವಾದೀತತ್ವಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಿದ್ದವನೇ ಹುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಭಾರತಮಾತೆಯು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಗೊಂದು ಓಲೆ ಬರೆದಿದ್ದಾಳೆ. “ ಹಿಂದುಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯ ವಿಷಮತೆಯನ್ನು ಹೋಗಿಸುವದು ಸಾಧ್ಯವಿರದಿದ್ದರೆ ಈಗಿನ ಭೀಕರವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದು ವದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಿಹಾರದಂಥ ಭಯಂಕರ ಭೂಕಂಪವನ್ನು ಮಾಡಿ ಇಡೀ ಭಾರತವನ್ನೇ ನಿರ್ನಾಮವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಡ. ” ಎಂಬ ಅವಳ ಕಠೋರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕಂಡು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನ ಹೃದಯವು ಕಂಪಿಸಿತು. ಪಂಡಿತ ಜವಾಹರಲಾಲ್‌ರಂಥ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿನಗೆ ಬೇಗನೆ ಸುಖದೊರೆಯುವದೆಂದು ಭಾರತಮಾತೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದೇವರು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ” ಅಮ್ಮಾ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ನಿನಗಿನ್ನು ಒಳ್ಳೆ ದಿನಗಳು ಬರುವವು.

ಮಗನ ಈ ಸ್ವರ್ಗಸಂದೇಶದಿಂದ ತಾಯಿಗೆ ಸಮಾಧಾನವಾಗಲಿಲ್ಲ.
 “ ನೀನಿಲ್ಲ! ನಿನ್ನಾಕೆಯಿಲ್ಲ! ನಾನಾರಿಗೋಸ್ಕರ ಬಾಳಲಿ? ಪೃಥ್ವಿಯ
 ಮೇಲಂತೂ ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸರಸಸಲ್ಲಾಸಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಆನಂದ ಪಡುವ
 ದಿನವೊಂದೂ ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ನಾನೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬರುವವಳೇ ಸುಶೀಲಾ....
 ಗೋವಿಂದ....ನಿಲ್ಲಿರಿ....ಬಂದೆ ಎಂದುತ್ತಿರುವನ್ನಿತ್ತು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದಳು

ಅದೊಂದು ಭ್ರಾಂತಿ. ಕನಸು. ಸುಶೀಲೆಯಿಲ್ಲ. ಗೋವಿಂದನಿಲ್ಲ
 ಕಣ್ಣು ತೆರೆದೊಡನೆ ಮುರುಕು ಗುಡಿಸಿಲದ ಹರಕು ನೆಲುವಿನ ಮೇಲೆ
 ತೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯೊಂದು ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಭ್ರಮೆಯ
 ವೇಗದಲ್ಲಿಯೇ ಓಡಿಹೋಗಿ ಆ ಕುಂಬಳಕಾಯಿನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡು.. ನನ್ನ
 ಗೋವಿಂದ ನನ್ನ ಸುಶೀಲೆ” ಯೆಂದು ಚೀರಾಡಿದಳು. ಈಗೋ ಇನ್ನೊಂ
 ದುಗಳಿಗೆಗೋ ಹರಿದು ಬೀಳುವದರಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಕಾಯಿಯು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅವಳ
 ಮೈಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ....ಗೋವಿಂದ....ಎನ್ನು ವಷ್ಟರ
 ಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಇಹಲೋಕದಿಂದ ಗೋ....ವಿಂ...ದ!

ಹೊಲೆಯರ ಹುಡಗಿ !

(ಚಿಕ್ಕ ಕತೆ)

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಹನ್ನೆರಡು ಘಂಟೆಯ ಸಮಯ. ನರ್ಮದಾನದಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ದಟ್ಟವಿಡುಪಿನಲ್ಲಿ ಧಾರೆಯು ಸಿಂಹನೊಡನೆ ಆಟವಾಡುತ್ತ ಅದರ ಆಯಾಲುಗಳನ್ನು ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ಹೊಯ್ದಾಡಿಸುವದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನಳಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಸಿಂಹವು ತನ್ನ ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿಯಿಂದ ಧಾರೆಯ ಮೃದುವಾದ ಕೈಗಳನ್ನು ಲುಚುಲುಚು ನೆಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಧಾರೆಯು ಹದಿ ನೆಂಟು ವರ್ಷದ ಬಾಲೆ. ಅವಳ ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಬೋರೀ ಸರವೂ, ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಹುಲಿಯುಗುರೂ ಜೋತಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇವಿಷ್ಟೇ ಅವಳ ಅಭರಣಗಳಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ವಿನಯ ಹಾಗೂ ಲಾವಣ್ಯಗಳಿಂದ ಅವಳು ದೇವದೂತಳಂತೆ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದಳು.

ಧಾರೆಯು ಪಶುಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ತಲ್ಲಿನಳಾಗಿರಲು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನೆರೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ಸದ್ದು ಕೇಳಿಸಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ನೋಡುತ್ತಾಳೆ ಒಬ್ಬ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನಾದ ಯುವಕನು ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಹೂಡಿಕೊಂಡು ಆವೇಶಯುಕ್ತನಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಸುಂದರವಾದ ಕೇಶ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ ಅಂದವಾದ ರತ್ನಖಚಿತ ಮುಕುಟವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಆ ತರುಣನು ಸಿಂಹವನ್ನು ಬಡಿದೆಬ್ಬಿಸಿದನು ಸಿಂಹವು ಗುಡುಗು ಹಾಕಿತು ! ಧಾರೆಯು ಹಾಹಾರಿ ಹೋದಳು.

ತರುಣನ ಬಾಣದ ಏಟಿನಿಂದ ಸಿಂಹವು ಉರುಳಿ ಬಿದ್ದಿತು. ಧಾರೆಯು ಆ ಮರಣೋನ್ಮುಖ ಸಿಂಹನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಹರಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಸಿಂಹವೂ ನೀರುತುಂಬಿದ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿತು. ಧಾರೆಯು ಸಿಂಹದ ಎದೆಯಲ್ಲಿ ನಟ್ಟ ಬಾಣವನ್ನು ಹಿರಿದು ತೆಗೆದಳು. ಸಿಂಹವು ಕೊನೆಯ ಗರ್ಜನೆಯೊಂದಿಗೆ ಇಹಲೋಕ ಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿತು. ಧಾರೆಯು ಎಷ್ಟೋ ಸಲ ಸಿಂಹವನ್ನು ಅಗಲಾಡಿಸಿ ನೋಡಿದಳು. ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆದು ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಏನೂ ಸದ್ದೇ ಇಲ್ಲ ! ಗಾಬರಿ

ಯಾಗಿ ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಆ ತರುಣನು ಅಪರಾಧಿಯಂತೆ ನಿಂತನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಧಾರೆಯು ಅಲಾಪವನ್ನು ಕೇಳಲಾರದೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನುಡಿದನು.-“ ಕುಮಾರಿ ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ಅರಿಯದೆ ನಾನಿದನ್ನು ಕೊಂದೆನು ”

ಧಾರೆಯು ಮೋರೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಆ ಯುವಕನನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಅಳುವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೂ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡದವಳು. ತರುಣನು ಸಿಂಹದ ಕತ್ತನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುತ್ತ ನುಡಿದನು- “ ಸುಂದರೀ ನೀನಂತೂ ಮಾತಾಡುವದಿಲ್ಲ ಅಪ್ಪಣೆಯನ್ನಿತ್ತರೆ ನಾನಿದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವೆನು. ”

ಧಾರೆಯು ಆ ತರುಣನ ಕಾಲು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಳು. ಸ್ವಾಮಿ ದಯೆ ದೋರಿರಿ. ನನ್ನ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದಾದ ಇದನ್ನು ಒಯ್ಯಬೇಡಿರಿ. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇದರೊಡನೆ ಚಿನ್ನಾಟವಾಡುತ್ತ ಬಂದಿರುತ್ತೇನೆ. ” ಎಂದು ದುಃಖಯುಕ್ತವಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

ತರುಣನು ಸಿಂಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಕುಮಾರಿಯ ರೂಪರಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ ಅಂತರಾತ್ಮದ ಬೆಡಗನ್ನು ನೋಡುವದರಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಹುಚ್ಚನಂತಾಗಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು ಅದರ ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ದೂರದಿಂದ ಸಂಕಟದ ಸ್ವರವೊಂದು ಕೇಳಿಸಿತು.—

“ ಪೂಜ್ಯ ಮಹಾರಾಜರೇ! ರಕ್ಷಿಸಿರಿ! ”

ತರುಣನು ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಬೇಕಾಯಿತು. ದುಃಖಿತಳಾದ ಧಾರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಾಗಲಿಲ್ಲ

“ ದೇವೀ, ನನ್ನ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು. ನಿನ್ನ ಮುದ್ದು ಸಿಂಹವನ್ನು ಯಾರೂ ಒಯ್ಯಲಾರರು ” ಎಂದು ನುಡಿದು ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು.

‡

‡

‡

‡

ಮರುದಿವಸ ಆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಗೌರೀಶಂಕರನ ಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೊರಟಿದ್ದನು- ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇ ಅಡವಿಯು. ಧಾರೆಯು ಸಿಂಹದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ

ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ತರುಣನಿಗೆ ವಿಷಾದನೆನಿಸಿತು. ಕೈದಿಯಂತೆ ಅವಳೆದುರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಧಾರೆಯು ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿದಳು. ತರುಣನು ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಂದುಕೊಂಡು ಕೇಳಿದನು.

“ಯುವತೀ, ನಿನ್ನ ಸ್ನೇಹಭಾವವು ಬಹು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದೆ! ನೀನು ಎಷ್ಟು ದಿವ್ಯ ಹೀಗೆಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವೆ?”

“ಇದು ಇಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ” ಧಾರೆಯು ಉತ್ತರವನ್ನಿತ್ತಳು

“ಇದಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಜೀವನಂತೂ ಬರಲಾರದು. ಸುಮ್ಮನೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ನೀನು ಏನು ಹೇಳಿದರೂ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನಿನ್ನ ಅಸರಾಧಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ”

ಧಾರೆಯು ಏನೂ ಮಾತಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದಾವ ಕಾರಣವೋ ಅವಳ ಮೋರೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಗಳ್ನುಗೆಯು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತು. ಮೋರೆಯು ಕೆಂಪಗಾಯಿತು. ತನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಮೋರೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ತರುಣನ ಹೃದಯವು ಧಗಧಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಿತು ಸ್ವಸ್ಥವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು ತುಸು ಹೊತ್ತಾದ ಬಳಿಕ ಅವಳಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷೆ ಬೇಡಿದನು. “ಸುಂದರೀ, ನನ್ನನ್ನೇ ನಿನ್ನ ಸಿಂಹವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊ” ಧಾರೆಯು ಕಣ್ಣುಲುಗಿಸದೆ ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲಿದ್ದಳು. ‘ಯುವತೀ, ನಿನ್ನ ಹೆಸರೇನು’ ಏನು ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನುಡಿದನು.

“ಧಾರೆ”

“ಅಹಾ, ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾದ ಹೆಸರಿದು! ಸುಂದರಿಯೇ ಮಾತನಾಡು. ನನ್ನನ್ನೇ ಸಿಂಹವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಿರಾಷ್ಟೇ?”

“ಮಹಾರಾಜ. ನಿಮ್ಮ ಪಾದಧೂಳಿಯು ಯೋಗ್ಯತೆಯು ಕೂಡ ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ ಅಂದಬಳಿಕ ತಾವು ನನ್ನ ಆಟದ ಒಡವೆಯಾದ ಸಿಂಹ ಹೇಗೆ ಆಗಬಲ್ಲರಿ?”

“ಯಾಕೆ?”

“ರಾಜಕುಮಾರರಾದ ತಾವೆತ್ತ, ನಾನೆತ್ತ?...ದಯವಿಟ್ಟು ತಮ್ಮ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟರೆ ಉಪಕಾರವಾಗುವದು.”

“ ದೇವೀ, ನಾನು ತ್ರಿಪುರ ಸಮ್ರಾಟರಾದ, ಚರ್ಕವರ್ತಿ ಮಹಾ ಶ್ರೋತರ ಪುತ್ರನು. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ವಿಶಾಲ ಹೃದಯ ರತ್ನಾಕರದ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಹನಿನೀರಿನಷ್ಟು ಕೂಡ ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದವನು. ”

“ ರಾಮ! ರಾಮ! ಮಹಾರಾಜ? ಕ್ಷಮಿಸಿರಿ! ತಾವು ಭ್ರಾಂತರಾಗಿ ಇದೇನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿರಿ? ಅಯ್ಯೋ, ನಾನೊಬ್ಬ ಹೊಲೆಯರ ಹುಡಗಿಯು. ”

ತರುಣನು ಖೊಳ್ಳೆಂದು ನೆಕ್ಕನು. ಅವನ ಎರಡೂ ಕೈಗಳು ಅವಳನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿದವು. ಗದ್ಗದಿತ ಕಂಠದಿಂದ ನುಡಿದನು.

“ ಧಾರಾ, ನಿನ್ನ ವ್ಯವಸಾಯವು ಹೊಲೆಯರದೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನ ಅಂತರಾತ್ಮವು ನಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೆ ದೇವತೆಗಳ ಸಮಾನ ವಾದದ್ದಿದೆ. ದೇವಿ, ತ್ರಿಪುರದ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದರಿಂದ ಎಷ್ಟು ಸಂತೋಷವಾಗುವದು! ”

“ ಸ್ವಾಮಿ, ತಾವು ಇದನ್ನೇನು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಈ ಪಾಪಿಷ್ಠಳ ನೆರಳನ್ನು ನೋಡುವದು ಕೂಡ ಪಾಪವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ! ”

“ ಆದರೆ ನೀನು ಪಾಪಿಷ್ಠಳಲ್ಲ. ” ರಾಜಕುಮಾರನು ಅವಳನ್ನು ಅಪ್ಪಿ ಕೊಂಡು ಮತ್ತೆ ನುಡಿದನು — “ ದೇವಿ, ನಾನಿನ್ನು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನ ಇದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಗೌರಿಶಂಕರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಬೇಕು. ” ಧಾರೆಯು ನೋಡುತ್ತಲೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಕುಮಾರನು ತುಸು ದೂರ ಹೋಗುವದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಅವನನ್ನು ಕೂಗಿದಳು. ಅವನು ತಿರುಗಿ ಬಂದನು.

ಧಾರೆಯು ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಬಿನ್ನವಿಸಿಕೊಂಡಳು — “ ಮಹಾರಾಜ, ಈ ಸತ್ತ ಸಿಂಹವನ್ನು ಮಾನವ ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅಂತಿಮ ವಿಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ, ಅದರ ಚಿತಾಸ್ಥಳದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸ್ಮಾರಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿರಿ. ”

ಪ್ರಿಯಕರಳಾದ ಧಾರೆಯದು ಇದೇ ಪ್ರಥಮಾಜ್ಞೆಯು. ರಾಜ ಕುಮಾರನ ಹೃದಯವು ಹಿಗ್ಗಿತು. ಸಂತೋಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ವಚನವನ್ನು ತ್ತನು — “ ದೇವೀ, ಸಂತೋಷ. ಇಂದೇ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಧನ್ಯ ನಾಗುವೆನು. ”

†

†

†

†

ಗೌರೀಶಂಕರನ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಮಹಾದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾವಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಧಾರೆಯು ಅನೇಕ ಬಂಡೆಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಏರಿ ಮೇಲೆ ಹೋಗಬೇಕಾಯಿತು. ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪೌಳಿಯ ಹಿಂಬದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋದ ಬಳಿಕ ಯೋಚಿಸಿದಳು— “ಚಾಂಡಾಲಕನ್ನಿಕೆಯು-ಗೌರೀಶಂಕರ ನಂಥ ಪವಿತ್ರ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ-ಇದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವು?” ಅವಳು ಹಿಂತಿರುಗಬೇಕೆಂದಳು. ಆದರೆ ಮತ್ತೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಅವಳನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿತು. ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಎತ್ತರವಾದ ದಿನ್ನೆಯನ್ನು ಕಂಡಳು. ಅದನ್ನು ಏರಿ ಪೌಳಿಯ ಗೋಡೆಯಿಂದ ಕಳ್ಳರ ಹಾಗೆ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಮಂದಿರದ ಚೌಕಿನಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ಯೋಗಿನಿಯರ ಸುಂದರವಾದ ಪ್ರತಿಮೆಗಳಿದ್ದವು. ಧಾರೆಯು ಒಂದು ಪ್ರತಿಮೆಯ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಸಮ್ಮನೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ನೋಡುವವರಿಗೆ ಅವಳು ಪ್ರತಿಮೆಯ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ತುಸು ಹೊತ್ತಾದ ಬಳಿಕ ಅವಳಿಗೆ ರಾಜಕುಮಾರನು ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದು ಕಂಡಿತು. ಕುಮಾರನು ಉತ್ಸುಕತೆಯಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ ನೋಟವನ್ನು ಕಂಡು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗೋ ಆಯಿತು.

ಕುಮಾರನು ಅದೆಷ್ಟೋ ವೇಳೆ ಹಾಗೆ ನೋಡಿ ಕೊನೆಗೆ ನಿರಾಶೆಗೊಂಡನು. ಮಂದಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಗಿನಿಯರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಪೂಜಿಸುತ್ತ, ಸಾಷ್ಟಾಂಗವೆರಗುತ್ತ ತಿರುಗತೊಡಗಿದನು. ಧಾರೆಯು ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಕುಮಾರನು ಅತಿ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಬರಲು ಅದಾವ ಕಾರಣವೋ ಅವಳ ಅನಂದವು ಅಡಗಿ ಬಿಟ್ಟಿತು. ಭಯಭೀತಳಾಗಿ ಒಂದು ಮೂರ್ತಿಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡು ಮೂಕಳಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಳು. ರಾಜಕುಮಾರನು ಇದನ್ನು ಕಂಡನು. ಸಂತೋಷವೂ ಆಯಿತು. ತನ್ನ ಕಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯೇ ನೀರನ್ನು ಅವಳ ಪಾದದ ಮೇಲೆ ಹಾಕಿ ಹೂವನ್ನು ಮುಡಿಸಿದನು. ಧಾರೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳು ಒಂದೇ ಸವನೆ ಕ್ಷಮೆಯನ್ನು ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಕುಮಾರನು ಅವಳ ಮಿದುನಾದ ಕರಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತ ನುಡಿದನು. “ದೇವೀ, ಇಂದು ನನ್ನ ಪೂಜೆಯು ಸಫಲವಾಯಿತು. ತಾವು ಇಲ್ಲಿ ಬಂದ ಬಗೆ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸುವಿರಾ?”

“ ತಮ್ಮನ್ನು ನೋಡಲು. ”

“ ದೇವಿ, ಇದು ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯವು! ಆದರೆ ತಾವು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದುದು ಹೇಗೆ ”

ಧಾರೆಯು ವಾಳೆಯ ಹತ್ತಿರದ ದಿನ್ನೆಯ ಬದಿ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿದಳು. ಕುಮಾರನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದೆ ಅವಳು ಏರಿಬಂದ ಆ ಕಾಡು ದಿನ್ನೆ ಬೆಟ್ಟಗಳೆಲ್ಲ ಕುಣಿದಂತಾದವು - “ ದೇವಿ, ರಾಜಬಂಧನವು ಬಹು ಕಠಿಣವಾದದ್ದು. ನಾನು ಹೋದ ಹೋದಲ್ಲೆಲ್ಲ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ಹಿಂದೆ ಸಾಮ್ರಾಟರ ಗುಪ್ತಚಾರರು ಇದ್ದೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನನಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರತೆಯೆಂದರೆ ಈ ಮಂದಿರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ನಿನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವಾಗಬಹುದು- ಧಾರಾ ನಿಜವಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೀರನು ನಾನಾಗಿದ್ದರೆ ನನ್ನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರ ಸೂತ್ರಗಳು ಬಂದ ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಕಂಟಕಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೂರ ಮಾಡಿ ನನ್ನ ಸಮಾನಾಧಿಕಾರವನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಮಾಡಿ ಕೊಡುವೆನೆಂದು ತಿಳಿ.”

“ ಮಹಾರಾಜ, ತಮ್ಮ ಕೃಪೆಯೇ ನನಗೆ ಜೀವನಾಧಾರವು!..... ಒಳ್ಳೇದು ನಾನಿನ್ನು ತೆರಳುವೆನು. ”

“ ಅಯ್ಯೋ! ”

“ ಸಾಕು ” ಧಾರೆಯು ಕುಮಾರನ ಚರಣಕ್ಕೆರಗಿ ಲಗ್ನಬಗೆಯಿಂದ ಮೊದಲು ಹತ್ತಿಬಂದ ದಿನ್ನೆಯನ್ನು ಏರಿದಳು. ಕುಮಾರನು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು ದಿನ್ನೆಯ ಮೇಲಿಂದ ಮತ್ತೆ ಅವಳು ಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿದಳು ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯಿಂದ ನೋಟವನ್ನು ಬೀರಿ ಕೆಳಗೆ ಜಿಗಿದಳು

† † † †

ಒಂದು ವರ್ಷದಿಂದಲೂ ಧಾರೆಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎರಡೇ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು ಒಂದು ಸಿಂಹನ ಸಮಾಧಿಯ ಮೇಲೆ ವನ-ಕುಸುಮಗಳನ್ನೇರಿಸುವದು ಮತ್ತೊಂದು ಏನಾದರೂ ಸಾಹಸಮಾಡಿ ಕದ್ದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಮಂದಿರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ತನ್ನ ಆರಾಧ್ಯ ರಾಜಕುಮಾರನ ದರುಶನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದು. ಆ ದಿವಸ ನರ್ಮದೇಶ್ವರ ರಾಜ ಕುಮಾರನ ಪಟ್ಟದ ದಿನವಾಗಿದ್ದಿತು. ತ್ರಿಪುರ ನಗರದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅನಂದೋತ್ಸವದ ವಿಜೃಂಭಣೆ! ಎಲ್ಲಿ ನೋಡಿದಲ್ಲಿ ತಳಿರು-ತೋರಣಗಳು ಕಂಗೊಳಿ

ಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಗೌರೀಶಂಕರನ ಮಂದಿರವು ಕೂಡ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಶೃಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಮುಖ್ಯ ಮಂಟಪದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ನರ್ತಕಿಯ ನರ್ತನವು ನಡೆದದ್ದರಿಂದ ಜನರು ಕಿಕ್ಕಿರಿದಿದ್ದರು. ಧಾರೆಯು ಆ ದಿವಸ ಚಿರ್ಚನ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಚರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡು ಕೊರಳಲ್ಲಿ ಹುಲಿಯುಗುರಿನ ಸರವನ್ನೂ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಗಂಧಯುಕ್ತವಾದ ವನಕುಸುಮಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ತನ್ನ ಜೀವಿತದ ಆಶೆಯು ಇಂದ ಸಫಲವಾಗುವದೆಂಬ ಉಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ವೇಗದಿಂದ ಮಂದಿರದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆದಿದ್ದಳು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳ ಗೆಳತಿಯಾದ ಕುಂಭಿಕೆಯು ಭೆಟ್ಟಿಯಾದಳು. ಇವಳ ಅಲಂಕೃತ ವೇಶವನ್ನು ಕಂಡು ಕೇಳಿದಳು. “ ಸಖೀ, ಇಂದು ಒಳ್ಳೇ ಶೃಂಗರಿಸಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟಿರುವೆ. ”

“ ಸಮ್ರಾಜ್ಞೆಯಾಗಲು ” ಧಾರೆಯು ಗರ್ವಯುಕ್ತವಾಗಿ ನುಡಿದಳು.

“ ಧನ್ಯವಾಗಲಿ ! ” ಕುಂಭಿಕೆಯು ಹಾಸ್ಯವಾಡಿದಳು.

“ ನೀನು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿದೆಯೇನು ? ನನ್ನ ಜೊತೆಗೆ ನಡೆದರೆ ತಿಳಿದೀತು ” ದೃಢಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಧಾರೆಯು ತಿದ್ದಿ ನುಡಿದಳು.

ಕುಂಭಿಕೆಯು ಮನದಲ್ಲಿಯೇ ಧಾರೆಯ ಮೂರ್ಖತನವನ್ನು ಹೇಳಿಯುತ್ತ ಅವಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಳು. ಬೆಟ್ಟದ ಆ ಕಠಿಣ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ದಾಟಿ ಮಂದಿರದ ಪೌಳಿಯ ಬಳಿಗೆ ಬಂದರು. ಧಾರೆಯು ತನ್ನನ್ನು ಹಿಂಭಾಗಲಿಸಲು ಕುಂಭಿಕೆಗೆ ಹೇಳಿ ದಿನ್ನಿಯ ಆಶ್ರಯದಿಂದ ಪೌಳಿಯ ಗೋಡೆಯನ್ನು ಎರಿದಳು. ಇನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಜಿಗಿಯತಕ್ಕವಳು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ “ ಹೊಲೆಯರ ಹುಡುಗಿ ” “ ಹೊಲೆಯರ ಹುಡುಗಿ ” ಎಂಬ ಗರ್ಜನೆಯು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಸಸರಿಸಿತು. ಧಾರೆಯ ಒಂದು ಕಾಲು ಗೋಡೆಯ ಮೇಲ್ಭಾಗದಲ್ಲಿತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲು ಕೆಳಗೆ ಜೋತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕ್ರೋಧೋನ್ಮತ್ತವಾದ ಜನಸಮೂಹದೊಂದಿಗೆ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪೂಜಾರಿಯು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕಬ್ಬಿಣ ಸಲಾಖೆಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಓಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಧಾರೆಯು ಮಾತ್ರ ಓಡಲಿಲ್ಲ. ಧಾರೆಯ ಸೊಂಟದ ಮೇಲೆ ಪೂಜಾರಿಯ ಸಲಾಖೆಯ ಎಳು ಬಲವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿತು. ದೊಪ್ಪನೆ ಕಡಕೊಂಡು ಕುಂಭಿಕೆಯು ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಳು. ಬಂಡೆ

ಗಲ್ಲಿಗೆ ತಲೆಯು ಅಪ್ಪಳಿಸಿ ರಕ್ತವು ಚಿಮ್ಮಿತೊಡಗಿತು. ತುಸು ಹೊತ್ತಿ ನಲ್ಲಿಯೇ “ ಸಮ್ರಾಟ ನರ್ಮದೇಶ್ವರಕೀ ಜಯ ” ಎಂಬ ಜಯಘೋಷ ದಿಂದ ನಭೋಮಂಡಲವೆಲ್ಲ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಆ ನಾದವು ಸ್ಮೃತಿತಪ್ಪಿದ ಧಾರೆಗೆ ಕೂಡ ಚೇತನವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿತು. ಅವಳು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕುಂಭಿಕೆಗೆ ಹೇಳಿದಳು. “ ಸಮ್ರಾಟನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ”

ಕುಂಭಿಕೆಯು ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ನಗಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅಳಲೂ ಇಲ್ಲ. ಜನ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಹೊಕ್ಕು ಧಾರೆಯ ಸಂದೇಶವು ರಾಜಕುಮಾರನ ಕಿವಿಗೆ ತಲುಪುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಕೂಡಲೆ ಕುಮಾರನು ತನ್ನ ರಾಜಬಂಧನಗಳ ನ್ನೇ ಲ್ಲ ಕಿತ್ತೊಗೆದು ಧಾವಿಸಿ ಧಾರೆಯ ಸನ್ನಿಧಿಗೆ ಬಂದನು. ಅವನು ತೀರ ಹುಚ್ಚನ ಹಾಗೆ ಆಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವನ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಜನ ಸಮೂಹವು ಬಂದಿತು. ರಾಜಕುಮಾರನು ಬಂದವನೇ ಅವಳನ್ನು ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಗೆದುಕೊಂಡು— “ ಧಾರಾ! ಧಾರಾ! ಆಯ್ಯೋ ನನ್ನ ರಾಣಿಯೇ! ಇಂದೇ ನೀನು ನನ್ನ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೂಡ್ರತಕ್ಕವಳಿದ್ದೆ ” ಎಂದು ಒದರಾಡತೊಡಗಿದನು.

ಧಾರೆಯು ಕಣ್ಣು ತೆರೆದು ಒಂದೇ ಸವನೆ ರಾಜಕುಮಾರನೆಡೆಗೆ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ರಾಜಕುಮಾರನು ಸಹಿಸಲಾಗದ ದುಃಖದಿಂದ ಭ್ರಾಂತನಂತೆ ನಿಂತುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

“ ನೋಡಿದೆಯಾ ನಾನೀಗ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಞಿಯಾದುದನ್ನು ” ಧಾರೆಯ ಕುಂಭಿಕೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದಳು. ರಾಜಕುಮಾರನಿಗೆ ಹಿಡಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಹಿಗ್ಗು! ಕಾವೋನ್ಮತ್ತನಾಗಿ ಅದೆಷ್ಟೋ ಸಲ ಅವಳನ್ನು ಚುಂಬಿಸಿದನು. ಕಣ್ಣು ಪಿಳುಕಿಸದೆ ಅವಳನ್ನು ಮನದಣಿ ನೋಡಿ ಇಂತೆಂದನು.

“ ಧಾರಾ! ನಡೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳ್ಳಿರಿಸುವೆನು ” ಸಮ್ರಾಟನು ಬಾಲಕರ ಹಾಗೆ ಅಳತೊಡಗಿದನು. ಧಾರೆಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಕಿರಿನಗೆಯು ನಲಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದಿತು. ಅವಳು ನೆಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಸಮ್ರಾಟನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ತುಸು ಹೊತ್ತಿ ನಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮುಚ್ಚಹತ್ತಿದವು. ಮತ್ತೊಂದ ಸಲ ತುಸು

ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಬಂದಿತು ವೆಲ್ಲಗೆ ನುಡಿದಳು- “ ನನ್ನ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು.....
ಸಿಂಹನ ಸಮಾಧಿಯ ಹತ್ತರವೇ..... ” ದೇವಕನ್ನೆಯು ಈ ಜಗತ್ತಿನ
ಸುಖವನ್ನೆಲ್ಲ ಭೋಗಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಾರಿದಳು

ಸಮ್ರಾಟನು ಆ ಮೃತ ದೇಹವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವೇಶದಿಂದ
ಓಡತೊಡಗಿದನು. ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಯಾರೂ ಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ.
ಅವನು ನೆಟ್ಟಗೆ ಆ ದೇಹವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮಂದಿರವನ್ನು ಹೊಕ್ಕು
ಗೌರೀಶಂಕರನ ಮುಂದೆ ತಂದನು. ಧಾರೆಯ ತಲೆಯನ್ನು ತನ್ನ ತೊಡೆಯ
ಮೇಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನುಡಿದನು “ ಧಾರಾ! ನೀನು ಇಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಸಹ
ಚರಿಯು, ನನ್ನ ಸಹಧರ್ಮಿನಿಯೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ .. ನೀನು
ನಗುತ್ತಲಿರುವಿ! .... ಧಾರಾ! .... ಧಾರಾ! .... ಇದು ಯೋಗ್ಯವೇನು?....
ಹಾ:....ಹಾ:....ಅಯ್ಯೋ, ಧಾರಾ....ನೀನು....ಹ: ಹ: ಹಾ! ....ಹ: ಹ:
ಹಾ! ....ವಾಹವ್ವಾ! .... ವಾಹವ್ವಾ! .... ಹಾಡು .... ಕುಣಿ ....ಕುಣಿ ....
ಎಷ್ಟು ಮಧುರವಾದ ಸಂಗೀತವಿವು .... ಹಾ: ಹಾ: ಹಾ! ಹಂ: ಹ: ಹಾ !

ಮರುದಿವಸ ರಾಜ್ಯಾಧಿಕಾರವು ಈ ಹುಚ್ಚನಾದ ರಾಜಕುಮಾರನ
ಪುತ್ರನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಯಿತು.

ನಾಲ್ಕುನೂರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಮಂದಿರದ ಅವಶ್ಯಾಲ್ಪಾ
ಯೋಗಿನಿಯರ ಪ್ರತಿಮೆಗಳು ಔರಂಗಜೇಬನಿಂದ ಒಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟವು.
ಮಂದಿರವು ಇಂದಿಗೂ ಅಲ್ಲಿ ಇದೆ. ನಾಯಿ-ನರಿಗಳು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸು
ತ್ತವೆ. ಮಂದಿರದ ಕೆಳಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ಕಟ್ಟೆಗಳು ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಒಂದು
ಸಿಂಹನ ಸಮಾಧಿ! ಮತ್ತೊಂದು ಧಾರೆಯದು! ಇಂದಿಗೂ ಅವು ಭದ್ರವಾ
ಗಿವೆ. ನಾಲ್ಕು ಕಡೆಗೆ ದಟ್ಟವಾದ ಅಡವಿ. ಜಗತ್ತಿನೊಳಗಿನ ಸ್ವಬ್ಧತೆಯ
ನ್ನೆಲ್ಲ ಇಲ್ಲಿಯೇ ಕೂಡಿಸಿ ಇಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗಿದೆ. ಅದೇಕೆ
ಕೆಲವು ಸಲ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಲವು ಸಲ ರಣರಣ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿಯೂ
“ ಧಾರಾ! ನನ್ನ ರಾಣಿಯೇ ಹ: ಹ: ಹಾ ... ಹ: ಹ: ಹಾ: ಹ: ಹ:
ಹಾ ... ” ಎಂಬ ಸ್ವರವು ಕೇಳಬರುವದಂತೆ.

ಇದು ‘ ಜಾಂಡಾಲಕನು ’ ಎಂಬ ಹಿಂದೀ ಕತೆಯ ರೂಪಾಂತರವು. ಯುಗಾಂತರ
ದಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದೆ.

ಸಮಾಜೋನ್ನತಿ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಯು

ಪುಸ್ತಕಗಳು

ಪ್ರತಿ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೂ ಒಂದಾಣೆ ಬೆಲೆ

ನಾನೇಹೋಲೆಯು
ನಾರೀರತ್ನ
ತ್ಯಾಗದಗುಡಿ
ಸನಾತನೀಸೂಳೆ
ವಿಧವಾ ಕುಮಾರಿ
ಬಡವರ ರೊಟ್ಟಿ

ಬಂಗಾರದ ಹೊಗೆ
ಗಾಂಧೀ ಹುಚ್ಚು
ಕಲಿತ ಹೆಂಡತಿ
ದೇವರಿಗೆಲಂಚ
ರಾವಬಹದ್ದೂರ
ನಾಕರಿ !

೧ ಪುಸ್ತಕಕ್ಕೆ ೧|| ಅಣೆ ತಿಕ್ಕೀಟು ಕಳಿಸಬೇಕು. ೨ ಪುಸ್ತಕ ಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕ ಬೇಡುವವರು ಪುಸ್ತಕದ ಬೆಲೆಯಷ್ಟು ರೂಪಾಯಿ ಕಳಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಅಂಚೆಗೆ ವೆಚ್ಚ ನಾನೇ ವಹಿಸುವೆವು. ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಿಗೆ ಭರವಸೆ ಕಮಿಷನ್.

ಇಂದೇ ಬರೆದು ವಿಚಾರಿಸಿರಿ.

ಮೆನೆಜರ: “ ಸಮಾಜೋನ್ನತಿ ಪುಷ್ಪಮಾಲಾ
ಧಾರವಾಡ ”

ಮುದ್ರಕರು:- ನಾರಾಯಣಾಚಾರ್ಯ ಅಣ್ಣಾಚಾರ್ಯ ಹೊಸಕೇರಿ

ಮುದ್ರಾಲಯ:- ವಿಜಯ ಮುದ್ರಾಲಯ ಧಾರವಾಡ.

ಪ್ರಕಾಶಕರು:- ಭಾಲಚಂದ್ರ ವೆಂಕಟೇಶ ಘಾಣೇಕರ

ಪ್ರಕಾಶನ ಸ್ಥಳ:- ಸಮಾಜ ಕಾರ್ಯಾಲಯ ಧಾರವಾಡ.

